

BIBLIOTECA NAZIONALE DI TORINO
E
11 4

JOSEPHI ROCCHI VULPII

E SOCIETATE JESU

EPISTOLAE TIBURTINAE

VERSIBUS CONSCRIPTAE.

JOSEPHI ROCCHI VULPII

E SOCIETATE JESU

EPISTOLAE TIBURTINAE

CARMINIBUS CONSCRIPTAE

HEXAMETRIS ELEGIACIS HENDECASYLLABIS

Quæ antea sparsæ variis Voluminibus legebantur

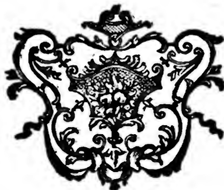
NUNC PRIMUM COLLECTAE

ET IN TRES LIBROS

TRIBUTAE

Cum Animadversionibus ejusdem Auctoris.

Circa Nemus, uvidique TIBURIS *Ripas,*
Operosa parvus Carmina fingo.
Horat. Carm. Lib. 3. Od. 2.

BRIXIAE. CIƆIƆCCXLIII.
Excudebat Joannes-Maria Rizzardi.
SUPERIORUM PERMISSU.

Editor Lectori Benevolo S.

OSEPHI ROCCHI VULPII SOC. JESU Epiſtolas Tiburtinas verſibus deſcriptas, quæ antehac ſparſæ variis Voluminibus legebantur, ſi in unum collegiſſem, Tibique, Lector Benevole, repræſentaſſem, operæ me pretium factorum exiſtimavi. Quæ enim antea ſeorſim editæ fuerant, ſingulæ ab harumce rerum ſtudioſis approbari non mediocriter viſæ ſunt. Excuſæ autem erant, partim Venetiis, partim Patavii typis illis Cominianis elegantiſſimis, partim denique hic Brixiæ non mediocri cura noſtra. Ceteræ autem in manus litteratorum hominum prodierant tum Romæ, tum Liburni, tum alibi quoque, ſucceſſu eodem. De illarum Latinitate, Elegantia, Perpetuaque Veterum Optimorum Poetarum imitatione, meum non eſt decernere, ſed tuum erit, Lector Benevole. Meum vero, nonnulla Te in anteceſſum monere, quæ Vir Ampliſſimus & Mecœnas Auctoris noſtri validiſſimus munificentiſſimus nobis tamquam ab ipſo Auctore ſibi identidem com-

mu-

municata, ut Tibi suggereremus, de his ipsis Epistolis, insinuavit: scilicet, Auctorem usurpasse sententias, versusque ipsos Veterum Poetarum magna frequentia, nihil veritum obtrectatorum calumniam, qui illum furti fortasse insimularent; adhibuisse namque studio ac dedita opera, scienter ac volenter sensa ac verba optimorum auctorum eo prorsus pacto, quo in soluta aliqua oratione vel narratione, Testimonia ipsa antiquorum nullo furto in medium recitari solent; & hoc se palam professum, vel obsignando Veterum Poetarum adducta carmina, vel in Notis loca ipsa, unde deduxerat, innuendo. Animadversiones vero nonnullas addidisse soluta oratione, eo quod versu non ita commode omnia explicari possint: *Propter egestatem linguæ, & rerum novitatem*, ut ajebat Lucretius. Argumenta denique Epistolarum in genere quidem exornativo fere omnia versari (in quo effusum eum veluti nimis in amicorum laudes nonnulli fortasse accusare possent) attamen tales tantosque Viros a se laudatos, qui mole, ut dicitur, sua stantes, universæque Civili Litteratæ Reipublicæ perspectissimi cum sint, omnem ab eo sordidæ adulationis suspicionem abunde avertant; Ille potissimum, qui edendi nobis hujus Voluminis Auctor locupletissimus esse voluit. Tu itaque, Lector Benevole, boni consule, fruere. Vale.

NOI

NOI RIFORMATORI
DELLO STUDIO DI PADOVA.

AVendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approvazione del P. F. Giacint' Antonio Biondi Inquisitore di Brescia, nel Libro intitolato: *Josephi Rocchi Vulpii e Societ. Jesu Epistola Tiburtina Carminibus conscripta*, non v' esser cosa alcuna contro la S. Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concedemo licenza a Gian-Maria Rizzardi Stampatore di Brescia, che possi esser stampato, osservando gli ordini in materia di Stampe, e presentando le solite Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 29. Marzo 1742.

[*Z. Alvise Mocenigo Proc. Rif.*
[*Zuane Querini Kav. Rif.*

Agostino Bianchi Segr.

Regist. in lib. 2 c. 28.

			ERRATA	CORRIGE
Pag.	9.	v. 127.	dextera	dextra
	13.	v. 240.	Magnanimun	Magnanimum
	17.	v. 1.	Strips	Stirps
	19.	v. 71.	Sabbelicus	Sabellicus
	21.	v. 127.	marispue	marisque
	22.	v. 166.	Deniqune	Denique
	23.	v. 176.	forte	sorte
	24.	v. 334.	Sabinæ	Gabinæ
	25.	v. 245.	Lyoei	Lyæi
	ibid.	v. 247.	Nobilibus	Mobilibus
	26.	v. ult.	fovere	foveri
	29.	v. prim.	guadens	gaudens
	ibid.	v. 8.	Addita	Abdita
	31.	v. 60.	forres	sortes
	33.	v. 113.	Volvere	volvere
	39.	v. 50.	duxti	duxisti
	ibid.	v. 58.	Posteruos	Posteritas
	40.	v. 93.	libri	libris
	ibid.	v. 97.	Vespertino	Vespertina
	44.	v. 22.	Gratusor	Gratulor
	48.	v. 46.	Opus	Opes
	54.	v. 16.	Spoliisqua	Spoliisque
	58.	v. 159.	Hesperta	Hesperia
	60.	v. 207.	Dolear	Doleat
	ibid.	v. 241.	feret	ferat
	ibid.	eod. versu.	quamquam	quemquam
	63.	v. 324.	Imperator.	Imperat

Pag.

ERRATA		CORRIGE
Pag. 73. v. 124.	ſedes :	ſedes.
ibid. v. 125.	reponam	reponam:
ibid. v. 126.	ſtrepituſque	ſtrepituque
74. v. 154.	cur	curo
95. v. 68.	plchrior	pulchrior
100. v. 39.	fulgere	fulſere
105. v. 65.	lintei	linter
120. v. 43.	pretioſo pretioſo	pretioſo
125. v. 79.	Nec	Hæc
133. v. 123.	Victor	Victus
149. v. 19.	niſi ,	, niſi
162. v. 33.	remotas.	remotas
165. v. 26.	Et	It
167. ad Ep. VIII	Brixia	Brixiæ
182. v. 23.	parcite	parcite;
187. n. 4. lin. 15.	Pandulfo	Gandulfo
ibid. l. 17.	ampliſſimæ	ampliſſimæ;
188. n. 4. l. 6.	e	&
ibid. l. 10.	ſtina	ſtrina
189. n. 11. l. 5.	ſcribere:	ſcribere
ibid. n. 19. l. 3.	gationi	gationis
190. n. 24. l. 2.	juſta	juſſa
191. n. 4. l. 2.	ſus	ſu
ibid. l. 10.	quia	qui
ibid. n. 6. l. 18.	bertati	bertas
194. n. 1. l. 31.	Vindobonum	Vindobonam
196. n. 11. l. 8.	inſtitutiore	inſtitutore
198. n. 8. l. 3.	Gentis.	Gentis
199. n. 11. l. 4.	Infulas	Inſulas
200. n. 8. l. 1.	Piſtoria	Piſtoia
201. n. 11. l. 4.	ma.	ma
207. n. 10. l. 13.	nis	ni
209. n. 2. l. 1.	Jana	Tana
ibid. n. 4. l. 23.	teſtantur	teſtentur
210. col. 1. l. penul.	par	pr
213. n. 12. l. 5.	dicantur	dicuntur
ibid. l. 7.	eſſoſſiones adhue	effoſſiones adhuc
215. n. 10. l. 2.	Urbi	Urbs
216. n 18. l. 8.	Storoa	Storta
217. n. 25. l. 15.	&	ex
218. n. 33. l. 16.	Siræus	Piræus
ibid. l. 25.	ſerni	ſervi
221. Ep 6. n. 2. l. 4.	Boeſin	Boetin
222. Ep. 9. n. 1. l. 1.	Lope	Lopez
ibid. n. 4. l. 1.	Cratteus	Craneus
ibid Ep. 11. n. 1. l. 13.	cum,	cum
224. Ep. 18. l. 7.	Albio intemelii	Albiontemelii
ibid. Ep. 19. n. 2. l. 6.	gorum	garum
225. n. 4. l. 1.	Benacu	Benaco
ibid. l. 4.	Villa	Villam
ibid. n. 6. n. 2.	Campania	Campaniæ
ibid. n. 10. l. 3.	Laureæ	Lauræ
ibid. n. 11. l. 4.	Megoglino	Mergoglino
232. l. 29.	Piendumque	Pieridumque

JO-

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU
EPISTOLARUM TIBURTINARUM
LIBER PRIMUS

Hexametris conſcriptas complexus.

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA I. TIBURTINA
A D

ANGELUM MARIAM
TITULI S. MARCI

S. R. E.

CARDIN. QUIRINUM
BRIXIENSEM ANTISTITEM

ANNO SALUTIS CIↃIↃCCXXXIV.
MENSE OCTOBRI.

Edita eſt Venetiis An. 1736. in Libro, cui titulus: *Raccolta di Opuſcoli ſcientifici Filologici, Tomo Decimoterzo. Appreſſo Criſtoforo Zane. in 12.*

ANGELO MARIAE QUIRINO S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO *BRIXIENSI ANTISTITI* VIGILANTISSIMO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOCIETATIS JESU

Ε'Υ Π Ρ Α'Τ Τ Ε Ι Ν. (1)

CUM tot ſuſtineas diſtenta negocia curis,
Et Venetas ſimul, & Romanas ſolus in Urbe
Res (2) conſignaris nuper, ne ſciſſa Senatus
Pectora cum Patre Pontificum ac disjecta manerent;
Sed quæ diſſiluit quondam male ſarta, coiret
Gratia quo rurſum, non ullis diſſoluenda
Temporibus dubiis, longum manſura per ævum:
TE nunc, Veronæ quæ fertur Brixia mater,
Detineat ſacris noctuque diuque vacantem
In Grege tam vaſto luſtrando; nonne verebor
Publicus eſſe reus, ſi in publica commoda peccem,
Et mea TE terris furetur Epiſtola, Princeps?
Ne tamen ignores quo ſit Romana loco res,
(Graſſari obſequio quamvis fortaſſe videbor,
In lucum, ut fertur, comportans ligna) ſed audi.

Cle-

Clementis viget in primis viridiſque ſenecta eſt;
Quo circa Romana cohors & ridet, & ambit,
Neſtoreos annos Patri, ſibi lucra precata.
Collegarum etiam valet omnis pene Senatus:
Et quamvis nutent aliqui, non limine cedunt;
Purpureique pares pondus geſtare Galeri
Viribus infractis videas, nec vincier uſquam.
Non ſe Roma capit tectorum molibus: ipſa
Sidera culminibus tentantia, cernere fas eſt,
Quocumque obtutus & greſſus flexeris: at Te (3)
Luce Palatinæ Venetorum Ædes rutilantes
Egregia, Auctorem laudant, properoſque morantur.
Atria deformi quondam ſquallentia vultu,
Et Paulli monumenta ſitu ac pædore ſepulta;
In ſolem per Te rurſum producta diemque,
Urſeuli ſtatua Ducis, atque nomiſmate crebro,
Sive epigramma velis dixiſſe, ornata, coruſcum
Oſtentant caput, Auctorem teſtata Quirinum.
Quid quod, ab effuſis bellorum Oenotria flammis
Dum uritur hinc tellus atque hinc; Romana favillæ
Mœnia nec tangunt ipſæ, longeve vaporant?
Sed velut Ætnæus vicinis vividus ardor
Scit nivibus ſervare fidem; Bellona cruentum
Finibus Italiæ quaſſans, tamen Urbe flagellum.
Concutit uſque procul; Petri & venerata ſepulchrum,
Et Paulli cineres, paci nuſquam obſtrepit altæ.
Quare inter caſus Sociorum, & funera, Romæ
Vivimus & tuto & tranquille; non ſecus ac ſi
Longe de ſcopulis Neptunia regna furenti
Spectemus rabie volvi, & ſorbere natantes;
Æſtate aut media, dum fulminat undique circum
Juppiter, & micat & tonat; unus luce ſerena

An-

Angulus immunis niteat, careatque procellis.
Adde his, quod pleno diffudit copia cornu
Maturas fruges: capiunt vix horrea meſſes,
Quas Latium felix hyeme atque æſtate ſerena
Protulit exultans. Autumnus pomifer & nunc
Fructibus ornatum caput omnibus extulit arùis.
Pampineis quamquam Bacchus mediocriter uvis
Lætus, vina ferat modicis ſpumantia labris;
Perpetuis præcocta tamen de ſolibus, aptum
Sunt capiti & ſtomacho quondam promptura ſaporem.
Ergo inter Cæli, & felicia munera Terræ
Tot, læti feſſos ſtudiis ſtrepituque Forenſi
Romulidæ ut recreent animos, aptentque futuris
Temporibus, curarum Urbis jam mole premendos
Rurſum, ſeceſſere: juvat modo Tuſcula quoſdam (4)
Umbra, ſuburbanis hinc illinc conſita ſilvis;
Hos at in Albanis, tangit quos Appia, lucis
Delituiſſe; Lacus geminos prope, Monte ſub alto.
Multus Aricinos quoque fit concurſus ad Hortos,
Colleſque, electo quos ditat Cynthia muſto.
Parte alia Præneſtinæ qui frigora Rupis,
Aut placidos tractus Gabiorum, aut arua Labici,
Æquorumque plagas inter, qui rura frequentent
Propria, ſunt multi Procerum. ludo hic choreiſque
Pervigilant ſolidas noctes, plauſumque theatris
Denſum immane cient in lucem; Sidera donec
Occaſura, oculis cogant concedere ſomnum.
At melior quorum ſedit ſententia menti, (5)
Herculeum in Tibur mecum venere; Anienos
Decurſus inter, placidiſſima Palladis inter
Regna; ubi tranquillum miti ſub cardine cælum
Volvitur, & menſes ſemper facit ire ſalubres.

Tibur ab Argivo positum pro parte colono,
Expulsis Siculis, Siculeti (6) voce retenta,
Quo veterum nunc Castra vocant, quo templa Sibyllæ
Albuneæ Tiburtis adhuc consurgere vulgus
Autumat, antiquis dilectum Tibur, (7) Horatj
Exemplo præeuntis, amorem, & vota secutis.
Hinc tua, Mecœnas, surgebant culmina, ripa
Qua læva præceps Anio defertur; at inde
Quintilii extabant præcelsa cacumina Vari,
Vastum opus; immensæque manent pro teste ruinæ.
Cernere facundi Tibur glaciale Vopisci
Hinc fuit, & geminos inserto Aniene penates;
Rura mihi nuper, Statio quondam celebrata.
Cassius (8) hic Brutusque suos de cæde cruentos
Tersertunt Julj gladios; facinus meditati
An pulchrum, an turpe, incertum, Tiburte recessu.
Sunt hic Cossinj, sunt hic monumenta Patroni,
Ventidiique mali, Lepidi, victique Syphacis:
Et, quæ Palmiræ tenuit sua regna virago,
Zenobiæ, Plautj, Centronj, ac deinde Rubellj;
Pisonum germanorum, Calpurnia quos gens
Edidit. & Valerj gemini; (9) quem Sirmio primum
Benaci ad ripas clara edidit; alterius mox,
Protulit ad Bætim quem Bilbilis alta poetam.
Huc olim, fieri cuncta hic dum candida credit
Solibus atque undis properabat nigra Lycoris;
Cynthiaque arguti carmen juvenile Propertj,
Rus habuit noto signatum limite Vatis,
Candida qua geminas ostentant culmina turres,
Inque Lacus patulos Anienus decidit humor.
Adriaci sed, præ cunctis, stat fama Palatj
Inter disjectas immenso tramite moles.

Quas merito non Villarum, ſed rudera dicas
Murorum expugnatæ urbis; tam vaſta ruina eſt!
Nos urbe egreſſos, mediis Septembribus horis,
Huc, Tiburte via, duxerunt eſſeda mannis.
Verum, dum Romæ ſtrepitu, fumoque relicto
Geſtimus; rapit en ſubito cælumque diemque
Immenſus mandrarum ordo ſarraca trahentum,
Et Tiburtini lapidis ſub mole gementum,
Tanta unde in cælum nubes it pulveris atri,
Quantam non Aquilo Campanis excitat agris.
Nec mora nec requies ſaxorum; nam urget in Urbe
Ædificanda domus quamplurima, & exornanda
Poſtibus, & zonis, tiburte & limine multo.
Nocte igitur tetra damnati obvolvimur uſque
Biſquintum ad lapidem, redeunte ubi denique luce,
A dextera lævaque procul cernuntur in altis
Collibus Oppidula & Villæ; nam dextera late.
Oſtentat juga Telegoni, ſedeſque beatas
Ex Albæ tumulis protenſas uſque Latinum
In littus. læva cælumque, arvumque Sabinum,
Eretum, (10) Soracte micant, & Corniculani
Montes, Veſtinique, & Marſicus Apenninus.
At poſtquam grato excepit nos Villula tecto,
Irrequietæ Urbis curarum mole repoſta,
Non ludo, aut choreis, non plauſibus exercemur
Scenarum; ignari quæ gaudia vana popelli
Panem, & Circenſes tantum ſibi poſcere docti:
Verum cum paribus ſtudioque, animoque, domoque,
Verſamur ſociis; regit agmen primus Aquinas
Carolus (11) extremam ſcripturus ad uſque ſenectam
Carminaque, & numeris illuſtria multa ſolutis.
Pone (12) venis ſancti de nomine dicte Canalis

Alme Pater fama Italia clariſſime tota
Divini laude eloquii, Trinacria proles.
Hunc ſequitur (13) Venetus ſincera mente Tebaldus,
Semper amicorum officiis ex corde paratus;
Et Romana nimis pergat ni urgere paleſtra,
Nobiſcum pariter Burgundus (14) Horatius eſſet,
Eximie qui Te colit, & quem docta Matheſis
Ornat ita, aſtrorum occaſus, ut norit, & ortus
Tamquam ungues digitoſque ſuos. Libanoque relicto.
Hic Syrus, (15) o utinam, mecum Benedictus adeſſet!
Quem tibi Linguarum ſtudium, & doctrina Sacrorum
A teneris pene unguiculis fecere ſodalem.
Adforet & cuſtos (16) locupletis Bibliothecæ,
In qua Te ſolitum, memini, conſumere ſoles
Immerſum libris, Veterum & palleſcere chartis.
Ut Tua tunc, Princeps, loqueremur geſta viciſſim,
Interius Te noſse datum quibus eſt! tamen abſint
Hi licet; abſentum numerum cum fœnore reddunt
Dilecti (17) Placidus Tibi (18) Baldinuſque clientes,
Pars Gregis hic memoranda Tui, Paſtor Gregis ille
Tiburtis, cum (19) Revilio (20) Beſozzius atque,
Docti ambo, ſacri ductores agminis ambo.
Hi mecum nunc ad Caſsj monumenta, Sibyllæ
Nunc templi e regione, ſecus monimenta Catulli,
Eſt iter ad Flacci qua Villam, præcipiteſque
Unde licet (21) parvos Anienis cernere lapſus,
O quem Te memorant, cœlo dilecte Quirine!
Hic genus antiqua repetens ab origine, laudat
Fortia facta Patrum belloque togaque Tuorum.
Ingenii mox ille Tui tot clara recenſet
Pignora; cui Pietate places, Gravitate, Pudore,
Sollicitudinibus Paſtoris, plurimus inde eſt.

Aſt

Ast ego tunc (desiderium cui fertur inique
Absentis Domini usque adeo, ut tua semper oberret
Ante meos oculos, veluti præsentis imago)
En erit, exclamo, socii, felix erit unquam
Illa dies, cum cœlo extollere magna QUIRINI
Facta queam? meritas illi cum dicere laudes?
Et Venetos & Romuleos ex ordine possim
Nomine tam sancto immortales reddere Fastos
Æternum? quo, Musa, rapis sed carmine plenum
Me subito? quo, Mecœnas, comitante caterva
Me Vatum abripies? docti venit umbra Catulli,
Et Vari, & Flacci, commendatique Vopisci,
Hos inter lucos assuetæ errare, Penates
Antiquos inter. Pastoris nomine cuncti
Arcadici me compellant, CRANEUSQUE BIANOR
Audio, & absentis jubeor TUA tangere FACTA
Carminibus; Chorus omnis amat mea carmina vatum
Quandoquidem; incipio. Responsant omnia Silvæ
Tiburtes; Anio festivo murmure plaudit;
Atque jocosa cavis convallibus assonat Echo.
Felices umbræ, quæ TE videre regressum
Alcinoi ex Hortis, olim Corcyra beatos
Quos coluit, Tiburtinis æstate morantem
Frigoribus, cum Purpureo decorande Galero;
MAGNE QUIRINE, fores; tumidũ tanto Hospite flumen
Immensis currebat aquis: nemus omne superbum
Tollebat caput in nubes; lætissima cuncta
Plaudebant sibi: nunc procul, ah quando Urbe moraris,
Squallet ager, mœrent Silvæ, sunt flumina lenta.
Ducite Magnanimum mea carmina, ducite in Urbem,
Sæpius ut veniat sic Tibur ab Urbe, QUIRINUM!
Æquoris Adriaci Regina dedit TIBI cunas;

Brixia, Tu modo quam paſcis, Tibi pabula primis
Doctrinarum exculta annis porrexit; in Arni
Mox Urbem dominam conceſti; Gallia terris
Te tulit Italicis exinde; domumque reverſi
Hoſpitio gaviſa Tui quoque Roma: remotos
Paſtor amans Gregis haud dubitas adiiſſe Pelaſgos;
Purpureos inter Patres ad Limina Petri
Accenſuſque redis: rapuit Te Brixia rurſum
Paſtorem nimium ſibi charum, Brixia felix!
Ducite Magnanimum mea carmina, ducite in Urbem,
Sæpius ut veniat ſic Tibur ab Urbe, Quirinum!
Quid memorē? ut primis, ſenior jam mente, ſub annis,
Nil Gentis titulos, nil Nomina magna moratus
Calcaris, Generoſe Puer, quæ regna Voluptas
Promittebat; Honor quæ regna; domuſque paternæ
Divitias, oſtrum malens mutare Cucullo,
Nurſini Patris (22) exemplo, tectoque beatus.
Quæ Pietas, quæ priſca Fides, quæ candida morum
Integritas; quæ ſanctarum cuſtodia Legum,
Improbus & diſcendi & inexſaturabilis ardor,
Abdita Naturæ dum perſcrutaris, & inter
Cæleſtes animas Patrum, Cæleſtia tractas?
Ducite Magnanimum mea carmina, ducite in Urbem,
Sæpius ut veniat ſic Tibur ab Urbe, Quirinum!
Quid memorem ut ſenibus Junior datus Ipse regendis,
Et divinorum ſis juſſus adeſse Magiſter?
Expromenſque Tuo de Pectore Bibliothecam
Chriſti, quam aſſiduo compleras ante labore,
Solveris arcanorum obſcura oracula Vatum,
Jeſſæo Grajoque ſimul Latioque locutus
Sermone, atque aliis, veluti ſi patria lingua
Una foret Tibi quæque; fores ceu natus in illis?

Ducite Magnanimun, mea carmina, ducite in Urbem,
Sæpius ut veniat ſic Tibur ab Urbe, Quirinum!
Ne tamen una ætas Tanto lætata Magiſtro
Gauderet, ſed perpetuis ſæclum omne futuris
Temporibus dives fieret, Monumenta Quirini
Ingenii æternum victuris tradere chartis
Obtinuere preces populorum & vota peracta.
Ergo immortali donati munere, grates
Reddamus meritas, ac immortale precemur
Auctori Regnum, cœli ſedeſque beatas,
Doctores inter populorum, lumina prima
Sydereæque domus, Sanctis de Patribus uni.
Ducite Magnanimum mea carmina, ducite in Urbem,
Sæpius ut veniat ſic Tibur ab Urbe, Quirinum!
Docta magis, num larga magis Tua dextera, Princeps
Plura dedit, ſcripſit ne? Gregi quæ plurima didis,
Sis præſens, abſenſve, Tuo, nunc Brixia pandat;
Aſt olim eſt Corcyra ſuis teſtata Pelaſgis.
Nonne oculus cœco, pes claudo, tutor egenis
Pupillis, ægriſque ſalus, miſeris Pater eſſe
Viſus es? immenſi quoties luſtratus Ovilis
Aerias Alpes es, teſqua, mapalia Paſtor
Nulla indignatus, nunquam laſſatus obire.
Ducite Magnanimum mea carmina, ducite in Urbem,
Sæpius, ut veniat ſic Tibur ab Urbe Quirinum!
Templa novis Tu marmoribus ſuffulta columnis
Centum, reſtituis, Supremi & Numinis aras
Ædificas, ornaſque auro gemmiſque; Sepulchrum
Urſino Tu conſtituis gratiſſimus ultro
Pontifici; Venetos Tu digeris ordine Faſtos.
Sedibus in Marci Romanis, Purpura quorum
Scripta, Quirine, mihi, (23) Tua præſtantiſsima Juſsa.

Ro-

Romuleæ factus vix Præſes Bibliothecæ
Pontificum, theſauro illam prædivite adauges
Librorum, comites Tecum quos Itala vidit
Non tantum Terra aſſiduos, ſed Gallia quondam
Ipſa, ſed æquoreis a fluctibus undique cincta
Corcyra, ex undis quos ereptoſque procellis,
Tam Tibi dilectos, quam pignora chara parenti ,
Regia dextra tamen Tua publica munera fecit.
Ducite Magnanimum mea carmina, ducite in Urbem,
Sæpius ut veniat ſic Tibur ab Urbe, Quirinum!
Artibus egregiis natus ſtudiiſque fovendis,
His aperis commune domi Virtutis aſylum;
Provehis hæc, cultuque novo producis. Ephremi
Aſſyrii nuper vos Sancta Volumina teſtor,
Reddita luce nova, cura & cumulata Quirini.
Agmina Te doctorum hominum circum undiq; ſiſtũt,
Præſidium quibus es, decus, & ſpes certa laborum.
Ducite Magnanimum mea carmina, ducite in Urbem;
Sæpius ut veniat ſic Tibur ab Urbe, Quirinum!
Omnia Te Romam revocant. Tua Purpura; Marci
Ornatæ Sedes; Te Præſide Bibliotheca
Pontificum: & felices poſtquam exegerit annos
Ultimam in ætatem Clemens, ſuprema Tiara.
Auguror! evenient: populorum haud irrita vota.
Carmina jam ceſſent mea: ſponte redibit in Urbem,
Magnanimus, viſet ſic Tibur ab Urbe, Quirinus.
Hæc Tiburtino canerem dum Colle Bianor
Paſtor ab Arcadia, abſentis ſolatia, Princeps,
Quæſivi uſque Tui; Vivens, mihi Numine dextro,
Excepto quod non ſimul eſſes, cætera lætus.

Ε' Ρ' Ρ' Ω Σ Ο.

JO-

II

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA . II . TIBURTINA
AD

MARCUM FUSCARENUM

Equitem & Senatorem Amplissimum , Venetæ Reipublicæ Historicum , Cæsareum Oratorem Emeritum,

ET AD

CLEMENTEM XII.
PONTIFICEM MAXIMUM
ROMAM DESIGNATUM

ANNO SALUTIS CIↃIↃCCXXXVI.
MENSE OCTOBRI.

Edita est Venetiis An. 1738. in Libro, cui titulus: *Raccolta di Opuscoli scientifici* &c. *Tomo Decimoottavo in* 12 . *Appresso Simone Occhi*.

MARCO FUSCARENO
EQUITI
VENETO SENATORI AMPLISSIMO
AD
CLEMENTEM XII.
P. M.
PRO PATRIA REPUB. S. C. ORATORI DESIGNATO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU SACERDOS

Ε'ΥΠΡΑ'ΤΤΕΙΝ:

HADRIACÆ Gentis Strips Inclyta, magna ſenatus
Pars idem Veneti, Patres totidem prope Reges
Quem Lecti inſtituunt, Romanorũ æmula quondam
Corda; reis alto jactatis Anchora, MARCE,
Præſidium ac Portus, quoties facundia cauſſas
Orandas TUA ſuſcepit; quo vindice nodi
Permulti, magnique ſecantur; Patria rurſum
Quem jubet auguſtis annalibus abdita rerum
Geſtarum æternum victuris tradere chartis,
Civiles Curas ſuper urbe remitte parumper,
Mique adhibe acturo grates, ſi fas tamen, aurem:
Non Tu (1) corpus eras ſine pectore; ſed TIBI formam
Et ſapere, & fari dignum Sapiente bonoque;

Divitias dederunt superi, simul atque fruendi
Artem: Majores, qui Classibus imperitarunt,
Insignesque domique forisque, labor numerare,
FUSCARENE, (2) TUOS; Altini littora postquam
Æmula Bajanis villis (genus unde priorum
FUSCARENORUM priscis clarescere sæclis
Dictum) miserunt Venetæ grande hos Decus Urbi.
Tu tamen & Proavos, & quæ non fecimus ipsi
Vix ea nostra putas Sapiens: calcaria tantum
Virtutique adhibens MAJORUM exempla TUORUM
Sectandæ ulterius, semper mage in ardua tendis.
Maximaque æquali cum vertice Gloria surgat
Scribentis facienda, gerentis commemoranda;
Impiger IPSE biceps festinas scandere culmen.
Nam, quæ Vindobonæ gessisti, Cæsaris aula est
Mirata, ac miratur adhuc, dum publica tractas
Munera; Principum amicitiasque graves, male sarta
Gratia quos inter, gliscentis semina belli
Dum procul a patriis curas avertere terris
Providus; atque caves, ne quid Respublica damni
Percipiat TUA; dum vario Bellona tumultu
Concutit Europam; dum motibus omnia miscet.
Spissum Opus, occultisque dolis mille, atque periclis
Mixtum, tractandumque manu lota atque sagaci;
Non secus ac, cineri si vestigare doloso
Suppositos velles ignes, nec turpiter uri.
Hinc Veneto, infensa arma inter, Pax usque Leoni
Summa fuit, mediamque viam tutissimus hostes
Inter utrosque tenens ivit, fera bella moratus.
Per TE, MARCE, quies Patriæ, Populisque peracta
Est igitur. Decus hoc ævi, quod sera loquatur
Posteritas; rerum quando monimenta TUARUM

In

In Fastis signata leget, vivisque notata
Marmoribus, per quæ nova lux ac vita redire
Post mortem Ducibus Magnis solet ac Generosis.
Nec tamen idcirco, quia Fastis commemoranda
A teneris meditatus eras illustria facta,
Scribere prætereas Clarorum gesta Virorum,
Digerere & Sancti pariter Consulta Senatus;
Thracibus horrendas Classes, & fœdera Regum
Cum Venetis æquata: mari, terraque repostas
Quæsitas Gentes; diti commercia cultu
Thesauris cumulata; & apertis ocia portis.
Novimus, ad nostras cum Te tulit impetus artes,
Ingenii fœcunda Tui quæ flumina currant.
Quam bene Tu decoras Patrum Decreta, Tuis quæ
Tollendas humeris laudes Patriæ imposuere!
Scilicet est operæ pretium cognoscere, quales
Ædituos habeat Belli spectata domique
Virtus, Historico tantum tradenda merenti.
Ergo macte animis, Græcorum implere Catervas,
Et Romanorum properes, imitatus utrosque
Eloquio & calamo dives simul; optima quando
Scribendi Tibi suffecit Sapientia Fontes,
Scribendi recte sapere est nam fontis origo.
Est magnis signata (3) Viris, per quam, orbita, curris;
Bembo iter ingresso primum, cursumque parante,
Hanc Maurocenus terit: ante Sabbelicus ingens:
Hanc Justiniani gemini, Dolionque, Paruta,
Atque alii; Post quos nuperimus ordine palmæ
Isthac magnus equos flexisti interritus Ipse.
Excipis hos modo, Marce, Tuis Vestigia servans.
Hinc Tibi tantus amor Musarum; Hinc pectore toto
Accipis Ipse fovesque Artes, quas quisque Senator,

Quaſque velint apicis ſummi condiſcere Reges.
Hinc Antenorei tantum Tibi fama Lycei
Et curæ & cordi eſt, quantum curat pia mater,
Sedula vel nutrix pueros, quos educat ultro.
Et quoties illic fato demeſſus acerbo
Doctorum eſt aliquis; cathedras, ac pulpita circum
Ambiat in vacuum venturus plurimus orbem
Uſque licet; meritos inter meritiſſimus uſque
Eximiuſque tamen ſit, Te Hortatore, Magiſter.
Vulpius, (4) hinc, nuper Græci pariterque Latini
Eloquii appoſitus ſtudiis Præſes, Patavinas,
Judicia eliciente Patrum Te, implevit Athenas.
Vulpius ille mihi fraterni Antonius arcto
Sanguinis officio junctus; cui plurima laurus,
Vivaceſque hederæ ſemper florente corymbo,
Rhetori, & egregio Vati ſacra tempora cingunt.
Cujus pro meritis quamvis ego debita laudum
Præmia perſolviſſe veter, genitoribus iſdem
Progenitus, mea laus proprio ne ſordeat ore,
Cum me tam prope contingat, tamen arbiter iſte
Invitum ſua judicia exaltare Senatus
Tam ſapiens me, Marce, Patrum modo denique cogit.
Quas, Tibi, quas, tali grates pro munere reddam?
Non, Vatum in morem, ſi centum poſcere Voces,
Centum ora incipiam, benefacta æquare canendo
Vel Tua, Marce, queam; nedū, quæ munera ſanctum
Patrum iſtud mique atque meis (5) donavit habere
Concilium, meritis cantando laudibus ornem.
Ergo, quod ſupereſt, deſcendam in vota, preceſque:
Solvendoque impar, decoctus ne ære alieno
Opprimar, ad partes immenſa æraria Cœli
Voce vocans, orabo, præs ut ſit mihi Numen,

Protinus atque vices cumulatas fænore reddat.
Numen, Divinum Numen, quod(ſidera quamvis
Fulgentiſque globus Lunæ, juga & aurea Solis
Inter inacceſſas Superum Sedes latitanti
Circũdent utcumq; domum)tamen omnia comples,
Terraſque tractuſque maris, Cœlumque profundum;
Extra anni ſoliſque vias quod cuncta tueris;
O cui res hominum curæ; nutu Imperiorum
Cujus ſtantque ruuntque vices; nec vincere fas eſt,
Comminuiſſe ſimul decreſti, aut perdere contra,
Cum ſtatuiſſe velis; Venetæ ſi cœrula ponti
Regna Urbi, murorum inſtar, circumdare quondam
Viſum eſt, Hadriacis Reginam & ponere in undis;
Si majeſtatem Imperii producere ad uſque
Auroram, & Gangem; Venetorum jura, Senatus
Æmula Romani ſi vivere longius illo (6)
Juſſiſti; Italiæque unum ſuccurrere rebus
Priſcæ Libertatis adhuc; terræque mariſpue
Bella inter, conjuratos & perdere Reges,
Exeruiſſe tamen caput immerſabile ſemper;
Da, Pater, innumeris firmentur ut omnia Sæclis:
Perpetuoque virens renovetur, & aurea ſurgat
Ætas; Sint Venetæ propria hæc tua munera Genti,
Relligio in primis, qua immenſum Splendet, avita,
Eximie qua TE colit, & qua, lucis in auras,
Obſtetrice velut, primum fuit edita; cunas
Quæ dedit; atque illi Cæleſtis pocula Lactis,
Dum creſcit, tantum, quo nunc ſe extollit, in ævum,
Solares vincat radios mage Splendida vultu.
Hanc colat, hanc foveat docilis ſtabiliſque juventus;
Hanc referat ſceleris pura, & ſimul integra Vitæ,
Moribus antiquis Veteres imitata Catones.

Majorum laudes, præclara & facta parentum
Sic relegat; greſſus ſic per veſtigia ducat
Pone ſequens, ut peſque pedē premat, atq; Virum Vir.
At gravior quorum canis inſpergitur ætas,
Conſcripti, conſultando pariterque ſedendo,
Romanum in morem, vincant. Hinc Thracia Luna
Non, rapuit quæcũque, vomat modo; ſed minor Orbē.
Oſtendat terris decreſcentem, uſque ſupremum ad
Interitum; Seſtonque iterum Claſſes & Abydon,
Et Byzantinas rurſum cum mœnibus arces
Obtineant Venetæ, ducente Leone, Cohortes.
Et Cypron, & Syriis proſciſſa ligonibus arva,
Quæque Paleſtinis Syrophœnix accola terris
Ingemit indigno, Turcarum oppreſsa, Tyranno.
Bethlemias Cunas, naſcentis Numinis Ortus
Quæ gremio excepere ſuo, Solymæque Sepulchrum
Divinũ, heu nimium canibus data præda cruentis.
Auguror! Evenient! Voti reus ipſe, ſolutum
Non, Sanctam Senior vel Idumen adire recuſem.
Interea, nova Sæcla, ſuis dum, currite, fuſis
Perpetuo dicant concordes fœdere Parcæ;
Et ſegetum, & pecoris ſemper ſit fertilis annus,
Palladia & certent Bacchi cum munere dona;
Laudetur ſimili fæcunda puerpera prole;
Deniquæ Fortunæ plenus Vos rivus inauret.
Teque adeo, Collegarum qui es, Marce, Tuorum
Grande Decus, Te fortunet ſic Numen amicum,
Magnanimo ut quæcumque agitas ſub pectore, cuncta
Dextra cadant, Votorum nec minimum ferat aura!
Venturum jam pridem omnis Te Roma vocamus.
Jamdudum omne Forũ Te expectat & omne Tribunal,
Nec diſcedentis Mocenici (7) clade dolentes

In-

Inſolabiliter, tantam deponere curam,
Quæ nunc nos coquit & verſat ſub pectore fixa,
Poſſumus, æquali niſi forte Vicarius illi
Protinus advenias, votorum oh ſumma meorum!
Nempe hic perpetuus, (8) Livj Scriptoris ab ævo,
Mos fuit Hiſtoricis; inviſere Romula coram
Mœnia, Terrarum quo totus convenit Orbis.
Hic Sacros poſſis ritus, pariterque Profanos
Edidiciſſe omnes populorum; omnem veteriſque
Imperii majeſtatem de ſemiſepultis
Veſtigare tamen cæmentis atque ruinis.
Hic, exeſa licet, venerabilis Amphitheatri
Perſtat adhuc moles, & Agrippæ Pantheon extat.
Plurima Templorum, & Thermarum rudera vivunt.
Immenſi Ductus operis ſtant denique aquarum.
Cumque viis, Arcus, ſtatuæque, ſepulchra, columnæ.
Sed magnum Novitas inierunt atque Vetuſtas
Certamen, certæ non cedere. Et utraque magnis
Judicibus, lite ardenti, ſua jura tuetur.
Ergo adſis, ac de ambabus tua ſplendida, MARCE,
Feceris arbitria; Expectant nam talia dudum.
Noſtra Antenoreum quamvis infantia Cælum
Hauſerit, Euganeumque ador uſurpaverit olim;
Romæ nutriri mihi contigit, atque doceri;
Adiecere bonæ paullo plus artis Athenæ,
Dura nec emovere loco me tempora grato.
Jam quartus decimo propior conjungitur annus,
Quo Corradinus (9) me cæpit habere ſuorum
In numero, juſſitque ſui veſtigia greſſus
Pone ſequi; imparibus licet ipſe relinquerer orſis
Proh quantum, longo ſibi proximus intervallo!
Ingenium quis namque Viri, quis paſſibus æquis

Do-

Doctrinam comitetur? Eat, quocumque vocarit?
Seu linguam cauſſis acuit, ſeu civica jura
Reſpondere parat, ſeu priſcæ tempora laudis
Digerit, & Patriæ curat ſuccurrere rebus.
Unde illum merito jamdudum coccina læna
Veſtiit, & ſequitur comitum longiſſimus Ordo;
Hic me, priſcarum per tot diſcrimina rerum,
In latitans rurſus Latium contendere juſſit.
Quis Latio Antiquo fuerit ſtatus, edere Libris.
Quos ego, Marce, Viri properans non mollia juſſa,
Exitum ad extremum jam pene utcumque peregi.
Scilicet ille prior Faſtos docuiſſe Latinos
Nos voluit: Mox, Setinis quæ gloria terris,
Expoſuit, Patriæ non immemor, ac Pater idem.
Proxima Circææ decoravit Littora terræ,
Dives inacceſſos ubi Solis filia lucos
Aſſiduo reſonans cantu noctuque diuque
Uſſit odoratam nocturna in lumina cedrum.
Dicta deinde mihi ſunt Spiſſi Littoris Antium,
Et Norbanorum pereuntum fortia Facta.
Per tria mox domitæ Romanis Sæcla Velitræ,
Dardaniæque Coræ, poſt hæc monimenta vetuſta.
Lanuuium excepit; mox Ardea cum Laurento.
Duximus & tenuem Tiberina per Oſtia lintrem;
Albani rerum domini Romæ æmula corda
Exornati etiam; Nemoralis Aritia poſt hos,
Excelſa & juga Telegoni; dein Algida rura,
Præneſtinarum celebrata & Templa Sororum.
Cinctus dicta mihi, Junonis & arva Sabinæ;
Nunc tandem extremo jam jam ſub fine laborum
Vela traho, & terris feſtino adverrere proram.
Tiburis Argei, (10) quo limite noſtra Sabinos

Di-

Diſtinguit Regio populos, monimenta ſecutus
Tiburis Argei, quod me tantum juvat unum,
Quantum non indorum aurum, Peruvinaquæ gaza,
Non amplum Elyſium, Alcinoj aut pomaria Regis,
Fortunatorum nemorum ſedeſve beatæ.
Nuſquam plus tepeant hiemes, vel gratior aura
Leniat aut rabiem Canis, aut momenta Leonis.
Palladis hic Cereriſque & amici regna Lycei,
Pomonæque ſimul, cunctarum & copia rerum,
Nobilibus lactant rivis quam Aniena fluenta,
Quam fovet, & ſemper mitiſſimus educat aer:
Utilis hic capiti & ſtomacho, fluit utilis alvo;
Hic laſſas reficit vires, hic feſſa novare
Membra celer, penituſque omnes depellere morbos,
Hic potuit magnos olim allexiſſe Quirites,
Ut Tiburte ſolo tot tamque excelſa pararent
Culmina Villarum Græcis, longeque petitis
Marmoribus: quarum, velut oſſa relicta Sepulchris,
Rudera, teſtantur, fuerint qua mole Coloſſi.
Temperies eadem Sapientum nunc quoque Cœtus
Congregat ex Urbe eductos Octobribus horis.
Hos recreat reficitque, noviſque laboribus aptat.
Ut juvat antiqua recubare ſub ilice ramis
Hoſpitium patulis præbentibus! Ut juvat inter
Palladii nemoris, Zephyris motantibus, umbras,
Carpere iter, parili circum ſtipante Corona!
Nil ego contulerim Sapienti Sanus amico,
Qui mentis ſecreta ſuæ mihi promat: in aurem
Cujus & arcanam mea condam ſenſa viciſſim.
Sermo oritur, non de villis domibuſque alienis:
Nec, male nec ne lyram pulſet citharamve Bathyllus;
Non, quot amatores canos habet atra Lycoris,

Munera quos miſere, quos pernox alea nudat.
Nec quæcumq; agitat brutum pecus atque repandum;
Circes infecti ſuccis, Ithacenſis Uliſſei
Remigium vitioſum, & opes conſumere nati.
Sed num divitiis homines, virtute beati
Num mage ſint? Veræ quænam ſit ſemita Vitæ?
Vitatu quidnam melius ſit, quidve petitu?
Reſponſare cupidinibus, contemnere honores;
Nil conſcire ſibi, nulla palleſcere culpa;
Res gerere, & Patriæ prodeſſe, & civibus, ipſum
Quod Jovis attingit ſolium, longeque futura
Tempora proſpicere, & turpem caviſſe ſenectam.
Interim aquæ comites ripis labuntur ab altis
Fit via vi; pronus trepidat cum murmure rivus;
Arboribuſque queruntur aves paſſim inſidentes.
Hinc & oves paſtæ, properantque in tecta capellæ,
Agricolæque boves inverſo vomere: veſper
Inque locum Phœbi nitido procedit Olympo;
Admonet & feræ pariter decedere nocti.
O noctes cœnæque deum, conviva ſolutus
Legibus inſanis quibus aſſidet; & generoſi
Seu lenis potius, prout vult, ſibi pocula poſcit!
Hæc eadem dilecta mihi Tiburtia rura
Suffecere animos, ut Te ſermone pedeſtri
Nunc, Marce, interpellarem quod tempore lævo
Ne fuat o utinam? Verum dexter mihi fac ſis!
Hadriaco donec ſoluens Tua littore puppis
Te Magnum Oratorem exponat præpete curſu
Romulidum in terras; velocibus eſſeda mannis
Te ſtatuant Urbi; mihi longum ubi denique detur
Et majeſtatem venerari, & amore fovere.

III

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA III TIBURTINA
AD

ANGELUM MARIAM
TITULI S. MARCI

S.R.E. BIBLIOTHECARIUM

CARDIN. QUIRINUM

BRIXIENSEM ANTISTITEM
Cum e graviſſimo morbo convaluiſſet

ANNO SALUTIS CIƆIƆCCXXXVII.
MENSE OCTOBRI.

Edita eſt Brixiæ Anno Sal. 1738. apud Joannem-Mariam Rizzardi in fol. & iterum ac tertio ibidem in Libro, cui Titulus: *Corona di Componimenti Poetici &c. in Lode dell' Emo Signor Cardinale* Angelo Maria Querini *&c. raccolti da D. Angelo Zanardelli Profeſſore di Rettorica, tra gli Arcadi Filaſtrio &c.* & Seorſim Sæpius.

ANGELO MARIÆ
QUIRINO
S. R. E.
CARDINALI BIBLIOTHECARIO
BRIXIENSI ANTISTITI
VIGILANTISSIMO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU

SOTERIA (1)

HUMANIS ſemper guadens illudere rebus,
Quam facimus Fortuna deam, cæloque locamus,
Ut nuper ſummo Stantem me (2) Vertice in imum
Eſt conata Rotæ revolubilis abdere fundum!
Dum Tiburtinis in collibus Autumnales
Securus luces agito, vallatus amica
Charorum turba, mecum monumenta repoſtis
Addita quæ terris veſtigat priſca Latinis.
Verum eſt ? an nimium male creditur uſque timori?
Verum eſt? præcipiti quod nuncia fama volatu
Huc ex Urbe ruens reſonavit triſte & acutum?
Te, Rerum, Te, Grande Decus Columenq; mearum,
Magne Quirine, mori jam jam? Ah, Te, qui potior Pars
Noſtræ animæ es, morti ſi vis maturior urget,

Si rapit, heu ſubito, fruſtra pars altera reſto.
Dimidius quid enim in terris, mancuſque morer cur?
Inſtat ſi fatum Tibi triſte; ſupremam etiam horam
Impendere mihi, me tecum auferre neceſſe eſt.
Ibimus, o Pater, o Princeps, ſimul ibimus; ambos
Involuet turboque, Ducem comitemque paratum.
Perfida non ego Sacramenta ex impete dixi
Actus amoris. Utramque dies trahet una ruinam,
Miris namque modis noſtrum conſentit utrumque
Sidus, & æquales ambobus temperat horas.
Hæc ego compreſſis moeſto ſub pectore labris
Dum queror, & vulnus celando, totus in hoc ſum;
Quæ præclara (3) Tua eſt operata inſignia Virtus?
Horrida quantumvis lethi facies; tamen ipſe
Impavidus venienti, atque imperterritus, illi
Occurris; prohibeſque dolentes undique luctus,
Dedecus ut magnum, importunas atque Tuorum
Amandas longe lacrymas: hinc funus amico
Lumine conſpiciens (quod raro his, ædepol, unctus
Temporibus, vel Neſtorea facit ille Senecta
Jam gravis, & depontanus, centeſima meſſis
Quem pellit, quartuſque nepos jam cedere cogit.)
Tu tamen approperans vicinum funus amico
Lumine conſpiciens virtutis propoſitum urges
Calcatum conſtanter iter, dum meta propinquat.
Et quamvis media florens ætate, querelis
Haud tamen aggrederis Parcas, quod Stamina nerint
Heu! Tibi longa parum, cornicibus indulgentes
Sæcula, & antiquis tercentum quercubus annos.
Numinis at patiens, quidquid ſuprema voluntas
De Te conſtituat, promptiſſimus excipis. *Unum*
Velle Tuumque Deique facis; nec flecteris uſquam.
Pau-

Pauperum amor, teneris TECUM qui creverat uſque ab
Unguiculis, grandis jam, jamque & maximus, idem
Claudere juſſus erat ſpatia, & quæ credita Vitæ
Extrema (4) *Heredes monumentum ne ſequeretur*,
Non fuit hoc curæ; Miſeris ſed cura mederi
Una QUIRINE, TIBI; Tabuliſque noviſſima Verba.
Gratulor hæredem, Lectus meritiſſimus unus
Eſt Deus ipſe TIBI, latitans ſub paupere quoque.
Mox alacris, terreſtri omni ſic pulvere terſo,
Cæleſtem in Patriam Divina Viatica ſumis.
Supremam ad Luctam, ceu athleta paratus, inungi
Sacro ultro hinc Oleo poſcis, ſcribiſque Sepulchro
IPSE TUO jam jam inſculpendum lugubre carmen.
Quo mihi nunc fortes, bello queis vivida virtus?
Illorum quiſnam conſtanti lumine mortem
TE magis aſpexit? certe TIBI cedere viſa eſt,
Atque referre pedem exertamque recondere falcem.
Vota valent. Superi flectuntur, membraque vires
Protinus arripuere, medentum & provida cura
Multa juvat: populiſque redonatum eſſe QUIRINUM
Candida fama refert, tota & circumvolat Urbe.
Nec ſe continuit Portis; ſed ad uſque Catilli (5)
Mænia, læta volat; cunctis & *Plaudite* dixit.
Nos, quibus unum opus, ut tam Sanctæ clauſula vitæ
Proſequeretur, erat, meritis a laudibus, icti
Fulminea veluti flamma, tetro omnia luctu
Et miſero implentes queſtu; *redivivus*, ut, *adſtat*
Audimus, pendet nobis vita unde, QUIRINUS;
Quas dedimus grates, Superis quæ thura benignis?
Pectore quæ ex imo ſurgentia gaudia vultus
Oſtendit? quot *Io Pater* adgeminavimus? & quot
Euge QUIRINE, *vales valeas euge*, *Optime Princeps*,
Plau-

Plaudite Palladii colles; plaudentibus Echo
Aſſonet: ipſe Anien feſtivis turgidus undis
Euge Quirine, *Vales*: *valeas*, *vivaſque beatus*!
Aſſiduo ingeminet plauſu: tam dulce volucres
Ore melos repetant, circum Tiburtia rivis
Mobilibus ſemper pomaria germine læta.
Tum veluti ex alto erepti, circum undique pontum
Exhorremus adhuc; ipſumque in littore portum
Fluctibus inſtabilem ferri, triſtis trepidat mens.
Heu cadit in quemquam tantũ ſcelus? Heu Tua nobis
Pene ſimul Tecum ſolatia rapta, Quirine?
Quis coleret Muſas? honor & quis Numinis Aris?
Virtutis quis præberet cultoribus umbras?
O Patrii indigetes Superi; Tu Diaque Veri
Numinis Alma parens in primis, nomine cujus
Inſignem placuit nos compellare Quirinum,
Hunc ſaltem everſo longum ſuccurrere Sæclo
Ne prohibete Virum: jamdudum Regia Cæli
Invideat licet, & meritis cumulare coronis
Geſtiat; ah reliquis tanta haud jactura ruinis
Accedat cumulus; nimium nimiumque ſceleſti
Pœnarum dedimus. Sata læta boumque labores
In ſtipulam arentem vertit nunc Sirius ardor;
Et modo perpetuis putruere in gramine nimbis:
Agricolaſque boves curvi ſub pondere aratri
Inficit atra lues, & funere merſat acerbo.
Armorum ſonituſque, & quæ curvantur in enſes
Aſſidue falces, æternis horrida bella
Suffecere odiis; poſtquam Diſcordia tetra
Chriſticolas potuit furiis incendere mentes,
Et conſanguineos violata in fædera reges
Impulit, humano & maculavit cuncta cruore.

Vi-

Vidimus undantes, ruptis fornacibus, ignes,
Flammarumque globos, liquefactaque Volvere Saxa
Parthenopen; qua Nola jugo vicina Vesevo
Elysii speciem præ se tulit ante beati.
Odrysius jam jamque minax instare Tyrannus
Dicitur, & nostris sic cladibus insultare,
Nil putet ut factum, Thraci nisi milite Portas
Romuleas frangat, media & stet Luna Suburra.
Vos tamen, o Superi (6); Cælestis Claviger, inquam,
Qui Vaticano componere Mausolæo.
Vos Marci Gemini, Venetæ cui publica cura
Gentis; Romulea præfulgens, Tuque, tiara,
Vos Abdon, Sennenque, precor, Philastrius, Ephrem,
Cælestesque Alii, incolumem servate Quirinum!
Si vestrum Decus ille; novas si cernitis Aras,
Munifica si Templa manu; Monumenta vetusto
Semisepulta situ quondam squallentia, si nunc
Marmoribus decorata novis, fulgentiaque auro
Vestra nitent; miseris ah conservate Parentem!
Hæc ego dum assiduus, contento poplite, vota
Ore animoque simul repeto, Superosque fatigo;
Post mediam noctem, cum sunt insomnia vera,
Qua Tiburtinæ consurgunt templa Sibyllæ,
Intonuit lævum. Visum discedere cælum.
Fulgentes micuere faces, & conscius æther
Oracli; vox clara meas hæc fertur ad aures:
Ponite corde metus; Vivet peragetque Quirinus
Munifice in seram fortissimus usque senectam,
Chara Deo Soboles, & Numinis argumentum
Cuncta supercilio mortalia facta Moventis.
Huic *Vaticanam Superum Rex annuit Aulam.*
Ferrea tunc Ætas cedet. Gens Aurea Mundo

Surget, *Terrarum* Hoc *moderamina summa tenente*.
Dixit, & insolita cunctos dulcedine lætos
Reddidit eventus animos spes certa futuri.
Evenient! quis enim cælum, quis, dicere falsum
Audeat? Optatis properent o tempora Rebus!

❧ IIII ❧

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA ▸IIII▸ TIBURTINA

AD

DOMINICUM

TIT. S. BERNARDI AD THERMAS

S. R. E.

CARDIN▸ PASSIONÆUM

PONTIFICIARUM BREVIUM LITTERARUM
A SECRETIS
PRÆSTANTISSIMUM

ANNO SALUTIS CIϽIϽCCXXXVIII.
MENSE OCTOBRI.

DOMINICO PASSIONÆO S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO PONTIFICIARUM BREVIUM LITTERARUM A SECRETIS PRÆSTANTISSIMO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU

QUAMVIS Oceano Ganges, Niluſque, Nigriſque,
Euphrates, Tameſis, Tagus, Argentique fluenta,
Danubius, Padus, & Tiberis, celeberrimi & Amnes
Innumeri, magnis de fontibus, & mæandris
Grandia dona ferant immenſæ munus aquai;
Non tamen idcirco ceſſant decurrere Rivi
Exigui laticis, ſine nomine: non tamen illos
Reſpuit Oceanus vel parva tributa ferentes:
Sed gremio capit uſque ſuo; communibus undis
Permiſcetque, paterque velut communis, adoptat.
Cur TE igitur, vaſti licet Æquoris inſtar, adire
Qualiacumque ferens TIBI, PASSIONÆE, (1) tributa,
Aut Rivi aut ſcatebræ in morem mea Epiſtola ceſſet?
Aſſueſti a teneris (ſcimus) generoſus Avitæ

Nobilitatis Honos; ſub pectore voluere magna;
Ardua quæque ſequi jam tum; ſpectare Suprema;
Spernere humum pennis fugientibus; alta volatu
Magnanimo petiiſſe. Recondita Pallas Ephebo
Doctrinarum arcana Tibi quæcumque recluſit.
Te Clementini Suſpexit Roma Lycei
Grande decus Divinorum Decreta Sophorum
Enodantem, atque ingenii ſimul eloquiique
Egregii ſpecimen præbentem; mille paratum
In Pugnas, denſa circum plaudente Corona,
Eventura Tibi, quæ ſucceſſere, precata,
Nec mora: Romanæ, Tu Publica Munia tractas,
Aulai in medio, prima vernante juventa.
Non Te Roma capit, non ipſa Oenotria; ſummis
Legatum ſed de rebus feſtinat ad altos
Mittere Te Helvetios Clementis Maxima cura,
Experti & gnavum atque Catum; tum grata locutum
Principibus placuiſse Viris (quæ haud ultima laus eſt.)
Continuo excelſas impleſti Cæsaris aures,
Vindobonam juſſus properare, & adeſſe Supremis
Conſiliis Regum bellique domique movendis.
Difficilis proh quantum artis, ſummique pericli
Plenum Opus! inceſti occultos tamen Ipse per ignes
Illeſuſque catuſque, viæ Sapientia qua Dux
Monſtrabat cineris calles caviſſe doloſi.
Pectore Te toto Clemens, Te Carolus ultro
Accepit. Mire placuiſti gratus utrique.
Ergo Magnorum tantùm Conviva Virorum,
Et Collega ſimul cultorque, & cultus ab illis,
Stipatuſque, velut magnis ſolet amnibus eſſe
Oceanus; tamen haud tenues contemnere rivos
Conſueſti; illimes, & puri gurgitis undas,

Dum.

Dummodo dona ferant. Cyrrhæ Pindique liquores,
Quos *Puer* hausisti, TIBI pocula grata perenni
Præbuerunt Studio. Phæbum, Phæbique sorores
Dilectas TECUM duxti ante omnia Musas.
Hinc Venusinarum (2) Legum præcepta secuto
Res tractanda TIBI est delecta potenter; & altum,
Eugenii Laudes sunt Principis, Argumentum
Decursum Stadio ingenti feliciter; æque
Invicto Duce laudato, quam Cæsare dignum
Auditore. TUÆ tanta est facundia linguæ!
Dignum Opus & cedro quod consignetur & auro,
Seraque Posteruas simul immortale perennet.
Hoc fuit, exceptum Magni Genitoris ab ulnis,
Sedula ceu nutrix, quod fovit VULPIA Cura, (3)
Et Pexum, Nitidum, bene curata cute splendens,
Bisque Antenoreo Comino edente recusum
Prodiit, ingeniorum in publica commoda factum.
Scilicet est operæ precium, secernere, multùm
Sudata, & multis vigilata laboribus, annos
Inque novem compressa domi TUA pignora Mentis
Cui dederis vulganda, mali, ne mobilis horæ
Puncto, Opus Annorum pessumdes crimine præli.
Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, & res,
Et scombris tunicas amandant, atque cucullos
Dant piperi, libros male cusos, pagina curta
Quos ob avaritiam spatiis concludit iniquis,
Nigraque chartarum fæx excipit, atque elementa
Componunt fugientia; quorum sphalmata mille
Deturpant vultus, laniatque immensa cicatrix.
Suffeni, Vari, Prodocti, Prodocimique,
Absente hæc domino, aut stertente, Venena propinent
Vilia sectanti tunicato scruta pupello;

Non Tibi, tam emunctæ naris, limæque minutæ,
Paucis qui offendi maculis, incuria fudit
Quas, humana parum cavit naturave, poſſis.
Qui Pariſiacos Stephanos ſectare, Cramoſos,
Turnebos, Junctas, Plantinos, atque Jolitos,
Qui Gryphios, Elzevirios qui, Manucioſque;
Nec niſi ſelectæ dignaris pondere chartæ.
Non quod ames phaleras tantum, vultuſque decoros
Librorum, vel fronte rubra, vel margine lata
Delectere, quod intus ineſt ſecurus omittens;
Sed quia vis puro de fonte haurire fluentes
Priſcorum latices & opes; corruptaque limo,
Quiſquiliiſque Operarum odiſti flumina adire.
Hoc ſtudium ſemper properaſti parvus & amplus,
Dum complere libri vis Munus Apolline dignum,
Inque Quirinali ſuprema jure locandam
Sede paras ditem, perraram Bibliothecam, (4)
Undique collectam, ſurgente a Sole ad eum, quo
Veſpertino tepet regio, ſeptemque Triones
Obliquus qua proſpectat, longinquus & alget;
Quoque propinqua nimis regio calet Africa, Mauro
Perfuſa Oceano. Linguarum hinc copia tanta eſt
Membranis intus poſitis Tibi parta; Babelis
Quanta in Turre fuit, poſtquam Diſcordia tetra
Unius labii prius e ſermone Gigantas
Mille peregrinis voces variare loquelis
Edocuit, cunctis ſcindens commercia terris.
Maxima pars tamen eſt Grajo Latioque loquentum
Librorum eloquio; quorum, ceu ad Templa Sacerdos
Muſarum, Phœbique adytis lectiſſimus Ipse
Semper ades, quando a teneris penetralia Linguæ
Intimaque, & veneres penitus patuere repoſtæ

Egre-

Egregie Tibi, ſermones (5) edocte utriuſque;
Scilicet & Latia & ſimul exemplaria Græca
Nocturna verſare manu, verſare diurna,
Hoc Tibi delicium, hoc ſtudiũ, atq; hoc deniq; melli eſt.
Dimiſſis iſthic curis civilibus Urbis,
Atque Orbis pariter ceſſas, vulgoque remotus
Te involuis (6) virtute Tua, latitasque beatus.
Prima Valentini, (7) lateri qui fidus Achates
Uſque Tuo viſus, poſtquam regreſſus in Urbem es,
Cura fuit quondam hæc, Colliſque a Vimine (8) dicti,
Diocletianarum (9) Thermarum ubi mænia ſurgunt,
Relliquiæque, piis opus immortale catervis
Chriſticolarum extructum; ubi Claræ Vallis Alumni
Bernardi Patris exemplo gratiſſima Cælo
Carmina Sacra canunt noctuque diuque, remoti
Longe æſtu & curis Urbis, Populoque Quiritum.
Riſit enim Tibi præter cunctos Angulus ille,
Urbanis feſſus curis, quo tendere poſſes,
Et latitare ſimul, ſimul & Tibi vivere, Romæ
Quò, ſtrepitu & fumo procul, abdita quærere veri
Verſandis Veterum libris, requieque benigna
Ducere Sollicitæ jucunda oblivia Vitæ,
Bernardi Patris exemplo; cujus Tibi cultus,
Cujus amor primis tantum conceptus ab annis,
Crevit in immenſum, poſtquam pia vota Clientis
Impleviſſe ſui Divus ſolet Optimus ultro.
Inde, igitur, Rubri Titulum Nomenque Galeri
Bernardi, Ad Thermas, optaſti dicier: inde
Sumta Tibi Gregis eſt Fuliensis Provida Cura.
Nec tantum in Clara Romanum Valle frequentas
Seceſſum; at charos alio quoque viſere Alumnos
Mos Tibi, cumque Illis, liquida eſt, ceſſare, voluptas.

Teſtis adeſt, nivibus candens, Soracte, (10) Sabinis,
Hoſpite cum tanto viſum eſt geſtire, geluque
Expediit Silvas oneratas; inque latebris
Te Magni quondam Silvestri accepit, ut illi
Succeſſorem olim Romana in Sede locandum.
Auſonias quamquam Ipse nives interritus ambis,
Germanas Scythicaſque pati tot luſtra ſuetus.
Nonne mihi nuper narrabas, per juga ſumma
Scandere Te ſolitum nivibus contecta vel ipſo
Sextili menſe? & Nonis, quibus area quondam
Prodigio ingenti, candore obducta nivali,
Exquiliis Magnæ deſcripſit templa Parenti
Quo ſacranda ſitu, fervente Leone per æſtus
Summos, immenſis ardente caloribus Urbe;
Illis, narrabas, Nonis, Te Clauſtra Piorum
Culminibus Germanorum latitantia ſummis,
Per medias adiiſſe nives, quas plurima cælo
Tempeſtas horrenda ingens properabat ab alto
Mittere, ceu, cum Italus contriſtat Aquarius annum.
O Pater, O Princeps, per quanta pericula vectum,
Aerias toties Alpes & teſqua ferarum.
Emenſum, Scythicas toties paſſumque pruinas,
Feſſumque accipimus! tandemque videmus in Urbem
Te rurſum rerum Dominam rediiſſe! capeſſis
Magna quidem, primis ſed jam Tibi debita ab annis
Præmia longorum tandem collata laborum.
Ante diu, quo nunc fulges, quæ neverat oſtrum,
Nebit olorinæ Triplicis Tibi Regna Tiaræ,
Sublimemque feret Te cuncta per ardua Virtus.
Flaminia (11) interea reducem gratatur, apertis
Semproniqúe Forum occurrit Tibi Patria Portis;
Sedibus & convulſa ſuis Provincia, vultus

Longis optatos Votis venerarier ambit.
Sed Patria in primis, titulos quæ Gentis avitos,
Splendores & opum, primas quæ denique cunas
Prisca dedit Tibi, & absente est fraudata tot annos,
Quæ desideriis sic icta fidelibus, istum
Approperare diem, sibi quo jam redderis, ursit,
Gaudia summa capit. Populo gratissima namque
It subito ipsa dies, quam præsens ore serenas;
Et meliore nitent, ceu Verni, lampade Soles.
At, quamquam variis exultet vocibus æther,
Vicini refluens quibus assonat unda Metauri
Plaudentis; concors tamen est vox Civibus una,
Qua TE non cessant PATRIÆ ingeminare PARENTEM.
Læta Tuos quoque Tiburtes, ea fama Clientes
Nos, inquam, tetigit, qui absentis damna triumphi,
Qua pote, pensamus, parvo & sermone PATRONUM
Te alloquimur, majore tuba si non datur uti.
Nam, quamvis pridem me compellare Poetam
PARRHASII NEMORIS Custos, atque Arcades omnes
Annuerint; CRANEUS soleamque audire BIANOR; (12)
Pastorum blandis tamen haud ego vocibus aurem
Credulus applicui; cum nec TE PRINCIPE digna
Dicere, nec Magno valeam cantare QUIRINO
Carmina: Sed senis pedibus me claudere versum
Delectat sermone mero, Musaque pedestri,
Eximii ritu Vatis præeuntis Horatj; (13)
Cujus non alta splendescit Epistola cura
Plurima; Mæcenas cui non tantum Optimus olim,
Ipse sed AUGUSTUS Scribenti adsurgere visus,
Atque queri, ad se ejus quod Epistola nulla veniret.
Quod mihi pene idem, tenui licet atque pusillo,
Tamque infra censum mihi Præceptoris Horatj (13)

Contigit; eſſe aliquem Magnus namque ipſe Quirinus,
Me Fuscarenus putat Optimus eſſe. quibus Te,
Ambitione relegata, fac jungere poſſim,
Passionææ. Tibi Romanum gratuler Oſtrum
Interea, ſine, fraternis concentibus uſus. (14)
Quæque ille Euganeis nuper de collibus, atque
Fontibus eſt Aponi Tecum gratatus amice,
De Tiburtinis eadem hæc ego montibus, atque
Simbriviis (15), fluit unde Anien, de Fontibus, uno
Ore animoque canam; fraterno & munere fungar.
Grandia geſſiſti, Princeps; Te grande coronat
Nunc Decus. At fortunatum Te dicere nulla
Sorte queam, Merita exæquant ſi lance coronam.
Purpureos, igitnr, Patres, Sanctumque Senatum,
Gratuſor, ornatos Collega, Purpura honorem
Cui defert debetque ſimul, non mi nova rerum
Surrexit facies, Verum expectata tot annis,
Tot votis ſperata meis; certo omine, Vatis
Inſtar, viſa mihi, mihi præconcepta dies hæc
Affulſit tandem, qua Præmia digna tuliſti.
Grator & ipſe mihi: nam Te Majore Patrono
Uti poſſe datur. Gratorque ante omnia Muſis,
Artibus atque Bonis, cunctiſque colentibus illas,
Te Mæcenatem ſortitas ſede locatum
Auguſta, nec Farnesiis Bembisve Minorem,
Atque aliis paribus centum, qui mente manuque
Celſa & munifica præſtabant aurea Sæcla.
Denique Te Magnis auctum, Majora merentem
Semper, dum memini; Statuendum Sede ſuprema
Confido, & non vanus Vates auguror, olim.

❧ V ❧

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA . V . TIBURTINA

AD

JOSEPHUM MARIAM HERCULANUM

PRÆSULEM IN ROMANA AULA
AMPLISSIMUM,
EUMDEMQUE VIRUM OMNI SCIENTIA
CLARISSIMUM

ANNO SALUTIS CIƆIƆCCXL.
MENSE OCTOBRI.

JOSEPHO MARIÆ HERCULANO

VIRO DOCTISSIMO, AC POETÆ EXIMIO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU SACERDOS

FELICITATEM.

HERCULEA (1) de Gente licet, Divine Poeta,
Sis genitus, Præclarus Avis, & cenſus equeſtrem
Summam nummorum, Patriæ ditiſſimus inter
Cives Ipse Tuæ, Violaque ornatus, & Oſtrum
Romanum toties meritus; me nil tamen horum
Ut Te. Suſpiceremve, Tibive Clientulus eſſem,
Impulit: ad populum phaleras, fucataque namque
Conſuevi bona cum plauſu dimittere prudens.
Sed Tua mens (2) excelſa, Tua & ſapientia cunctis
Artibus, ac ſtudiis ornata, imbuta, madenſque,
Effuſiſque foras in Publica commoda rivis,
Fluminibuſque, aſſueta ſuos ditare Sodales:
Præcipueque lyra gaudens, fidibuſque canoris
Etruſcos complexa modos, quos Phœbus amaret
Ipſe ſuos dici, pariter Phœbique ſorores,
Virginis (3) intactæ, ſeu Primos concinis ortus,
Conceptuſque ſacros ſine labe, aut cum modularis

Jeſ-

Jeſsæa umbratos cæli (4) Sulamite Triumphos:
Tale Tuum nobis Carmen, Divine Poeta,
Quale ſopor feſſis in gramine, quale per æſtum
Dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere rivo.
Quid quod ab æthereis poſtquam deſcendere regnis
In terras rurſum placitum Tibi; tum pede fauſto
Terrarum tractus omnes, maria omnia luſtras,
Antipodaſque ipſos (5) duodena in nomina didis?
Perſpicua brevitate Opus, & rerum novitate,
Quod ſemel impreſſum manet alta mente repoſtum.
Nec tantum ſemota locis, præſentia nobis
Adducis veluti; ſed & olim tempora priſca,
Mirandum! revocas, quoties de ſemiſepultis
Ruderibus Grajas Romanaſque ordine moles
Veſtigas; quaque arte refers & imagine formæ
Inſeruiſſe caput viſæ inter ſidera quondam.
Hinc Tuſci, Jonii, hinc Dores Tibi & ipſa Corinthus,
Vitrujque manus centum ingenioſa figuris,
Circini (6) ut in triplici cunctas comprendis hiatu
Menſuras (digitis appendit ceu tribus Orbem
Terrarum Deus) haud renuunt ſubmittere faſces
Felix, qui falſis nunquam deceptus, ab ipſo
Te Puero (7) conſtans ſemper bona vera ſecutus
Altius humanis caput extuleris, neque inani
Ambitione vagum Ventoſo Gloria curru
Te rapuit; neque Te rumores ante Salutem
Ponentem, ceu Turba ſolet, miſeravimus umquam.
Virtutis Veræ at Cuſtos, rigiduſque Satelles
Fumum, & Opus, ſtrepitumq; Urbis perſæpe paternis
Commutans tectis, Picentes providus oras
Acceſti. Sena excepit, mox Pergula culta,
Dorica & Hadriacis obnoxia fluctibus Ancon,

Cum-

Cumque Novo (8) tua Parma Foro, quo prima juvēta
Ducta Tibi, Gentiſque Tuæ Tituliqve Decuſque.
Illic aſſidui Comites Phæbuſque Novemque,
Poſthabitis Delo ac Pindo atque Helicone, Sorores
Divini hæſerunt tracti dulcedine cantus.
Te tamen ad Dominam rerum contendere Romam,
Urbani (9) Arcadiæ Paſtores obtinuere.
Te INFOECUNDORUM (fœcunda at pectora) COETUS,
Illis Grande Decus, Lux præſidiumque futurum.
Sæpe per Autumnos hilaraſti Tuſcula rura,
Tiburteſque Tibi Verni patuere receſſus;
Teque Anienicolæ exultarunt Hoſpite Nymphæ.
Hæ dulcis memores citharæ Tua Carmina rurſum
Expectant; quæ, priſcæ olim ceu Oracla Sibyllæ,
Albuneum propter Templum, immortalia ſacrent.
Ergo adſis; veteremque Tuum ſolatus amicum,
Impoſitus mannis nos, Dulcis Amice, reviſe.

❦ VI ❦

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA VI TIBURTINA

AD COMITEM*

ALPHONSUM ALDRIGHETTUM
PATAVINUM

Virum Patricium, ac Poetam Egregium

D E

CLARISSIMI AC CELEBERRIMI VIRI

ALVARI CIENFUEGOS

EX EADEM SOCIETATE

CARDINALIS AMPLISSIMI

ROMANA PURPURA

EDITA EST ROMÆ ANNO SALUTIS CIↃIↃCCXXI.

MENSE SEPTEMBRIS, &c.

JOSEPHI ROCCHI VULPII
SOCIETATIS JESU

DE

ALVARO
CIENFUEGOS
CARDINALI
EPISTOLA VI. TIBURTINA
AD COMITEM
ALPHONSUM
ALDRIGHETTUM

POSTQUAM victrices Aquilas in barbara Cæſar
Regna tulit, domuitque feros ſemperque rebelles
Odryſiæ late Populos felicibus armis,
Fortia facta Patrum, præclara Exempla ſecutus
Magnanimi Genitoris, Avum molimina complens,
Cornibus unde minor defecit Thracia Luna,
Anguineas conſciſſa comas laniataque fœdos
Cæca ſuperſtitio traxit de vulnere rictus:
At Pia Relligio, ſubverſis undique Templis,
Atque prophanorum titulis, ſua ſigna, ſuumque
Protulit Imperium, juſtum quacumque Triumphum
Cæſareis invecta rotis ex hoſtibus egit:
Ibat cærulea in puppi, qua maximus undis
Danubius Pater effuſis ſeſe æquoris inſtar

Di-

Dividit, ingentes & tergo innare carinas
Suſtinet; hac claſſem Spoliiſqua auroque ſuperbam
Carolus ad patrias ſedes, ter victor agebat.
Stant circa lecti Proceres, & Marte cruenti,
Victricique omnes incincti tempora lauro.
Primus & ante alios; bello cui maxima virtus
Threicius Pavor Eugenius, quem plurima circum
Aſſiduo ſequitur plauſu Germania pubes.
Dumque iter intendunt adverſo flumine remis;
Et lenes auræ ſpirant in vela vocatæ;
Carmina læta canit ſuperis Exercitus omnis.
Primo Bellorum Numen, dein Numinis Almam
Voce vocans Matrem, ſua munera quiſque fatetur,
Edomuiſſe feros hoſtes, nec viribus æquis,
Nec numero; Verum Cælo duce, & auſpice Cælo.
Cæſaris & laudes addunt, queis tympana cantu,
Et tuba terribilis quibus aſſonat ære canoro;
Claſſicaque, & curvo venantum cornua dorſo.
Aſſultant late ripæ, percuſſaque longe
Littora; nec tantum ſuſdeque binominis Iſtri
Accola; viſendi ſtudio, fremituque vocatus,
Riparumque toros complet, premiturque viro vir,
Et pede pes, medioque natat jam fluminis alveo,
Miraturque duces, & Belli Numen adorat:
Aſt in ſepoſitis agreſtia numina Fauni
Errantes ſilvis, & capripedes Silvani,
Cum Satyris, Paneſque, jugis & Oreades actæ
E ſummis, Dryades nemoroſis cumque Napæis,
Et quæcumque ſacro reſident ſub gurgite Nymphæ;
Quæ lætæ in numerum ducunt de more choreas,
Et repetunt quæcumque canunt nova carmina puppes.
Quin etiam ipſa cavis latitans convallibus Echo,

Nym-

Nympha olim, nunc tantum vox tenuiſſima, CÆSAR
VICTOR! Io! repetit, quoties exercitus omnis,
VICTOR! Io! CÆSAR, dixit, nemora avia longe
Pulſa ſonant, fremituque feræ tremuere, ſilentque;
Notaque non audent inquirere paſcua; quamvis
Cæca fames ſtimulet prædas agitare repoſtas.
Interea Cæſar Victoribus armaque & oſtro.
Suffuſas veſtes, capitis geſtamina multo
Circumtexta auro, baccata monilia, inaures,
Et quoſcumque Aſiæ molles geſtare ſuerunt
Femineos populi ornatus, dum prælia miſcent,
Donat habere viris ſua munera: proque labore,
Et virtute, refert donatus præmia miles.
Sed qui vim belli curſantes undique primi
Suſtinuere Duces; quorum victoria parta eſt
Conſilioque, manuque; novis decorantur, avitos
Queis cumulent titulos; magnis & honoribus auctos,
Illos imperio Cæſar bellique domique
Addicit rerum ſummæ, ſanctumque Senatum
Adlegit; illorum magnis ſuffragia rebus
Conſiliiſque adhibet: meta hæc optata laborum eſt.
Jamque propinquabant terræ; cum ſidera toto
Incipiunt cælo tenebris fulgere ſubortis.
Et jam Phæbus equos pelagi demerſerat undis,
Tranſtra per, & remos, proſternitur nndique miles,
Et cantu laſſus, venaſque inflatus Jaccho,
Accipit, & toto proflat de pectore ſomnum.
Flumina magna ſilent, &, qui ferit æthera, clamor
Nauticus; & pictæ volucres; & cuncta per omnes
Sparſa ſilent, & feſſa jacent animalia terras.
Præcipue duris mortalibus aſpera ſomnus

Curarum mulcens, totos complectitur artus.
Vix ducunt pauci lentiſſima brachia nautæ,
Impelluntque rates; nam lenis euntibus Eurus
Adſpirat, tacitoque viæ fert impete claſſem.
At Cæſar nullam potis eſt in pectora noctem
Accipere; ingentes curas ſed corde volutans,
Atque huc, atque illuc ſtratorum murice fertur.
Nec ſomnum faciunt pretioſa aulæa, nec auro
Stragula contexto veſtis, nec byſſina lina.
Æſtuat infelix; quamvis huc Victor ab oris
Odryſiis, latè totum tremefecerit Orbem;
Tutaque Marte ſuo per patria flumina currat:
Et Vigiles innixi haſtis, & ſcuta tenentes,
Excubias agitent circum tentoria Regis.
O quoties, felix, dixit, qui patria rura
Urbe procul coluit, nec Martis nomina novit,
Nec fora; nec tanto curat mea plena tumultu
Sceptra! Sed ut pecudes parvo concluſit ovili,
Non avide coenatus, aquæ vel margine in ipſo,
Sub dio, vel certe humilis ſub culmine tecti,
O placidos ſomnos palea porrectus in horna
Accipit, & nulla turbatur imagine rerum.
Dicite, Pierides, Regum quibus intima nota,
Dicite, Cæſareum pectus quæ cura momordit,
Quæ potuit tanto mentem verſare tumultu?
Munera magna quidem Ducibus Te Cæſare digna
Heſterna jam luce dabas (ſecum hæc Ipſe volutat
Carolus) hinc a Te nemo indonatus abivit.
Credo equidem. Sed pacis habent quæ præmia fidi
Antiqui comites, celſa quos Urbe Viennæ
Liquiſti, expertus toties laterique fideles,
Conſilioque pios, excelſa & mente potentes

Rebus in anguſtis? quos omnes eminet inter
ALVARUS (1) in primis fidus comes. ALVARUS ille
Cui CENTUM, cui mille IGNES dant nomina; cujus
Clareſcit Decus Heſperiis, clareſcit Eois
Littoribus, quacumque diem ſol intulit Orbi.
Quæ virtus, & quanta Viro ſapientia, quantus
Semper amor noſtræ per aperta pericula Gentis?
Lojolidum ſed Sancta tenent *Hunc* Caſtra, nec ullis
Flectitur a titulis; nec flecti poſſe putandum eſt.
Talia verſabat recolens, dubiuſque manebat.
Olli opportuna adfuit, exhibuitque videndam
Se Dea (2) Mnemoſyne, rerum fidiſſima Cuſtos
Lapſarum, vigilant cui centum lumina, totos
Circumplexa artus: annoſa volumina fœdo
Semiſepulta ſitu, rapidique e temporis ore
Eruta vi multa, latus ornant ordine longo;
Qualis Niliacæ cuſtos datus, Arge, puellæ
Centeno fueras inſignis lumine: donec
Inque ſuam mutavit avem te Regia Juno;
Proque oculis pictæ retulit ſpectacula caudæ:
Aut qualis gemino conſurgens vertice Janus
Idque, quod a tergo, ſimul aſpicit, idque, quod ante eſt.
Talem Mnemoſyne ſeſe obtulit: it comes illi
Juſtitia: hanc tacito ſequitur Prudentia paſſu.
Juſtitiæ armatur gladio manus altera; lances
Ex æquo pariles tenet altera; cæcaque velo
Deſuper impoſito facies nil aſpicit uſquam.
Eſt ſpeculo inſignis Prudentia, notaque ſerpens
Aſſidet, ingentes ſpiras per colla volutans.
Agnovit Cæſar velamina nota Dearum,
Quas inter comites ſolitus noctuque diuque
Conſilia, & rerum molem didiſſe: priorque

Dum cupit affari Divas; illum occupat ultro
Mnemosyne, & roseo prior ipsa hæc ore locuta est:
O Decus Europæ atque Asiæ Timor; inclyta Divum.
Cura: O Austriadum spes una & maxima Gentis,
Carole, Threjcio (3) repetens huc Victor ab hoste
Quam bene festivos victori a milite plausus
Respuis, & vigili versas sub pectore curam,
Quæ nunc Te coquit; insomnem quæ ducere noctem
Te jubet! expendis (ni mens mihi læva) quibusnam
Muneribus titulisque Virum Tua Castra secutum
Virtute eximium decores. Comes Alvarus hic est,
Assidue lateri visus comes, Alvarus ille,
Centenis præclara micant cui nomina Flammis.
Hic Ille est, Cæsar, (tempus remeare peractum
Nunc juvet, Hic ille est, puerum quem maxima virtus
Excepit gremio; qua plurimus Astur arenis
Callaicis mixtum fodit aurum divite vena.
Hesperia in media (4) Regio est antiqua potensque,
Magna armis, præclara viris, atque ubere glebæ
Felix; quam nunquam fœdavit barbara falso
Maura superstitio cultu, rituve profano.
Hic Illum vidi Juvenem non arma tenentem,
Militiæve decus, majorum exempla secutum,
Optare; huic Mater quamvis, atque huic Pater adsit,
Qui stirpem antiquam generoso a Sanguine Regum
Rite trahunt; ferventque licet longa atria ceras
Tot proavum, titulisque micent sua stemmata mille.
Unus hic è paucis, quos spectans æquus amavit
Juppiter, amotis confestim seria ludis
Quærere: Musarum teneris & Sacra sub annis
Excolere, & rerum scrutari abscondita multo
Conatu, ingenioque pari, assiduoque labore

Cæpit

Cœpit, & occultas cunctarum diſcere cauſas.
Hinc Illum Uranię ſecum ad cæleſtia duxit
Sidera, nec tantum docuit, quali ardeat igne
Phæbus; quid terris portendant aſtra; quid omnes
Componat rerum formas; primordia Mundi
Quæ fuerint olim; quis erit vel denique finis?
Quidnam ſint rerum ſpecies, Simulacraque ab ipſis
Emiſſa; ut noſtros feriant ſemperque laceſſant
Senſus, multimoda ceu fallus imagine Proteus:
Perque fores veluti ingreſſæ, ludantque, meentque,
Ac remeent; animamque ipſa inter Somnia turbent.
Nec tantum docuit quæſiſſe indagine multa
Naturam ſemper fugientem; at maxima qualis
Spernit humum, ſolemque ſuum regina volucrum,
Obtutu ferit impavido, radiiſque coruſcum
Os contemplatur; tanta eſt in lumine virtus!
Sic Juvenis, Diva Uranie comitante, relictis
Terrarumque Polique viis, ſuper arduus aſtra
Evectus, Numen petiit: tum Numine in ipſo
Conſtitit: obtutuque Deum imperterritus hauſit.
Una ſit ut Ternæ, cecinit, Natura Figuræ,
Atque eadem Patriſque ſimul Natique & Amoris
Æterni; ut Vocum maneat diſcordia concors.
Principiumque Pater ſit Nati; Filius Illi
Æqualis licet extiterit, Parque omne per ævum:
Mutuus ut Patris, ac Nati Conſpectus Amorem
Producat, quamvis nuſquam ſit Spiritus Illis
Poſteriorve minorve loco, de Numine Numen
Cum ſit;& æquævum,Omnipotẽs,& in omnibus Unũ.
Hinc cecinit Patri qui vis Fæcunda Perennis
Adſit, quamquam Unum potuit progignere Natum;
Utque Indeficiens maneat Fæcundia; quamvis

Hæc eadem Verbo genuit non amplius Uno.
Ut Dolear Deus, inde canit, Tranquillaque ſervet
Pectora: quì celeres ſubito accendatur in Iras,
Neſcius iraſci: vel quì moveatur, ubique
Terrarumque Mariſque Vias Cæliquè Meatus
Majeſtate replens: ut Terras Ipſe gubernet
Nullius auxilio; Tribus & ſine corpore tantam
Suſpendat molem Digitis, Par omnibus Unus.
Alvarus hæc (5) penitas auſus penetrare latebras,
Arcanæque Dei (mirum!) penetralia Mentis
Veſtigare. Virum, ſua quod Myſteria velo
Nudaret, facili comitata eſt ſæpe querela
Relligio. Sed enim hæc tanto prope lumine donat,
Quanto Cæleſtes Animi, vincliſque ſoluti
Corporis, admiſſi Patriæ intra limina, cernunt.
Hæc Salmantino docuit Divina Lyceo,
Quo, Græcæ quondam, dudum migraſtis Athenæ:
Hæc ab Divini Doctoris pendulus ore
Excepitque, Tagum limo quicumque beatum
Aurifero bibit; & Sacros qui flumine magno
Guadianam, Duerumq; bibunt; & quiſquis Iberum;
Teque tot Heroum celebratum carmine Bætin;
Cantaber, & geminis veniens Balearibus; ingens
Celtiber; extremis & Gadibus uſque profecti.
Quin etiam, ſeri noſſent ut cuncta Minores;
Illaque nulla dies memori detergeret ævo;
Semper victuris hæc tradidit omnia chartis;
Sacravitque Tibi, Cæſar. quo Nomine munus
Inſcripſit, foret ut Decus Immortale, ſuique
Perpetuum ſimul & Monumentum & Pignus Amoris.
Nec tantum ingenio eſt Heros Divina ſecutus.
Aſt paribus ſtudiis coluit. Quam dius in Illo

Pe-

Pectore fervet amor! fallacibus illita fucis
Ut ſprevit! quamquam ad cælum rumore ſecundo
Maxima pars homiuum, decepta cupidine falſo,
Hæc feret; abſque his nec quamquam putet eſſe beatū.
Quæ pietas? quæ Priſca Fides? quæ candida morum
Integritas? ut Lojolidum ſua nomina Caſtris
A teneris dedit? ut ſanctas patronus, ad unguem,
Servavit Leges incorruptiſſimus omnes,
Virtutis Veræ Cuſtos rigiduſque ſatelles?
Illum etiam ex umbra Solii Regnator Iberi
Carolus (ingenti, Cæſar, quem nomine reddis)
In Solem traxit, curas partitus, & omnem
Regnorum molem ſecum; fruſtraque dolentem,
Multa reluctantem, media conſiſtere in aula
Juſſit, ut erecto dignoſceret ardua vultu;
Conſilioque Patres, & Regem mente juvaret.
Hunc Tu difficili mox tempore, Carole, ſumis
Aſſiduum lateri comitem, ſemperque fidelem,
Tractandaſque Illi toties committis habenas
Imperii, & Te etiam pateris moderetur ut ipſum.
Eſt Regio (6) Heſperiæ lateri conjuncta; renaſcens
Oceano Phæbus primo quam Sole vaporat;
Terra antiqua potens armis, nunc ſubdita Regis
Magnanimi imperio; Latium cui Lusia nomen
Inditum ab antiquis: noſtri dixere Minores
Gallorum Portum: Oceani cui plurima paret.
Inſula; Fortunæ plenus quam rivus inaurat.
Hæc latè imperium, ſuper & Garamantas, & Indos,
Protulit; ad Gangis ripas, cunabula ad uſque
Auroræ; ad terras latitantes, atque coruſcis
Solis inacceſſas radiis, ſine nomine terras.
Urbs hic conſurgit quondam patientis Ulyſſei

Egre-

Egregius Labor Auctoris de nomine dicta.
Et quæ quinque ſibi muro circumdedit arces:
Quæ gaudet Portu, properant quo mille carinæ,
Littore ab occiduo reduces, & Littore Eoo,
Portantes aurum, & peregrinæ munera gazæ.
Alvarus hanc a Te miſſus Legatus in Urbem
Ter venit, magnis de rebus; Terque viciſſim
Hinc rediit; Pacis bellique negocia poſtquam
Compoſuit, Regiſque pii, ſimul & tua, Cæſar,
Succeſsu tanto, quantum nec tempora cuiquam,
Nec rerum Auguſtæ moles ſperare dediſſent.
Quid memorem extremos ut viſerit inde Britannos?
Eventuque pari, atque animo, ſibi tradita prorſus
Clauſerit? Ut veſtræ tandem modo redditus Aulæ,
Fulgeat, ut flammas inter nova Luna Minores?
Hæc Dea. Cui contra Cæſar perpauca reponit.
Non Virgo, nova Mi facies inopinave rerum
Surgit. Quin vigil hæc eadem mecum ipſe volutans
Angebar; Reperire Viro qui præmia tanto
Digna ſatis poſſem. Lauros non ille, ſequaces
Aut hederas, cupit, inſculpta ſub imagine duci;
Nec clarum titulis nomen tolerabit avitis,
Augeri; Aut curat peregrinæ munera gazæ;
Non regere Imperio Populos; Nec quidquid honorum
Egregie meritis donant pro munere Reges.
Cuncta quidem meruit. Dives virtute ſed una,
Hanc ſolam meritis vult reſpondere laborum.
Olli ſubridens Prudentia, Deſine, dixit,
Ulterius curis animum vexare; Mihique
Præmia digna Viro detur decernere pondus.
Mecum erit iſte labor. Tu tantum, Maxime Cæſar,
Purpureos inter Patres, Sanctumque Senatum

Pa-

Pastoris summi, numeretur ut Alvarus, opta.
Hoc pete pro meritis. Et nuncius ocyor aura
Ad septem-geminas jubeas hinc advolet Arces;
Hoc Tibi qui munus Magno a Clemente reposcat.
Cæsar ad hæc. Tu digna quidem Virtute suprema
Præmia, Diva, mones: Sed quì flectetur, ut illa
Accipiat; Sacroque Caput fulgere Galero
Sustineat? Si tanta viro latuisse cupido est. (res
Huic Themis: Haud mirũ. Namq; Heros omnis hono-
Contempsit meritos, est dedignatus avitos.
Ast honor, umbra velut fugienti e corpore missa,
Persequitur fugientem ultro, fugit ipse sequentem.
Imperio cogat Pastor Romanus. Onus jam
Impositum capiet; Nec detrectabit honorem.
Annuit his Cæsar dictis. Vixque alta Viennæ
Mœnia, & Augustæ vix limina contigit Aulæ,
Tantaque festivo excepta est Victoria plausu;
Jam superum sacris parta pro pace peractis:
Continuo adsese claris genitoribus Hermin
Ex Aura & cursu genitum, qui præpete mannos
Antevolet cursu, & ventos qui vincat avitos,
Advocat. Huic Summi Pastoris protinus Aulam
Imperator, accedat. Breviterque affatur euntem.
Vade, age; & ut Portas Romanæ intraveris Urbis,
Et pro me Summo libaveris oscula Patri;
Hæc illi referes. Felicia Cæsaris Arma,
Magne Pater, Thracas late fudere. Cruentos
Thracia jam vultus ostentat Luna: rebellem
Pannoniam Cæsar vestro nunc subdit Ovili.
Quod dignum tantis meritis pro munere poscit;
Unum orat. Simul ipse novis augere Senatum
Constitues Patribus; Decus his velis addere magnum

Lojolidum de Gente Virum, cui Maxima Virtùs,
Cui Pietas, cui cana Fides, Sapientia, mentem
Conſilio excelſam exornant; Comes Alvarus hic eſt,
Cæſareo lateri fidus Comes: Alvarus ille,
Cui Centum, cui mille Ignes dant nomina; cujus
Clareſcit Decus Heſperiis, clareſcit Eois
Littoribus, quacumque diem ſol intulit Orbi.
Legibus hic propriis tali prohibetur honore.
Tu tamen imperio Meritum Pater Optime, coges.
Cæſaris hoc votum eſt. Hoc alta mente repoſtum.
Nec mora præcipiti curſu fert Nuncius Hermes
Auguſti mandata. Novas cui littera voces
Sufficit, & miſſi Romanam nuper in Aulam
Centum Oratores eadem omnes dona precantur.
Maximus at Clemens, arcano multa volutans
Pectore, multa movens; tandem hæc reſponſa reponit;
Haud ignota mihi Auguſti ſunt maxima facta:
Threicias illum ferro fudiſſe phalangas:
Tot fortes Urbes Fidei ſub ſigna receptas:
Et quæcumque pio Cæſar conamine movit:
Quæ fortunavit ſuperum Pater atque Hominum Rex
Auſpicio Auxilioque ſuo, & felicibus auſis.
Sed quì pro meritis Sacro decorare Galero
Invitum potero? Si detrectavit honorem
Alvarus hunc toties, genibus minor, & prece ſupplex?
Olli ingens animus, virtus cui ſufficit una;
Quem latuiſſe juvat; cui non mortalia curæ
Præmia, cæleſtis ſed tantum meta laborum eſt.
Adde, quod egregium Sociorum fulget in Oſtro
Par mihi; Sancitum quamvis hoc legibus olim
Lojolidum præclara Cohors, & jura vetarent.
Solvimus has, licet ingenti cum fœnore, Leges;
Dum

Dum Ptolemaicum (7) Caput inſignivimus Oſtro
Nuper, & addidimus conſortē in honore (8) Salernū,
Dotibus Egregiis Ambos; Virtutibus Ambos
Conſpicuos; Sediſque Petri coram hoſtibus Ambos
Et certare Pares, & reſpondere paratos.
Bis tamen eſt ſolviſſe ſatis. Nec plura locutus
Auguſto hæc eadem Clemens reſponſa remittit.
Cæſareæ ſed fixa manet ſententia Menti,
Obtentu & nullo, precibus neque flectitur ullis.
Clementi interea, nocturna dum prece Numen
In ſua Vota vocat, Cælum lacrymiſque fatigat,
Et Petri Navim ſævis Aquilonibus actam,
Una Euris Cauriſque ruentibus impete multo,
Commendat Superum curæ; Syrteſque latentes
Ut caveat, Scopulos, Orat, devitet acutos
Ipſe regens Clavum; cæleſti luce coruſcans
Relligio affluſit; qualis poſt nubila cerni
Mille (9) ſolet variis diſtincta coloribus Iris.
Protinus & dubiæ tulit hæc ſolatia menti.
Magne Pater, totum ſanctis qui legibus Orbem,
Imperioque regis; noſtrum, quem poſcit, Alumnum
Cæſar, ne timeas ſacro decorare Galero,
Et Patres inter ſummi accenſere Senatus.
Hic Vir, Hic eſt, Clemens, cui noſtri maxima cura eſt;
Conſilioque meos fines qui protulit, uſque
Threiciæ ad latebras inimicaque cornua Lunæ.
O Tibi qualis erit, rebus quantuſque gerendis!
Ut trepidis animum, dubiis dabit Ipſe levamen!
Teque, Tuamq; Ratem auxilio quantum Ipſe juvabit!
Ergo age, quod moneo, mihi jam, Pater Optime, præſta.
Sum Pia Relligio, Veſtræ Decus omne Tiaræ:
Proque Viri meritis in Me, adnumeratier opto

Illum Purpureis Patribus. Tu Vota ſecundes.
His ſubito dictis Pater Optimus annuit ultro;
Teque tot evectum meritis, fruſtraque dolentem,
Multa reluctantem, Romano veſtiit Oſtro,
Alvare. Quis plauſus, feſtivaque gaudia dicat
Totius Europæ? rata, Cæſar Maxime, Vota
Longa vides; Tecumque omnis Germania gaudet,
Hoſpitium Herois tanti. Tu Patria Cive
Heſperia eximio exultas: aſt Itala Tellus
Romanam breviter venturum ſperat in oram,
Aſpectura palam, quem dudum fama celebrat.
Nec tantum Populi plauſus voceſque ſequuntur
Magnanimum Nomen: verum ipſi ad ſidera jactant
Pyrenes (10) juga celſa, & nubifer Apenninus,
Alvare, Teque vocant, ſimul & Tua Facta propagant.
Najades ipſæ etiam pelagi quacumque per undas
Incedunt, Tibi rite novos gratantur Honores.
Audiit hæc Siculo (11) Polyphemus ab uſq; Pachyno.
Audierunt rauci ſtrepitantia ſaxa Pelori.
Excepere Tuum Nomen Trinacria longe
Littora; queis veluti mens ſit divina futuri,
Lætitiæ manifeſta ſuæ Tibi ſigna dedere,
Paſtoremque ſuum læta Te voce ſalutant.
Undantes flammas non illis Aetna diebus
Evomuit; tutas immani a vortice naves,
Nautis infeſtum nomen, miſitque Charybdis.
Scylla, quibus fædum ventrem eſt ſuccincta, latratu
Conticuere Canes, nec Doris amara Sicanis
Fluctibus, o Arethuſa, tuas immiſcuit undas.
Sis bonus o felixque tuis; nec deſpice noſtram
Nunc Tibi plaudentem, quamvis ſit ruſtica, Muſam.
Aſt circum caput has hederas, ſine, ſerpere, Vatum,
Victrices ornant ſacra dum Tibi tempora lauri.

❧ .VII. ❧

IOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU
EPISTOLA . VII. TIBURTINA
AD
P. JO. BAPTISTAM SPINULAM.
EX EADEM SOCIETATE
ROMANÆ PROVINCIÆ PRÆPOSITUM
ANNO SALUTIS CIↃIↃCCXVII.

Ex Persona juvenis Præceptorio Muneri initiandi.

Prodiit Liburni Anno eodem.

P. JO. BAPTISTÆ SPINULÆ PROVINCIALI PRÆPOSITO SUO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS S. P. D.

QUAMVIS arbitriis parere quibusque coactus
Esse satis norim; nec detrectare supremis
Impositum jussis munus fas mi esse docendi,
Seu vacuis Ulubris, plena sive ipse Suburra
Jusseris impubes ferula terrere minaci;
Pauca tamen permitte mihi de sorte Locorum
Dicere, queis Romana dedit Provincia nomen;
Imperiis quando illa Tuis nutuque reguntur
Tam Sancte, Magnumque vocant TE jure Parentem.
Si mihi fors igitur, vultu blandite sereno,
Ut legerem Ludi sedem concedere velles;
Quæ mihi præ reliquis sit visa beatior oris:
Non ego Romanis me præcepisse Palæstris
Continuo peterem, jubeas; licet omnibus illæ
Majestate locis præsint, me nominis umbra
Non trahit; at Romæ fumum strepitusque cavere
Jamdudum didici: suberunt nam plurima Romæ
Quæ

Quæ nomen penſent incommoda. Quis puerorum
Pluſquam centenam ſanus ſibi poſcere turbam
Formandam poſcat? Romani & jura Lycei
Externis mage dura quibuslibet optet inire?
Quis gravius cælum, ſiccat dum Sirius agros,
Quis tot concluſas animas, ceu carcere in uno,
Immenſumque ferat, velut in fornace, calorem?
Adde, quod e Ludi vix exis limine, cum jam
Inter diſcipulos numeraris; legibus iſdem
Obſtrictus, pueris modo tu quas ipſe ferebas;
Romanis etiam Ludis eſt longior annus:
Dumque datur reliquis, ſtudiorum poſſe ſolutis
Fœnore, per campos & prata impune vagari;
Romanis non prata virent non rura Magiſtris;
Infeſto ſed nola ſono pulſata cathedras
Aſcendiſſe jubet totis Septembribus horis.
Quin etiam Octobres (miſerum!) ut venere Calendæ,
Haud ceſſat, tardas ultra contendere Nonas.
Abſit Roma igitur, qua ſit digniſſimus alter.
Proxima Romanis Senenſis jura Paleſtræ
Poſcere forte putas cautum me: ſed neque Senis
Cur vellem Pueris Præceptor dicier, audi.
Urbs eſt docta ſatis, nimiumque oppleta ſeveris
Judicibus. Quemvis ex imo excerpe popello:
Fiet Ariſtarchus. Terret velut Æacus umbras,
Me terret Judex audax. Nunc debile culpat
Exſuccumque Epigramma: Elegis modo figere tetha
Vult nigrum: carpit ceu dura Poemata; quidquid
Illudam chartis ſemper mordere paratus.
Adde quod haud magni Lingua ſatis eſſe Latina
Excultum, pendit, ni Tuſca Epigrammata paſſim
Evulgem; ancillis quæ etiam garrire ſuetum eſt.

Pul-

Pulchra magis placidos servat Florentia Cives
Censores; Cosmi (1) dum publica munia curant.
Sed mala Romani redeunt hìc multa Lycei.
Primores inter Patres, ubi quid datur otj,
Cum sedeas, pueros inter numeraberis: illis
Attentas tacitus dabis aures. Dicere si quid
In mentem subeat male cauto, perstrepit omnis
Annosus, socio de te discente, Senatus.
Præterea nunquam primas ascendere sedes
Parnassi possis; magna ni insigne corona
Et rasum caput ostendas, ut Rhetora fingas.
Jam Perusina foret post has poscenda Palæstra;
Namque sedet sociis Ludisque suprema duobus.
Arma tamen Populi ingenium, rixasque fovere,
Neglectis, gaudet, studiis: plerumque Magistris
Defuerunt, quos instruerent, dictare paratis.
Atque aliquis totum consumpsit inutilis annum,
Dum vacuus, nunquam ternos, expectat alumnos.
Ultima Piceni restaret gloria Firmi,
Sectarer magnas si captus honore Palæstras.
Hic ingens numerus, numeroque est grandior ætas,
Et præceptori par sæpe, ac major, alumnus.
Rure suburbano Picentum at plurima Turba,
Vicinisque venit de Montibus, omnia motu
Completura, modis patrias testantibus ulmos.
Ergo absint magni tanto cum foenore Ludi.
Da sociis, Divina quibus, Pater Optime, mens est,
Magna sonaturis, risit queis dexter Apollo.
Nos viles animas cuicumque addicere Ludo
Possis: impositum munus pondusque feremus
Æque: non, dorso piger ut detrectat asellus
Ferre onus, auriculas mente & demittit iniqua.

Si

Si neque me proprium poſcit Macerata Magiſtrum
Nobilis a Legum ſtudiis; Ancona vetuſto et
Reiicit a portu; cur ſancti culmina Montis
Scandere non poſſim? cur non pueros Recineti
Biſsenos (ſummum) ſolita non imbuo crambe?
Lauretana Domus præ cunctis Urbibus una
Jam dudum ſedit mihi; multus Dalmata, braccis,
Quo poſitis, venit; innumeris ubi Cellula ſemper
Hoſpitibus divina calet, votiſque ſolutis.
Quis mihi det tali cineres componere ſede,
Qua Humanos primum ſummo delapſus Olympo
Virgineum in gremium (Superi!) Deus induit artus!
Eſt quoque Fortunæ præclarum nomine Fanum
Plebe carens, Latias poſſim quo ducere turmas.
Eſt Faber (2) ad Janum celebris de nomine ſedes.
Aſculum in extremo Regionis margine noſtræ,
Et longe latitans ne me unquam exaudiat, oro,
Altera (3) Picenis (ſcimus) Florentia dictum eſt.
Incolat aſt alius præ me quicumque Colonus.
Umbria reſtaret; Spoletum ſcilicet, inter
Urbs amneſque (4) jacens, nobis cognomine *Terni*:
Nec procul a Tibri ſedet Urbs antiqua Tiphernum; (5)
Mittere ſi cupias quo me, non ire recuſo.
Quin etiam Tuſco tellus cultiſſima Cælo,
Monte (6) ſuper, Graii cui jam fecere *Politum*
Nomen; nec vetus Urbs, male nec fundata Viterbj,
Inque caput ruitura (7) Domus, ni Borgia fulcit,
Prætereunda mihi; Piſtoris (8) ſed neque ſedes,
Qua Catilina nefas ſcelerata morte luiſſe
Dicitur; Exculti & flores Pratenſibus (9) Hortis.
Et quod ſuppoſitis Arretion imminet agris.
Sed mage Thyrrenum quæ ſeſe extendit in æquor,
Aſſi-

Aſſiduo cujus feruent & compita motu,
Cujus & innumeræ veniunt ad littora puppes,
Quæque peregrinis prægnanti mercibus alvo,
Occiduis Portus Populis & Portus Eois,
Italiæ Libyam longe ſpectantis ocellus,
Atque eadem Promus, Coſmi Decus, Ora Liburni;
Apta parum Muſis, quamvis, Atlantide (10) Maja
Quod prohibet Natus; fuerit me culta Magiſtro!
Sunt etiam invalidis adeundæ Tiburis umbræ,
Et magis apta ægris, quam Muſis Tuſcula Tempe.
Quod ſi forte roges, humiles cur poſcere ſedes:
Mens mihi; quæ ex Flacco duxi præcepta reponam
Quod plus pacis habent opibus ſtrepituſque remotæ,
Et fumi & rixæ multo minus invidiæque.
Cur malim Romæ, quam Soræ vivere; mecum
Si memet porto ſemper quocumque migrandum eſt?
Cur timeam Adriaci ſejunctum tramite Ponti
Inter Dalmaticos Epidaurum (11) viſere fines?
Si mihi ſum compos, & aperto vivere voto
Non vereor; Cælum ſi pro mercede paciſcor.
Copia librorum ſi non deeſt, ſi comes unus
Semper & alter adeſt quocum loquar; iſque viciſſim
Arcani nobis qui pectoris intima pandat.
Pendula Pontinos quæ ſpectat Setia Campos,
Apta ſatis; noſtrum & metuenda Biturgia nulli eſt.
Vivere non renuam, Sancto condique Sepulchro.
Hæc Juvenis, primo cui ſit calcanda cathedra.
Aſt ego vela trahens certo ſub fine laborum,
Qui Senas uno, qui Tuſcula Rura duobus,
Atque annis totidem vos, præſens Turba Liburni,
Edocui, ſolvi per Te, Pater Optime, poſco.
Nec dubitem culti Tibi vota exponere Flacci.

Spectatum satis, & donandum, ne, rude quære,
„ O Pater, antiquo rursum me includere Ludo.
„ Non eadem est ætas, non mens. Vejanius, armis
„ Herculis ad postem fixis, latet abditus agro,
„ Ne populum extrema toties exoret arena.
„ Solve senescentem mature sanus equum, ne
„ Peccet ad extremum ridendus, & ilia ducat.
„ Nunc itaq; & versus & cætera ludicra ponã, (sum.
„ Quid verũ (12) atq; decens cur & rogo & omnis in hoc
„ Condo & compono quæ mox depromere possim.

VIII.

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA. VIII. TIBURTINA

AD

JOANNEM ANTONIUM VULPIUM

FRATREM

Philoſophiæ olim, nunc Græcæ & Latinæ Eloquentiæ

IN GYMNASIO PATAVINO

DOCTOREM EGREGIUM.

Edita eſt Patavii Typis Joſephi Comini ad calcem Editionis ſecundæ Carminum Joannis Antonii Vulpii Ann. 1742. *in* 8.

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU
JOANNI ANTONIO VULPIO
FRATRI SIBI DILECTISSIMO.

URBIS amatores Fratrem ſalvere jubemus,
Qui Magnæ nunquam tactus dulcedine Romæ
Huc viſus flexiſſe gradus: hoc ſcilicet unum,
Cetera concordes animis, diſconvenit inter
Meque & TE, ANTONI CARISSIME. Namque Juventæ
Tempora ſub primæ, Patriæ nos liquimus arua,
Natalis nos tecta Domus, caroſque Parentes,
Ut Septem-Dominos poſſemus viſere Montes.
Excepit nos Roma ſinu, pergitque fovere
Luſtra decem; condetque, puto, nos Roma ſepulchro.
At Tu lentus abes. Patavi contentus & ora,
Romanæ coram nunquam miracula Terræ
Cernere ſecurus voluiſti. A Gadibus illa
Extremis quamquam reliqui, cunabula ad uſque &
Auroræ exorti, properent inviſere; poſtquam
Omnes in Terras vecti, maria omnia circum,
Luſtrarint, Oriens quidquid Sol aſpicit uſquam,
Et quidquid Moriens, diverſa voce, ſed una,
Nil oriturum alibi, nil ortum tale fatentes.
Eſſe quid hoc dicam? cum Tu tamen Itala ſæpe
Seu Venetum ſive Inſubriæ loca plurima viſas,

Quod

Quod tantum Roma abſtineas? ceu (1) triſte bidental
Hic fuerit; Tabuliſve (2) Trium Te triſte Virorum
Perſcriptum exilium a ſola procul arceat Urbe.
At Veterum judex ſubtilis callida ſemper
Feciſti arbitria; occultam tetigiſti & acu rem
Quamlibet, & Sophiæ quondam penetralia tentans,
Eloquio & præſes Latiis Graiiſque Camœnis,
Ingenium nec pingue Tibi nec turpiter hirtum eſt.
Seu circumfuſi moderaris fræna Lycei
Docta voce tonans; ſeu condis amabile carmen;
Sive Oratores, ſive illuſtrare Poetas
Aggrederis, quos luce nova, quos fronte venuſta
Ornatos poliat nobis bona cura Comini;
Præmia Victricis palmæ Tu prima tuliſti.
Naſcenti puero nimirum dexter Apollo
Riſit; & in gremio Muſarum exceptus, ab illis
Diſceſti nunquam: tum vix ineunte juventa es
Auſus Priſcorum clarare Poemata Vatum (3)
Docta Trium. Sed magna ſuum Verona Catullum,
Dum Tibi commendat; curis en iſte ſecundis
Auctus in immenſum Tua commentaria laudat.
Carmina divini per Te producta Lucretj, (4)
Oſtenſumque cavere venena nimis lita dulci
Melle; Severini meliuſque recuſa Boethj
Dat præcepta ſuis quotquot ſapientia alumnis.
Quid Plautos memorem; excuſos totieſque Nepotes,
Fraternis auctos curis, (5) Celſoſque, Maroneſque,
Atque alios Veterum atque alios, veſtra auſpice Muſa?
Naugerj, & Valerj, Synceri, Flaminiique,
Fraſtorj bis, quæ tentant Æneida, Vidæ
Aurea Scripta Tibi vulgata. Poemata Tuſcis
Principibus revocata, novo & ſudata labore.

Tu

Tu Dantis triplicem ſcænam ; Tu culta Petrarchæ
Carmina ; cumque Apibus ſociis Tu Rura Alamannj ;
Tu Taſſos ; Davanzatos ;......Sed cura dieſque
Deſtituiſſe prius potis eſt me, dicere cunctos
Quam veſtros poſſim, Docte o Germane, labores :
Quos numerare velit ſi quis, prius ipſe requiret
Quot flores populentur apes ; quot in æquore fluctus
Ionio ſurgens tempeſtas miſceat Euro.
Cum Cajetano, (6) veluti cum Caſtore Pollux,
Dividis & curas, alterno & lumine fulges ;
Sæpius at juncto. Cordi eſt huic multa Piorum
Edere ſcripta, quibus mores, & ſancta juvetur
Relligio, quibus a puero formentur alumni
Cæleſtis pietatis ; opes & temnere diſcant,
Et quidquid blando fallax gerit ore voluptas.
Nec vos præteriit Priſci quoque cudere noſtra
Quæ Latii dedimus vulganda Volumina Vobis. (7)
Attamen a Latio ſemper Veterique Novoque
Abſtinuere pedes, nec vos tam digna cupido
Inceſſit quondam, ut velletis noſcere coram
Tot laudata viris, tantæ & miracula famæ.
Quid Romæ faciam? (tamen inquis) *non mihi curæ*
Aulai in medio magnos inquirere honores,
Fumum & opes. Miſerum non me juvat eſſe clientem,
Nunc Vaticani, nunc currere Colle Quirini
Mane ſalutatum, ne quis queat ante, Patronum.
Non agimur tumidis Velis, Aquilone Secundo ;
Nec tamen adverſis vitam traducimus auſtris.
Mi ſat opum mea Muſa dedit ; mi ſat quoque bonorum.
Quid quæris ? ſolemque meum, mea ſidera novi.
His lætus careo quæ Vos rumore ſecundo
In cælum effertis. Fallentis ſemita Vitæ

Mu-

Musarumque chori, quæ olim puero (8) *placuere,*
Hæc placuere Viro, sunt hæc placitura Senectæ.
Privatæque domus pergam vixisse recessu:
Ridet enim hic nobis, reliquos super, angulus, omnes.
Novi equidem, nec falsa canis; verissima narras.
Ast neque Romuleæ suademus ut incola Terræ,
Aut Aulæ fias; nam multum discrepat istis
Consiliis mea mens. Velut attamen hospes ad Urbem
Accedas, moneo, brevis; istuc mox redituus,
Præmia multa viæ laturus. Laudat Homerus
Quem tandem? nisi qui patria procul Urbe r licta,
Diversos visit Populos, cognovit & Urbes
Permultas coram, præstare quod unica Roma
Possit, Terrarum totus quo convenit Orbis.
Ne cesses igitur, nec Te Moschina (9) moretur,
Temporibus dubiis fidissima, Penelopeæ
Exemplum fidei, dignissima conjuge conjux.
Nec Tibi Morgagno (10), nec sit caruisse Poleno,
Gratianove grave ad tempus breve, Burdegato,
Aut Aldrighetto, Doctis reliquis & amicis,
Musarum cura, quorum isthic copia tanta,
Quique Antenoreæ sunt maxima Gloria Terræ.
Tantillum Bipatens (11) Animis si linquis Asylum;
Parrhasium Nemus excipiet. Pastoria pellis
Te teget Arcadiæ. Tua Te Grineja Rura
Ulipi, expectant; Collegæ atque Arcades omnes.
Sed propera: nec Te venturos differ in annos:
Evolvit nam Parca colos; & tarda senectus
Irrepit sensim, his curis minus apta, Viæque.
Urbe ter egressi Patavina revisimus arua
Denique si vobis; indignum, nec semel Urbem
Vos adiisse, relaturos utcumque pari par.

JO-

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLARUM TUBURTINARUM

LIBER SECUNDUS

Elegiacis defcriptas continens.

L

I

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA I. TIBURTINA

AD NOBILISSIMUM ET LITTERATISSIMUM

CŒTUM

ACADEMIÆ PATAVINÆ VULGO DICTÆ

DE' RICOVRATI

INVENTO VENERABILIS

GREGORII BARBADICI

S. R. E.

CARDINALIS ANTISTITIS PATAVINI

Integro atque Incorrupto post Sepulchri Annos ferme triginta Corpori plaudentem

ANNO CIↃIↃCCXXV.

Edita est in Libro, cui titulus : *Componimenti &c. dell' Accademia de' Ricovrati, per la Traslazione del Corpo del Ven. Card.* GREGORIO BARBARIGO &c. Patavii Apud Cominum 1726. in folio magnificentissimo.

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU
ACADEMICUS R.
AD COLLEGARUM CŒTUM
DE VEN.
GREGORIO BARBADICO CARDINALI.

EUGANEI Colles (1), lectiſſima cura Dianæ,
Vite ſata Bacchum quos coluiſſe ferunt:
Et quos, Pæonias vincens placidiſſimus artes,
Sulphureis morbo ſolvit aquis Aponus:
Quæque Antenoreos felicia cingitis arua
Muros, Pergameæ quos poſuere manus:
Tuque adeo duplex, qui pinguia culta pererras,
Medoace o, ruptis fertilis aggeribus;
Dii patriæ tutela meæ, feſtos date plauſus,
Signaque lætitiæ, quæ pote quiſque, date.
Plaudite: lux oritur, qua non felicior anno
Exurgat toto, nullaque candidior;
Qua tumulata diu GREGORJ datur ora tueri.
O Paſtor, Pater o, num redivivus ades?
Qualem ego TE (2) aſpicio luſtris vel quinq; peractis?
Dilapſa in cineres dum Tua membra reor.
Nam quid non potuit longa immutare vetuſtas?
Hæc ferrum, hæc cautes duraque ſaxa domat.
Marmora dum Tumuli, quo conderis, ipſa teruntur;
Mar-

Dum teritur, funus quæ tegit Urna Tuum;
Dumque recens Veſtes quæ contexere Cadaver
Eſt ſitus, & longi temporis inſidiæ;
Iſta decens facies nullo vitiatur ab ævo,
Ipſæ nec minimum deperiere comæ;
Non frons, non oculi fœdantur, peſve, manuſve;
Nullæ tam Sancto e Corpore relliquiæ.
Quin, ſi contrectere, imitaris corpora viva,
Continuo repetunt preſſaque membra locum.
Humida nil nocuere cavati aut antra Sepulchri,
Aut Tempus, quamvis omnia dente voret.
Quid ſupereſt, Grex iſte Tuus Te ut vivere credat?
Tantum ut cunctorum Vox Tua in aure ſonet.
Sancte ſenex, Paſtorque idem, cui maxima quondam
Cura Gregis, fauſta dic bona verba die.
Ut Byzantinæ Sedi Chryſoſtomos (3) olim
(Feminea pulſus nequitia fuerat)
Redditus, & toto circum plaudente Senatu
(Supremam dudum duxerat ille animam)
Mortua (mirandum!) redivivus ut, ora reſolvit;
Et cunctos Pacem juſſit habere ſuam:
Tu quoque nunc, Gregori, Populo Te voce precanti,
Ut Byzantinus, dic bona verba, Pater.
Æquo num petimus majora? quid o minus illo
De Te fama feret, feraque Poſteritas?
Te quoque Virtutum ambivit chorus omnis, & alto
Sublimem è terris conſtituere Polo.
Te Pietas, Te Sancta Fides, Te candida morum
Integritas, Gregis & maxima Cura Tui.
O quoties Tecum infidos tranavimus amnes,
Dum facis impavidus per vada Primus iter!
O quoties teneras Tecum depavimus herbas,
His

His certi campis nulla aconita legi?
Gramina monſtrabas nocuos celantia ſuccos,
Ne morſu temere deciperentur Oves.
Præ, Pater, Ipſe ibas, ſive horrida teſqua ferarum
Luſtrares, ſummis ſive cacuminibus
Aerias Alpes, (4) vaſti dum viſis Ovilis
Illam etiam partem, Saxa per & ſcopulos.
Frigora nec Brumæ Tibi, nec momenta Leonis
Fecerunt ullam, quin graderere, Moram.
Felices quæ Te rupes videre loquentem,
Quæque Tibi gratos ſaxa dedere toros.
Felix quæ pavit pomis ſilveſtribus arbor;
Felix quæ fontis Te recreavit aqua.
Vos quoque felices tanto Paſtore Bidentes,
A quibus eſt rabidi tam procul ira lupi.
Nam quamvis Gregorj liquit vos patria cura,
Quem tulerunt Hadriæ ſidera litoribus;
At, Barbadicæ ſoboles nunc altera Gentis
Inclyta Franciscus (5) vos fovet uſque ſinu.
Magnanimo & Patrui relegens Veſtigia greſſu,
Illius amiſſi tollit amaritiem.
Cujus ad exuvias ſi nobile Mauſoleum
Præparat, aſt mores Ipſe refert animo.
Jam vos formoſæ, facies queis cura, puellæ,
Nativus quibus & creſcit ab arte decor,
Quid juvat ornato crines componere cirro,
Fucatas quid conquirere munditias?
Heſperios ſuccos, ſuccos quid quærere Eoos,
Quos vendit mundis inſtitor in tunicis?
Et vino atque Epulis & ſomno membra levare,
Ut bene curetur, ut niteatque cutis?
Quid? ſi mortali nulla eſt medicina figuræ,
Nec

Nec poſſunt propriis membra nitere bonis?
Quid? ſi quæque dies formamrapit, inque ſeniles
Paullatim rugas imperioſa trahit?
Quas ſi qua effugies, juvenis condere Sepulchro;
Et tanges ſubito limina Perſephones;
Quæ poſtquam inferni guſtavit mala tyranni,
Non ultra ad patrium eſt viſa redire larem.
Tunc etenim vanis dicere exercita curis,
Et fruſtra crines excoluiſſe tuos.
Nam quamvis Helena vivens formoſior eſſes,
Deterior fies horridiorque Hecuba.
Non oculis nigror ille placens, non purpura malis
Perſtabit, collo haud lacteus iſte color.
Diſce novas artes, quibus & poſt fata ſuperſtes,
Conditaque in tumulo forma perennis erit:
Quam nec longa dies umquam, nec ſæcula perdent,
Annorum aut ſeries innumerabilium.
Virtutem cole cum primis: Virtutis honos eſt
Primus in ingenua mente pudicitia.
Præſidio huic, caſtum ſervent jejunia pectus,
Et Cilicum Veſtes, durus humique ſopor.
Artibus his Gregorj ſervatum, cerne, Cadaver
Halat ut Heſperides, halat ut Elyſium.
Artibus his puros ſervavit Magdala flores,
Magdala, formoſam quam, Pater Arne, foves.
Artibus his Catharina evaſit Temporis ora,
Felſina, quam muris cingis, amica, tuis.
Et quæ ſparſa ſuper nequierunt balſama fruſtra,
Et quæcumque legit munera mollis Arabs,
Corpora ſervavit Virtus. Huic tempora cedunt:
Non pote damnoſa hanc imminuiſſe dies.
At majora vocant miracula; ſi tamen ægris
Gre-

Gregorii e Tumulo parta salus rediit:
Illius imperio redeunt si in corpora vires,
Reddere quas medicæ non valuere manus.
Unde omnis pridem, Gregori, Te Roma Beatum
Dicimus. At votis annue, Sancte Parens;
Sancte Parens, cujus nutu reseratur Olympus,
Clauduntur Stygii cui vada cæca lacus.
Admoveas Aris Pastorem Antenoris Urbis,
Qui fulsit Venetis nobile Sidus aquis.
Constituas festamque diem, qua publica honores
Vota ferant meritos, fumet & Ara frequens.
O mihi sera meæ sit vel pars ultima vitæ,
Cernere qua possim tam pia vota rata!
Tunc licet ipse senex, sparsus licet undique canis,
Arcadas ad cantus extimulasse ferar:
Arcadas incertis (6) errantes hactenus agris,
Nunc tandem certis Sedibus impositos.
Primus Aristalgus (7) merito dicetur honore
Hos inter, Cœtus gloria prima sui.
Euganeo his cantu Vos & certabitis Antro,
O Antenorei Gloria magna soli.
Et sanctum referent intonsi ad sidera Montes
Finibus Eois nomen in Hesperios.

❀ II ❀

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA . II . TIBURTINA
A D

JOAN. ALOYSIUM
M O C E N I C U M

VENETUM SENATOREM AMPLISSIMUM

Cum Ex Romana Pontificia Legatione

Æ D I S D. M A R C I

PROCURATOR MERITISSIMUS

INGREDERETUR

ANNO SALUTIS CIↃIↃCCXXXVII.

Edita eſt Venetiis in Libro, cui titulus : *Raccolta di Componimenti Poetici Dedicata a Sua Eccellenza il Signor Cavaliere* Luigi Giovanni Mocenigo, *&c. da D. Pier-Franceſco Zaghis Abate e Procuratore Generale de Monaci Camaldoleſi Urbani in* 4. *eodem anno*.

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU

JOANNI ALOYSIO MOCENICO

NOVO
ÆDIS D. MARCI PROCURATORI.

FALLIMUR? (1) & ſomni præſecto Porta Elephanto
Candens, nos vanis ludit imaginibus?
An, facilis veris qua redditur exitus umbris,
Cornea, de Venetis gaudia portat aquis?
Nox ruit, & ſtellis properans Aurora fugatis,
Unius occurſu eſt pallida Luciferi:
Dulcior at ſolito quiſnam ſopor irrigat artus?
Occupat obtutus quæ nova ſcena meos?
Jam libet Exquiliis valedicere. Jam Tiberina
Oſtia, Tyrrhenum jam ſubiit pelagus
Noſtra ratis; geminoque Duces cum Caſtore Pollux,
Ut vocalem Argon, flatibus, ecce ferunt.
Jam Latium, jam Campani, Calabrique recedunt.
Jam volat & Siculum præter, & Ionium.
Hadriaco ſumus inque Sinu. Regina coruſcum,
Quo regit Urbs fluctus, erigit, ecce caput.
Salve Magna Parens Heroum, altæ Æmula Romæ,
Duratura magis; dic, MOCENICUS ubi eſt?
Hæret enim, ante oculos veluti præſentis Imago
Magna Viri, immemorem nec ſinit eſſe ſui.
Ecquid adhuc Merito ſplendet circumdatus Oſtro?
Ecquid adhuc Meritis emicat in Titulis?

Sic

Sic ſtabile æternum Tibi ſit, quod ſubditur æquor;
Odryſia uſque minor ſic Tibi Luna cadat:
Sic Cypros, & Crete, & Chalcis, Pelopeiaque Tellus,
Græcia tota Tuum ſentiat Imperium:
Tracibus & domitis, Aſiam, Helleſpontiaque arua
Sola regas Felix: Dic Mocenicus ubi eſt?
Hæc ego. Diva mihi mox hæc audita referre,
Nectare & ambroſia ſuave locuta magis.
Opportunus ades: Lætus nam Lucifer inſtat,
Quo Tuus hic Tyrio in murice præniteat.
Præmia magna quidem; ſed præmia debita dudum
Virtuti eximiæ promeritiſque, damus.
Quid loquar, a primis, hujus Sectator, ut annis,
Vicerit Antiquæ exempla vetuſta Domus?
Magnanimoſque Patrum Sua per veſtigia greſſus
Legerit, o quantum laudibus adjiciens?
Ut mens cana Illi roſea vel ab uſque Juventa,
Ut juveni pectus corque ſenile fuit?
Quid memorem pietatis opes; ditiſſimus unde
(Nilus ut, effuſo flumine, dat Segetes)
Civibus, & quocumque gradu ſe contulit alto,
Sparſit munifica munera larga manu?
Gallia, Teſtis ades(2): quamquam excultiſſima Regis
Aula Tui, cultus ſuſpicis hoſce tamen.
Omnia Romanæ cedunt miracula terræ.
Hos ſtupet immoto Roma ſupercilio.
Dum loquitur: nova pompa venit, ſublimis ab alto
Dat ſignum ſcopulo buccina, pompa venit.
Procedunt Proceres, ſancto comitante Senatu,
Quo ſe Libertas continet Auſoniæ.
Cuncta peregrinis rident fora, compita, tecta,
Inſtrata aulæis, conſita divitiis.

In-

Ingeminant plauſus; Populorum vox tamen una eſt:
O quantus Patriæ nunc, Mocenice, redis!
Ecce redis, puro ut procedit Veſper Olympo,
Circumdant nitidas aſtra minora comas.
O Pater, o Princeps, mihi tandem poſſe tueri
Vere iterum optata num datur ora die?
Tu nuper mihi Phœbus eras,(3) Cæloque Quirino
Fulgebas, illo non minor irradians:
Ad quem ego,ceu ſerpens, rigidum quem bruma tegebat,
Viſus eram exuviis incaluiſſe novis.
Dum queror ipſe tamen, ſubito Te turbine raptum;
Mique prior circum dum volat umbra caput;
Tu, vix Romulidum illuſtraſti lampade terras,
Exurgis Veneto plchrior, ecce, mari.
Quam bene mæandro duplici Melibæa cucurrit
Purpura Te circum, diaque membra tegit?
Hoc, Tyria, eſt Oſtrum, quod neverat Amphitrite,
Quod relevant variis ſerica textilibus.
Grande Decus Patriæ, cujus caput ab Jove ſummo
Ornatum eſt ſanctis ante cupidinibus;
Cui mores Pietas finxit, linguam aurea Suada;
Cui Pudor ingreſſus, ingenium Probitas;
Perge, age, Supremis Pacis modo conſule rebus;
Effulge Hadriacis nobile Sydus aquis.
Scilicet & tempus veniet (properare putandum eſt;
Nec dat Apollo meras fingere blanditias.)
Optatum Proavis tot jam per ſæcula tempus,
Iſmario Europam educere ſervitio;
Victores domitæque Aſiæ invexiſſe Leones,
Ad clavum Venetæ cum, Mocenice, ratis
Unanimum extulerint Te olim ſuffragia Patrum,
Purpura olorinis (4) ceſſerit atque Togis.

Ipſe

Ipſe per Ægeas comitatus mille carinis
Cycladas, & ſcopulos ipſe per Ionios,
Otthomani late Spoliis Ditate Tyranni,
Graiorum Veteri colla jugo eripies.
Te poſt felici ſuperata Ceraunia Velo,
Accipiet placidis Oricos æquoribus.
Et Byzantina demum ſublimis in Arce
Sub pedibus Lunam parta trophæa premes.
Non ego tunc Hadriæ verear mare noſcere Tecum,
Sim nec iners tardis navita Vergiliis,
Sit Maleæ credenda ratis fallacibus undis,
Sit licet Eleis; impiger uſque ſequar.
Et celſa quoties reſidens Victoria puppi,
Plauſibus implerit littora Theſſaliæ;
Ipſe canam toties, redimitus tempora lauris,
Deductum ſeptem carmen arundinibus.
Interea ſpes alma ſedet, creditque futurum;
Præſentique adhibet pectora lætitiæ.
Ingredere o magnis jam prælusure triumphis;
Et ſine, me obſequio ex parte vacare meo.
Munificæ ut figam, concedas, oſcula Dextræ......
Quæ mihi, Te Patriæ, ſed rapit aura, Pater?
Oſcula dum dextræ incumbens inſculpere tento,
Omnia in antiquum jam rediere chaos.
Ter fruſtra conatus eram. Pulcherrima rerum
Oſtenta, & ſomnum diſpulit orta dies.
Sed tamen illa dies hæc eſt, qua purpura fulget
Loysidæ. Abſenti gratuler uſque licet.
Exere feſtivos, Titan Pater, exere vultus,
Lampade conſurgens & meliore nite.
Exorere o Populis expectatiſſima tandem
Læta dies, ſeris invia luminibus.

III.

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA . III . TIBURTINA
AD

VIRUM ILLUSTRISSIMUM

NICOLAUM MARIAM ANTONELLUM

IN FUNERE

PHILIPPI FRATRIS

POETÆ AC BELLATORIS EXIMII.

Edita est Senæ Gallorum, ac Romæ in Libro, cui titulus: *Raccolta di Componimenti, &c. degli Accademici Immaturi della Pergola* : in 8. Anno 1735.

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU

CLARISSIMO VIRO

NICOLAO MARIÆ ANTONELLO.

SANGUINOLENTA feri quiſquis Veſtigia Martis
Sectatur, gradiens ſcuta per, & galeas;
Hiſpida Caſtrorum cui dant Tentoria ſomnos,
Quem fert aſſiduo pulvere turpis equus;
Pulſatæque placent arces, & prælia cordi
Cui ſunt, & victo ex hoſte triumphus, amor;
Illum paciferæ nunquam mulſiſſe Sorores
Carminibus valeant; effera Pegaſides
Ducere nequicquam tentantes corda; ſed armis
Incubat advigilans nocte dieque ſuis.
Contra: naſcenti dexter cui riſit Apollo,
Quem tulerunt puerum Pierides gremio;
Ocia Muſarum ſequitur; juvat hunc cava ruris
Anrra recantatis rumpere carminibus:
Seu laudes Alconis habet, ſeu Phyllidis ignes;
Alter cura recens, altera primus amor.
Illum non vario traxit fortuna tumultu,
Nec bibit ignotas mobilis hoſpes aquas.
Bella gerant alii, partiſque ex hoſte trophæis,
Plebis (*Io!*) magna voce (*Triumphe*) canant;
Pileolum ipſe, enſem, galeam, & calcaria Marti
Suſpendit, clauſas Numinis ante fores.
Tu tamen, ANTONELLE (1) Deum ſectatus utrumque,
Carmen Apollineum, Martis & arma moves.
Fert galeam atque enſem lorica indutus Apollo
Iſte Tuus; Mavors cantat & ipſe lyra.

Rauca nec impediunt, quos promis, tympana versus;
Hæret clangenti fistula mixta tubæ.
Te Bellatorem Bondenus (2) proxima servans
Stagna Padi toties prædicat horribilem,
Hostibus horribilem; densos sive arce repellis;
Seu Tua dextra acie fulminat in patula.
Ocia Musarum simul & coluisse, Metaurus
Te acclinem ripis prædicat usque suis.
Arcadicumque Nemus, cum Te Pastoria pellis
Obtegeret, Vatum cœtibus inseruit.
Nec tamen interea Sobolis pia cura parandæ
Missa Tibi, aut charæ Posteritatis amor.
Bis sanctæ fulgere faces; bis conscius æther
Conjugii; Sanctus bis celebratus Hymen.
Nam castis postquam thalamis Victoria (3) cessit.
Eheu! immaturo funere rapta Tibi;
Te decies fecit generosa prole parentem,
Julia Fanestris quam Tibi dat Catharis: (4)
Et quamvis Natos dederis Tu quinque Sepulchro;
Cura tamen Superum sunt pia, quinque super.
Occidis interea fato demessus acerbo;
Arte Machaonia prævaluitque malum.
Nec Pietas, nec prisca Fides, nec candida morum
Integritas Parcis continuere manus.
Interitura tamen Tua sunt tunc nomina, quando
Exitium terris afferet una dies.
Germani Fratres merito immortale Sepulchrum
Composuere boni Fratris ad exuvias.
Interiorque Tibi carmen Nicolaus (5) in Urna
Scripsit, quod valeat discere Posteritas:
Dimidium Nostri condit lapis iste Philippum
Musa, Armis Clarum, & duplice Conjugio.
Quo mihi triste nihil potuit contingere Vivo:
Quo mihi prærepto, dulce quid esse potest?

❧ IIII ❧

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA . IIII . TIBURTINA
A D
P. BENEDICTUM
CAMPOSAMPIERO

PATAVINUM VIRUM PATRICIUM
CONGREGATIONIS B. V. MONTIS OLIVETI
INSIGNEM THEOLOGUM

Longos poſt annos ex Urbe Patriam reviſentem.

ANNO CIƆIƆCCXLI.

Edita eſt Patavii apud Joſephum Cominum in 8.
eodem anno.

P. BENEDICTO CAMPOSAMPIERO

PATRIAM REVISENTI

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU.

IBIS ad Euganeos ſine me (1), BENEDICTE, Penates,
Eſt pueris nobis hauſta ubi prima dies.
Cognatos, Charoſque Tuos poſt longa reviſes
Tempora, præque oculis ora Parentis erunt.
Felix ſorte Tua! felicia & oſcula Matris!
Heu (2) mea quam celeri funere rapta mihi!
Attamen eſt Genitor ſuper, & tres ſunt mihi Fratres,
Terna Soror ſacris addita Virginibus:
Sunt Cognatorum reliqui, quos viſere longo
Inviſos nimium tempore debueram.
Et ſolita Natale ſolum dulcedine captat,
Abſentiſque meum vellicat uſque latus.
Sæpius & nobis *ſimul o ſimul ibimus*, inquis
Tu quoque; *quin properum continuamus iter?*
Nec tamen expugnas, rerum Dulciſſime; nec me
Dulcis amor Patriæ, aut vincla Paterna movent.
Quæ puerum placida vinxit me compede Roma,
Nimirum hæc nectit mi aurea vincla viro.
Nec tamen ambitione, gravive cupidine preſſi
Pallere Urbanis cogimur Officiis.
Proxima de tuto ſpectamus at æquora portu;
Fu-

Fumum & opes, nostræ & servitium Dominæ.
De Tiburte solo, Herculeis de mœnibus, illam
Prospicimus: procul hinc sic mala quæque sua.
Tu interea properas, Charorum & gaudia quæris,
Fumum & de patriis posse videre focis.
Impositus mannis Umbros, Picenaque transis
Rura, Ravennates Flaminiosque Lares;
Approperas Venetis cursim Te sistere terris,
Atque Antenoreas visere relliquias:
Quos Trojana manus posuit fausto alite muros;
Urbs Patavi nomen traxit & unde suum.
Ingenio cæli, felix Urbs ubere glebæ,
Quam beat immensis plurimus amnis aquis.
Quam sibi delegit propriam Sapientia sedem.
O Patria, o Musis semper amata Domus!
Sed propera; antiquos pro me quoque vise Penates,
Euganeos Colles (3) irriguumque Aponum.
Et celsum Silicis Montem, Ditemque propinquum,
Pampineisque simul Proximum Atheste jugis.
Arquatasque Domos celebres super astra; Petrarchæ
Frigida Francisci qua tegit ossa lapis.
Virgineumque Ortona, Ruæ nemorosaque tecta,
Numquam femineo tecta adeunda pedi;
Et Russum, Merulam, Cerrum, Calaonaque Montes,
Cinthia, Rura Tuæ & proxima Bendidiæ.
Euganea, & reliquos circum, Regione Recessus
Lustrabis; longum quos numerare nimis.
Eusebii, (4) hos inter, Vallem, dulcesque latebras
Vatum olim nostrum præteriisse nefas.
Frater in hanc animos & Avunculus excitat, atque
Me Burdegati dulcia plectra movent.
Salve chara meis longum Terra hospita Musis!

In

In te quam multus guttura solvit olor?
Et Locus est (memini) medius quem dividit amnis;
Vicina hunc signat Septimus Urbe Lapis.
Ad Pugnam (5) dixere Patres, nunc *Ocia* dicas
Tu melius: regnat namque ibi longa quies.
Fertilis hic, riguis & amœnis undique rivis;
Chartarum Sedes hic fovet Artifices.
Duxit in hoc quosdam quam læta puertia soles
Nostra, per Autumnum & tempora prima sua!
Hinc modo Catajas solita est invisere moles,
Et modo Pigotiæ limina Parthenidos.
Fluminis ad cursum si Te hinc traducere lintei
Urgeat, in *Media* diceris esse *Via*.
Nec procul hinc humilis *Tellus* cognomine *Dura*
Ostendet Fratris jugera culta mei.
Parte alia vestræ *Ripæ* (6) lustrabitis amnes;
Parte alia Villas, atque alia, atque alia;
Æmula Bajanis (7) Patavinaque Littora Villis,
Hesperidumque Hortis, Alcinoi Elysii.
Quaque iter ad Venetas, Artis miracula, sedes,
Multa ubi conclusas (8) Porta moratur aquas.
Littus ubi nautis (9) cauponibus atque malignis
Differtum, & nocte & publica cymba die
Itque reditque viam toties; minimoque parantur
Gaudia, quæ Venetis vector ab haurit aquis.
Sæpius hic siccus cœnantes haud animo æquo
Expectes comites, dum properare cupis.
Hic cum nox primas umbras inducere terris,
Et sua cum cælo effundere signa parat;
Tum pueri nautis, pueris convicia nautæ
Ingerere, & neutri cedere velle loco.
Huc appelle, precor. Satis est. Conclude trecentos;

Obe jam satis est. Mergimur. Obe! satis.
Dumque æs exigitur, curta & dum mula ligatur,
Quæ foret apta Tuæ multa abit hora viæ.
Jamque mali culices bombo ranæque palustres,
Avertunt somnos, pervigilemque necant.
Prolutus vappa absentem dum cantat amicam
Nauta, viatoris carmine certat amor.
Quod si jam fessus tandem dormire viator;
Incipiat mediis sistere cymba Vadis.
Nauta piger missæ pastum retinacula mulæ
Nam religat saxo. Ast ipse supinus hiat.
Jamque dies aderit. Tu nil procedere lintrem
Sentis, nec stomachi vim patiare Tui.
Sed veluti quondam cerebrosus prosilit unus;
Et mulam & nautam fuste dolare velis.
Denique jam quarta Venetos exponeris hora
In Portus. Hadriæ jam Tibi Regna patent.
Videris Hadriacis Venetam consurgere in undis
Urbem, quæ totis jura dat æquoribus.
Et quamvis Dominæ meminisses mœnia Romæ,
Romam homines dices, hanc posuisse deos.
Ast ubi maternos iterum remeare Penates,
Contigeritque frui dulcibus alloquiis;
Ne Te prætereat *Petri* (10) quoque *Campum*,
Unde Decus vestræ Primaque origo Domus.
Hic Tiso, Benedicte, Tuæ pia gloria Gentis
Lusiadæ Magni clarus ab Hospitio.
Antonj in gremium Deus hic descenderat Infans:
Tisonem sancti nec latuere doli.
Felices potuere oculi qui Numine plenum
Nexum Divinis cernere brachiolis!
At Tu dum properas, veteris mandata Sodalis
Quæ

Quæ in Patriam referas, dulcis Amice, cape.
Vade age,& antiquo Nati hæc bona verba (11) Parenti
Fer: *Tuus ille valet, teque valere jubet.*
Gratatur seros, quod te fortunet in annos
Propitium Numen; quod bona posteritas
Sit tibi natorum fulgens, virtute, loco, re;
Gaudia qui tibi dant pro pietate tua.
Ultimus ille licet; quamvis longinquior absit;
Forte prior reliquis, te prope semper habet.
Illius ante oculos tua semper oberrat imago,
O Pater, immemorem nec sinit esse tui.
Et pro te precibus Superos votisque fatigat
Assidue. O utinam sint pia vota rata!
Exin Germanos pro me saluere jubebis;
Queis precor e cælo prospera cuncta cadant.
Primusque, ANTONI, Musarum cura valeto,
Et Graio, & Latio tam inclytus eloquio;
*Cum Consorte tori * tibi dat quam Terra Catulli.*
O fida angustis angustis femina temporibus!
Tu quoque Naturæ evolvens qui arcana repostæ
Scrutare humano in corpore quid lateat,
FRATER ave; puerosque tuos salvere jubeto,
Et bene rem gerere ex nomine quemque meo.
Tertius at, lucem cui docta volumina debent
Et pia tot, curis innumerabilibus,
Felix, CAJETANE, precor, sis. Numen amicum
Utile fortunet, quod moderaris, opus!
Hactenus humanis: nunc TE divina rogabo.
Cælestes patrios (12) propitiere mihi.
Præcipue ANTONJ pro me advolvare sepulchro,
Adque immortales Gutturis exuvias.
Templum augustum ingens mox JUSTINÆ ingrediare,

Plurima quo Heroum molliter ossa cubant,
Maximus, & Daniel, dux & Prosdocimus illis,
Et qui Cælestum cetera Turba simul;
O Patriæ Tutela meæ, suffragia Vestra
Pro cive & minimo atque exsule ferte Patri.
Ternas si nimius labor est adiisse Sorores;
Templa tamen (13) Sophiæ non sit adire labor.
Binas invenies illic; quibus, *esse beatas*,
Et nostri memores, meque valere refer.
Tertia post Claræ (14) quæ natu maxima, degit.
Huic eadem nostro nomine dicta dabis.
Denique Charorum manes quoque vise meorum,
Et pro me cunctis dic bona verba simul.
MagnaSyracosiæ(15)horum est pars sortita sepulchrũ,
Ornato nuper Virginis in Gremio.
Heu heu! est hic Mater, Patruus, Fraterculus hic est.
Communi Gentis compositi tumulo.
Carminaque Antonj de munere Vulpia grandis
Hæc habet inscriptus, qui tegit Ossa, lapis.
Nos tenet alta quies placidoque simillima somno,
Quæ sumus ignaris corpora visa mori.
Hic erimus, donec reserato Christus Olympo
Æterno jubeat nos vigilare die.
Conditur exuviis diversus Avunculus istis.
Grande sed hunc fuerit præteriisse scelus.
Zene (16) *vale* (dices igitur) *tua maxima cura*
Roccbus Te Patriæ lumine perpetuæ
Et cupit, & putat exceptum; & (ni forte) precatur;
Assiduæ & poterunt obtinuisse preces.
Gaudia sed nimium tua sunt, Benedicte, meorum
Luctibus (ignoscas) jam male mixta mihi.
Perge frui. Verum talis quoque tædia vitæ

Sunt

Sunt multa. Experto plurima crede mihi.
Tu Patriæ dum quæris opes, incendia cernes,
Et deſolatas eſſe querère domos.
Et fruſtra veteres quæres deceptus amicos,
Injecit quibus, heu! Parca inopina manus.
Florentiſque alios, te diſcedente, juventæ,
Jam depontanos eſſe querere ſenes.
Quid quod amaror ineſt voluendo tempora priſca,
Et loca quæ puero ſunt celebrata tibi?
Optima quæque dies animo nam lapſa recurſat,
Nec pote quin multam inſtillet amaritiem.
Ergo age, te expedias; & vitæ redde priori.
Et Romam cunctis antetuliſſe velis.
HæcDeaTerrarum(17),Populorum eſt hæcDeaRoma;
Nil prius hac, huic par invenieſque nihil.
Omnia Romanæ (18) *cedunt miracula Terræ*:
Natura hic poſuit quidquid ubique fuit.
Hic Pietas, hic Relligio, Sapientia ſedem
Hic poſuit: cunctis Artibus iſte Locus.
Hæc alias inter, tantum caput extulit Urbes, (19)
Quantum inter ſilices alta cupreſſus habet.
TE docto in gremio hæc dudum, BENEDICTE, recepit;
Excipietque avido Te reducem ipſa ſinu.
Ergo adſis; & pollicitas ne falle Kalendas. (20)
Protinus ut redeas, jam mihi ſerus eris.

JO.

V

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA . V . TIBURTINA
AD

CAROLUM MANDOSIUM
S. J.

OMNES ANIMI MOTUS AD VIVUM
ELEGIS EXPRIMENTEM.

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU

CAROLO MANDOSIO
SUO

SICCINE cor verſas noſtrum, Divine Poeta?
Pectore concludis totque inimica meo?
Carole (1) ſic noſtrum verſas, ſic Carole, pectus?
Et timet, & ſperat, & petit, atque fugit.
Iraſcor, parco, lætor, triſtiſque recedo,
Miratumque ſui cor, ſimul odit, amat.
Audebam nuper. Procul aſtitit at timor auſis.
His timor accedens nam ſtruit inſidias.
Odi equidẽ exhorrens; tenerum at non inter amorem,
Exercere odia, ut captus amore, queam?
Quod cupii, tunc non potui fugiſſe. Nec ipſi
Adſtabant trepidæ fervida vota fugæ.
Tam varias facies Sol non deſpectat ab alto,
Dum properat pelago mergere lætus equos.
Nec tot pugnaces ventos concluſit Ulyſſes
Utre cavo longa exactus in exilia.
Tam varios flores Tellus non parturit una.
Hæc eſt apta roſis, illa liguſtra creat.
Vellera dant Seres, ſi dant ſua thura Sabæi;
Thuraque coguntur cedere velleribus.
Frigoribus rigidæ ſi horret Germania brumæ,
Æſtuat haud flammis, Africa Terra, tuis.
Diſſita Tu tantum, tantum contraria jungis;

Pectore concludis totque inimica meo?
Ætna velut nivibus riget, & comburitur igne;
Nec minuit flammas nix, nec ab igne perit:
Sed fœdus flammiſque nives, nivibuſque favillæ
Servant, æterna quod feriere fide:
Sic Tua mirandum ſociarunt carmina fœdus.
Ira, odiiſque tener non prohibetur amor.
Nec minus eſt odium tenero quod adhæret amori;
Nec, quod adeſt odium, tunc minus ardet amor.
Me miſerum! placidos inter dum verſor amantes,
Dilacerant animos ira, odiumque meos.
Ah quoties lacrymas fudi, dum gaudia quæro!
Inveni ah quoties gaudia pro lacrymis!
Viciſti noſtrum, Vates Dulciſſime, pectus,
Viciſti; nutu ſtatque caditque Tuo:
Nam, fateor, cor molle mihi ſolet eſſe; nec unquam
Non veſtris durus caſibus adgemui.
Seu dolet Alcyone charo divulſa marito,
Indolui Alcyones tam procul eſſe virum.
Seu rapta (2) eſt miſeræ quærenda Proſerpina matri;
Cum Cerere haud renuo quærere Perſephonem.
Si dare vela mari fortis confidit Jaſon;
Adcedo Primæ Sarcina parva Rati.
Dum dolet & gaudet civiſque paterque Latinus;
Gaudeo nunc civis, nunc pater ipſe queror.
Cum pueros Medea furens male nupta trucidat;
Heu cogor pueros dilaniare ſuos!
Si matrem cum ſe meminit, vult parcere natis;
Parce, parens, pueris (tunc rogo) parce, parens.
Dedignata ſequi currus Cleopatra Latinos,
Si deſperatum pectus ab angue ferit:
Conſilium laudo, bene dedecus eſſe redemptum
Vel

Vel nece, felicem te, Cleopatra, reor.
Denique Hypermnestra, conjux fidissima Lino,
Dum bene crudelem decipit ense patrem;
Atque manus parcit sponsi scelerare cruore,
Unaque de reliquis est face digna Soror;
Defleo. Quid facerem? Scelus est immane sororum.
Gratulor & Sponsæ, Line, tibique simul.
Flete, Elegi: Vatem, quo tam nituistis, ademtum,
Vatis & amissum dulce ministerium.
Flete, Elegi, flores jam non cantabit apricos,
Contrahit, en, doctæ candida vela rati.
Docte Tibulle comes, comes est tibi, culte Properti.
Nasoni hunc aliquis dixerit esse parem.
I puer, atque Novum Antiquis subscribito Vatem;
Ni prior est illis, est magis Iste pius.

❧ VI ❧

JOSEPHI ROCCHI VULPII

E SOCIETATE JESU

EPISTOLA . VI . TIBURTINA

A D

VIRUM ILLUSTRISSIMUM

PATRICIUM

JULIUM AMALFITANUM

E CRUCCOLI DOMINIS

Inter grata amœnissimaque Calabriæ Suæ Rura

DEGENTEM.

CLARISSIMO VIRO
JULIO AMALFITANO
E CRUCCOLI DOMINIS
Sibi cum Paucis Charissimo
JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU
SALUTEM.

QUÆ nuper Calabris, Juli (1), mihi venit ab oris
A Te missa, Tua Charta notata manu,
Testis & ingenii studiique, & Testis amoris
Illa Tui, nobis gaudia quanta tulit!
Scilicet & Musis fortem lætamur amicum
Olim quam dederas, Te coluisse fidem;
Et nostri memorem servare in pectore curam,
Qualis Oresteo in pectore cura fuit.
Gratulor & Calabris lætum Te vivere Terris,
Fumumque e patriis posse videre focis.
Sed quid Pegasidas quereris procul esse Sorores,
Et Phæbum ex istis collibus esse procul?
Si Calabros coluere sinus ante omnia Musæ,
Littora si Calabrum sunt domus Aonidum.
Ennius ipse pater vatum, primusque Latinis
Ausus Scipiadas dicere carminibus;
Ortus erat Rudiis, Calabræ Telluris alumnus,
Et cecinit (2) nostrum maxima facta patrum,
Mantua quem genuit, palmam cui cedat Homerus,
Virgilium (3) Calabri non rapuere prius?
Et Vatum reliqui, quibus hæc exempla secutis
Annuerunt Calabræ carmina Pierides.
Carmina secessum scribentis & otia quærunt:
Ingemit in mediis Naso Poeta Getis.
Anne igitur Terras bene cum lustraveris omnes,
Et biberis cnnctas mobilis hospes aquas;

Ter-

Terrarum potior Calabris Tibi rideat oris
 Angulus ullus, ames quo posuisse dies?
Est ubi plus tepeant hyemes, ubi mitior aura
 Temperet æstivas Sole furente faces?
Perpetuo certe vos isthic vere beatos
 Vivere non falso murmure fama refert:
Et semper nitidis, semperque virentibus hortis,
 Fructibus atque novis, flore novoque frui.
Felicis mali semper frondescere sylvas,
 Et pendere suis poma sub arboribus;
Et Domina (4) procul urbe remotos vivere vobis,
 Quæ fuerat priscis gloria Consulibus:
Qui postquam clari finissent tempus honoris,
 Ibant optatas protinus ad latebras:
Fascibus & positis, trabea, sellaque Curuli,
 Et Romæ fumo, cumque opibus strepitu;
Sparsi gaudebant pretioso pretioso pulvere agelli
 Vertere privato jugera pauca bove;
Balantumque gregem fluvio mersare salubri,
 Complere & mulctræ cymbia lacte novo;
Eduramque pyrum ramis felicibus alte
 Inserere, invita ut non sua poma daret;
Hybleisque apibus Vicino ab limite sepem
 Texere, qua fluerent condita mella favis;
Et casias, flavumque crocum, floremque salicti,
 Propter aquam, dulces apposuisse cibos.
Vos quoque felices, quibus hæc aptissima Musis
 Otia dat patrii littoris ora placens.
Perge igitur Vatum pia post vestigia, Juli,
 Carmina per Calabros voluere docta sinus.
Quod superest; Tibi fausta precor quæcumque parabis:
 Eveniant; dextro Numine cuncta cadant.
Diversos quamvis, jungat nos mutua cura;
 Sum memor ipse Tui: sis memor Ipse mei.

VII

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA VII TIBURTINA
A D

COSMUM DE ANGELIS
ROMANUM ET PISANUM VIRUM PATRICIUM
BARGÆ IN ETRURIA MARCHIONEM *

EX PERSONA

S. ALOYSII GONZAGÆ
A D

CLAUDIUM AQUAVIVA
QUINTUM SOCIETATIS EJUSDEM
GENERALEM PRÆPOSITUM

Ejus Opem ad Ingressum in eamdem Societatem
sibi præpeditum implorantis.

CLAUDIO AQUAVIVA
SOCIETATIS JESU
GENERALI PRÆPOSITO QUINTO.

VIX bene ſanguineum poſuit mea dextra flagellum,
Vixque poteſt ſtabiles ſcribere laſſa notas;
Et quamvis minimi calamus ſit ponderis, illum
Debilis extremis vix regit articulis.
Quare, ſi fuerint nimiæ, rogo, parce, lituræ;
Lubricus hic dextræ debilis error erit.
Qui ſim, forte roges, vel qua de ſtirpe creatus?
Et feriam ſævis cur mea membra flagris?
Ah, Pater,(ipſe parens quando mutatus in hoſtem eſt)
Ah utinam lacrymæ cuncta referre ſinant!
Ille ego ſum (tituli quid magna & nomina proſunt?)
Gonzagæ Soboles Gentis Aloysius;
Cui genitor primis ſceptrum decrevit ab annis,
Cui paret, ſi qua eſt gloria, Caſtilio.
Sed me Sancta vocant dudum Tua Caſtra; fugamque
Jamdudum a patria mens iniiſſe mihi eſt.
Pectoris arcani Deus Optimus intima luſtrans
Hoc monet, & ſtimulis intonat aſſiduis.
Hoc monuit nuper Divini Mater (1) Amoris,
Dum peterem, Vitæ quæ mihi tuta via.
Hoc mihi jam ſedet; hoc eſt alta mente repoſtum;
Hæc deſideriis ultima meta meis.
Hoc velit (2) & Mater; quæ me dum ferret in alvo;

Hæc eadem Superis vota precesſque tulit.
At pater obſtat amans; invitum hic ſumere ſceptra
Cogit, & hic noſtris vincula dat pedibus.
O quoties & quas lacrymas, quæ vota precesſque
Admovi! & fuerunt irrita cuncta mihi.
Ille nihil lacrymis, votis precibusſque movetur;
Perſtat & optata terga vetare fuga.
Quid facerem? lacrymas ultra quid ſpargis inanes?
O Lodoix, inquam, jam nova tela cape.
Quē prece,nec lacrymis,hunc Sanguine forte movebis.
Eſt tibi qui toto corpore Sanguis eat.
Nec mora, nec requies: claudor penetralibus altis,
Me ut valeam diris plectere ſuppliciis.
Loraque cum ſcuticis, & acuta cuſpide calcar
Componunt lateri ſæva flagella meo.
Hæc inter, gemitus mille, & ſuſpiria mille
Effundens, Numen in mea vota voco.
Te has ego per lacrymas,Numen,Te ſanguine noſtro
Placatum, & per quæ vulnera ſæva gero,
O Amor, & mage per quæ olim Tu es vulnera paſſus,
Redde, precor, duri cor mihi molle Patris.
Hæc ego. Sed ſurdas Cælum quoque continet aures:
Hoc quoque (3) crudelis corda parentis habet.
Interea laceros virtus ſua deficit artus;
Seminianimis media procubuique domo.
Feſtinant Servi. Mater volat ocyor illis.
Semianimum inveniunt, Seminecemque levant.
Mater amans nati dum vulnera hiantia cernit,
Et totum tepido ſanguine pingue ſolum:
Concidit exanimis nimii vi victa doloris,
Fœdavitque meo ſparſa cruore comas.
Utque diu jacuit, tandem ſibi reddita, natum
Allo-

Alloquitur; fari vix pote prælacrymis.
Nate, quid & Matrem simul, & Te conficis? an Tu
Nescis, quod Matris sanguine spargis humum?
Iste cruor meus est: materno ah parce cruore,
Nate, solum tandem spargere, parce; precor.
Ni tamen id studio facis; & Te sanguine nostro
Sponte levas, Matris quod cruor iste Tuæ est.
Fare, age, Care, Tuos lacerare quid impulit artus?
Teque Tui potuit reddere carnificem?
Parce, precor. Simul hæc quæsta est, lacrymisq; repleta,
Continuo genitorem in penetrale vocat.
Ille ferox famulis sublatus protinus adstat,
Et spirat sævas ore oculisque minas.
Sed vix jam Natum vicina morte tuetur,
Et totum cernit sanguine pingue solum;
Deposita feritate, petit, quæ caussa cruoris.
Effusi? lacrymas nec tenet ipse suas.
Expono brevibus: quid enim manifesta negemus?
Ille mihi victas dat pietate manus.
Nate, meis oculis, vita & mihi carior ipsa,
Et si quid vita, & carius est oculis;
Sceptra Tui quando vis contempsisse parentis,
Teque Deus jubet hoc; quod jubet ille, damus.
Nec valet una mihi fractas vox reddere vires.
Surgimus: optatum jamque paramus iter.
Crastina lux oritur: sed concessisse parentem
Pœnitet, & rursum pernegat & prohibet.
Caussando nostros in longum ducit amores,
Aptius atque viæ cras fore, semper ait.
Me modo Cognatos supremum visere longe
Dicturum veluti verba suprema jubet;
Me modo ad extremos secum deducit Iberos;

Dein

Dein mecum totam circuit Italiam.
Interea spes alma sedet, sed inanior usque,
Atque nova semper fit minor illa die.
Jamdudum nostris somnus discessit ocellis:
Languent appositis oraque nostra cibis.
Et crudele agitat semper mea dextra flagellum;
Incertos possum vixque movere gradus,
Ex ipso videor sociis prodisse sepulchro;
Occupat & vultus horrida larva meos.
Quod Te, per quidquid sanctum, per quidquid amatú,
Per quidquid Cælum, quidquid & Orbis habet;
Per Socios, quos imperiis tam lene coerces,
Obsecro & obtestor, quam potes, affer opem.
Aut jubeas, (4) aut ne renuas, Pater Optime, tandem
Occulta ut frangam vincla paterna fuga.
Tunc oculus lacrymis, tunc parcet dextra flagellis;
Optata attulerit cum mihi charta: *Veni*.

VIII

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU
EPISTOLA VIII. TIBURTINA
In qua inducitur Prophanus Amor,
QUI A SANCTO
JOAN. FRANCISCO REGIS
SOC. JESU
Castris exutus frustra illi insidias molitur.*
AD
FRANCISCUM GRIMALDUM
SOCIETATIS EJUSDEM
POETAM EXIMIUM.(1)

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU

FRANCISCO GRIMALDO
S. J.

Poetæ Didaſcalico Urbano, Œconomico, Aulico.

VIDERAT alta ſolo æquari ſua caſtra Cupido;
Inteſtina Regis prælia dum cieret;
Viderat, & flendo madidis turgebat ocellis,
Et roſeæ lacrymis intumuere genæ.
Mille dolos fruſtra, fruſtra artes mille pararat,
Si potis hoſtilem frangere militiam.
Irrita cuncta cadunt, poſſit licet omne Cupido.
Victus erat, quamvis Omnia vincat Amor.
Quid faceret? num tela ſuum jaculetur in hoſtem?
Jecit; at eſt propriis falſus arundinibus.
Ah quoties jacta retro revolante ſagitta,
Facta ſuis doluit vulnera miſſilibus!
Ah quoties telis reperit vacuamque pharetram,
Et fractos arcus, & ſine luce facem!
Matris opem poſcit, validas quæ ſuggerat artes;
Protinus & Cypriam cogitat ire Paphon.
Utque alatus erat, rapido volat ocyor Euro,
Laſſulus & matris conſtitit ante pedes.
Forte Venus Paphiis curru ſublimis in hortis
Errabunda, roſas crinibus addiderat.

Substitit, & faciles gressus pressere Columbæ;
Et Nati lacrymis miscuit ipsa suas.
Pectore sollicito lacrymarum quærere caussas,
Dum puerum tepido mœsta fovet gremio.
Nate, meæ vires, tua tanta potentia, Nate,
Quo ruit? ut victus, qui modo victor eras?
Hoc mage flere puer; lacrymis mage laxat habenas,
Inficiente genas imbre Cupidineas.
Aspicit hæc fractos arcus, vacuamque pharetram
Missilibus; tristes & sine luce faces;
Et cuinam de te licuit, Nate optime, tantum,
Exclamat; quibus ah, Nate peris manibus?
Quin etiam teneris infixa ut spicula membris
Vidit; & a telis vulnera facta suis;
Projecitque procul contextas flore corollas,
Et laniata comas, talia dicta dedit:
Per salis imperium, per quidquid in æquore, juro,
Haud impune meus dilaniatus Amor.
Improbus ille nimis, telis qui fixit Amorem!
Jamque luet pœnas, improbus ille nimis!
Fare age, chare puer, nec te tua mater inultum
Aspiciet; brevis hic, Nate, triumphus erit.
Tum puer ora rosæ spirantia mollis odorem
Solvit; & indignans talibus alloquitur.
Alma Parens, Citherea, Parens charissima nobis,
Quam merito lacrymæ nostra per ora fluunt!
Crede mihi, mentemque dolor justissimus angit;
Et curæ ingentes pectora nostra agitant.
Nosti, chara Parens, quam late regna per orbem
Protulerim: totus jam prope Victus erat.
Utque reluctantum fixerunt spicula pectus,
Facta recantatis pervia carminibus.

Non

Non quisquam se impune mihi tulit impetus hostis,
Quin fuerit nobis & spolium, & titulus.
Regnabam placidus: quaque effert Gallia terris
Sese, securo Castra fuere mihi.
Nescio quis clara Regum de Gente Tyrannus
Invasit sceptris subdita Regna meis.
Extremasque palam ferus intentare ruinas;
Intestina rapax hostis & exitia.
Protinus exarsi: pestem extinxisse sagittis
Aggredior; cœptis & mora nulla meis.
Jam telum ex pharetra desumo, arcumque reduco,
Certaque mitto manu spicula prævalida.
Ter conatus eram excusso configere telo
Hostem; ter fuerunt irrita vota mea.
Nam modo penna suæ subito est ablata sagittæ;
Et modo consuetam perdidit arcus opem.
Sæpe etiam, pharetra dum promere spicula conor,
Inscius ah pharetra jam viduatus eram.
Sæpe etiam, vafrum dum telum fertur in hostem,
Læserunt nostrum tela retorta latus.
Cerne, Parens, rubeant vivo ut mihi membra cruore:
Addita cerne, Parens, vulnera vulneribus.
Quin etiam, matris gremium ni forte petissem,
Hostis eram telis victima facta meis.
Hæc Amor; & calido fletu non destitit ora
Spargere, singultu præpediente sonos.
Oscula libavit flentis Cythereja Nati:
Protinus atque novos jussit inire dolos.
Si fatuos arcus quereris, fatuasque sagittas;
Hactenus atque tuum si ruit imperium;
Arma dabo, Siculis quæ quondam noster in antris
Conjux a Sterope mi fabricata dedit.

Sume tibi galeam, triplicique ex ære rigentem
Loricam: hæc humeros; ambiat illa caput.
Diſtinctumque auro, & gemmis cape protinus enſem:
Hæc penetrare acies pectora quæque ſolet.
Hæc fuit, Æneas olim qua vulnere Turnum
Confecit. Fratris tu modo facta refer.
Hæc Venus: inſuetis amicitur protinus armis
Ille; ſed o capitis quam grave ſentit onus!
Loricamque humeris aptat, quam mole gravatus,
Qui nudo ſemper ire ſolet latere!
Hinc torvam ſimulat frontem, vultumque minantis:
Pro riſu feritas, ira, furorque ſubit.
Quam male ſed vultum præfert, ſimulatque minantis!
Terribiliſque licet, ſic tamen uſque placet.
Maternis munitus erat jam fortior armis:
Francisci & ſacros pergit adire lares.
Tardant arma gradum, ſolitiſque eſt uſus in alis
Nullus; penna gemit pondere ſub nimio.
Denique ſe toto ferus effert impete in hoſtem,
Totus & extremis ſubſtitit in digitis.
Forte triumphatis campo Franciscus aperto
Hoſtibus, & præda victor onuſtus erat.
Huic Amor: & quonam Te proripis, improbe, dixit:
Siſte gradum: pœnas, jam moriture, dabis.
Vix hæc: & ſacrum tentat transfigere pectus;
Inque Virum totis arma movet manibus.
Heu quid agas, Francisce? moram ſcit nectere nullam
Franciscus: contra fertur at impavidus.
Immo etiam ad gladios (cernin?) ſua pectora nudat.
Pectora fige ferox, dum tua caſtra ruant.
Magnanimum ſtupuit; miranſque exterritus hæſit:
Victus & in turpem ſe dedit ille fugam.

Sepe

Sepe ſed immenſæ mens icta dolore ruinæ
  Incaſſum ad primas irruit inſidias.
Nam quoties armis petiit crudelibus hoſtem,
  Se toties turpi tradidit inde fugæ.
Donec in Hyrcanas compulſus ſe abdere ſilvas;
  Poſſet ut immanes exagitare feras.
Improba victa Parens! Victor Puer improbus ille!
  Improbus ille puer! improba victa parens!
At FRANCISCVS ovans, omnes qui vincit, Amorem
  Vicit; onus ſpolii fertque Cupidinei.
O utinam in tantum ſacra bella movere tyrannum,
  Sub Duce tam claro detur & eſſe mihi!

VIIII

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA.VIIII.TIBURTINA

AD

FRANCISCUM MARIAM LACTANTIUM*

DE

ARICINORUM VETERUM MONUMENTIS

Egregie meritum

ANNO SAL. CIƆIƆCCXLI.

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS
SOCIETATIS JESU

FRANCISCO MARIÆ LACTANTIO

BENEVOLO SUO.

CULTOR Aricini Nemoris Templique Dianæ,
Et, FRANCISCE, Lacus conſcius Hippolyti,
Quas Tibi, quas, duplici reddam pro munere grates?
Das (1) Tuſcas, Latias das mihi divitias.
Per Te Dictynnæ ſpeculum mage lacte renidet,
Et purgata putri quæ monumenta ſitu.
Per Te, quæ fidibus fuerat contenta Latinis,
Gaudet (2) & Hetruſcis nunc mea Muſa modis.
Nec gemini fratres, ipſis gratiſſimus error
Patribus, aut ovum eſt ovo ita conſimile;
Ut Tua Hetruſca meis reſpondent Dicta Latinis;
Ut Patris iſte Tuus Filius ora gerit.
Macte animis. Stadio pergas decurrere cœpto.
Eſt ſuperata Tibi nam ardua prima Via:
Sic Tibi contingat ſemper bene poſſe mereri
De Puero (3), ſancte quem pius inſtituis.
De Puero, Charites quem compoſuere, Bonique
Divi; de Puero jam præeunte Senes.
Qui jam Romanæ Hiſtoriæ Monumenta recenſet,
Livium & a teneris imbibit unguiculis.
Qui (4) præclarorum ſurgit Decus omne Parentum

Unicus, atque ipſos qui decorabit Avos:
Majorumque Novis Titulos augebit Avitos,
O quantum antiquis laudibus adjiciens!
Magnus enim ſtimulis & Avunculus excitat, atque
Excitat Hunc Patrui (6) Purpura clara ſui.
Te Duce, Sirenum ſcopulos declinet acutos,
Et commune nimis naufragium caveat.
Impiger & nugis, & ſomno, & inertibus horis
Virtutis ſcandat culmina, poſtpoſitis.
Hæc modo pro dulci nos vota vovemus Alumno.
O utinam, Superi, ſint pia vota rata!
Aſt olim Grajæ Tibi credita cura Juventæ
Lactanti, & miſerum Relliquiæ Danaum,
Quos Tu, paſtor oves veluti, bona paſcua ſemper
Adduxti, exemplis per benefacta Tuis.
Relligionis opes & nunc ſacra Regna propagant
Sparſi Grajugenis (7) Sarmaticiſque jugis.
Hos imitata ſequi properat lectiſſima Pubes,
Quæ Magni auſpiciis creſcit Athanasii.
Hanc nos ad pugnam armamus; contraque Rebelles
Romanæ Sedis bella ciere viros.
Et Dolopum fraudes occulta cavere venena,
Priſca Latinorum hic exuere atque odia.
Diſperſas ut Oves unum concludat Ovile,
Concordeſque ſequi Paſtor ut unus agat.
At Te Propitium Numen fortunet, Amice;
Et referas partis præmia pro meritis.

X

JOSEPHI ROCCHI VULPII

E SOCIETATE JESU

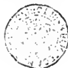
EPISTOLA . X . TIBURTINA

AD

JOSEPHUM ALEXANDRUM FURIETTUM

PRÆSULEM, AC JUDICEM
IN ROMANA CURIA ÆQUISSIMUM
JURIS-CONSULTISSIMUM

EUNDEMQUE
VETERUM TIBURTIUM MONUMENTORUM
VESTIGATOREM SAGACISSIMUM.

JOSEPHO ALEXANDRO FURIETTO

PRÆSULI SAPIENTISSIMO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOCIETATIS JESU

Bene rem gerere.

AMphitrioniadis Colles, (1) Terra hoſpita Muſis,
Et Nemora arboribus (2) conſita Palladiis,
Præcipites Anienis Aquæ, Pomaria rivis
Fœcunda, æternum & pervia mobilibus,
Pampineis impoſta jugis reſonantia late
Albuneæ (3) quondam conſcia Templa deæ;
Urbis Alexander (4) rerum ſi mole gravatus
Ceſſerit in veſtros ſe abdideritque ſinus,
Pandite cuncta Viro vos gaudia veſtra merenti,
Atque exquiſitas pandite delicias.
Hic Vir hic eſt vindex incorruptiſſimus æqui,
Sancta ſuas lances cui dat habere Themis,
Quo multæ magnæque ſecantur Judice lites,
Omne Forum cujus cedit in arbitria.
Hic, cui jura patent Divina humanaque tantum,
Cecropio (5) quantum vix patuere Seni.
Sed Tiburtinos ſoles quotus imputat annus?
Quot vacuo Urbanis tempora muneribus?
Lentius, ah! Nonis Octobribus ite Kalendæ
O nimium junctæ, Ruri (6) inimica dies.
Quæ tenet interea Tiburtia Rura voluptas?
Prima, Forum atque Urbem poſſe videre procul.

Pacatis vacuisque frui tum noctibus, ullus
Ad galli cantum quin temerare cliens
Has valeat; fessumque latus dum vertere malis,
Cogat sollicitos te evigilare dies.
Tertia, Tiburtes auras captare salubres,
Et doctis sese Cœtibus inserere.
Tristibus & positis studiis, cessante Rubrica (7)
Carminaque, & placitas consulere historias.
Et modo cum Lando,(8) Sancto modo cumque (9) Ca-
Nocturna in longum ducere colloquia. (nali
Adde dolos turdis, jucundi præmia ruris
Cancros (10) & lepores, his superadde favos.
Et duplices uvas (11) pariter cum duplice ficu,
Et sapidum quidquid pomifera arua creant.
Non tamen excelsæ satis hæc sunt otia menti.
Scrutatur terris abdita quæ lateant.
Præcipue Hadriaci Tractus (12) ubi rudera surgunt,
Atque indeficiens continuatur Opus;
Eruta & unde olim, & nuper tot signa, vetusto
Eruta & Heroum tot monumenta situ
Quicquid sub terra est in apricum proferet ætas.
Ante tot, ut vere, sæcula, Flaccus ait!
Quis putet intactum quidquam ex indagine tanta
Vestigatori sit reperire modo?
Quis toties revoluta, iterum loca voluere tentet?
Perdere eum dicas quin oleum atque operam.
Magnus Alexander sed ridet inania vulgi
Dicta, nec illa simul unius assis habet.
Semisepulta situ remove hinc mihi rudera, Fossor.
Auguror; hic latet, hic, magni aliquid pretii.
Hadriacæ potiora Domus hic tecta fuisse
Nonne vides, ipsis testibus exuviis?

Mar-

Marmoris & Parii, Tiberitidis, atque aliorum
Nonne vides passim occurrere tesserulas?
Atria nonne vides quondam circumdata signis?
Vix puto, majores omnia sustulerint.
Semisepulta situ, remove hinc mihi rudera, Fossor.
Hoc age, nam latet hic magni aliquid precii.
Dixisti, Vir Magne; tuis revolutaque jussis
Rudera Centauros (13) exhibuere duos.
Sed quales, age? quos Phidiæ, quos & Policleti
Quosque Scopæ celebres vix posuere manus.
Formosi huic facies juvenis, marcentis at illi
Est senis; & cursum semiferi glomerant.
Ceu duo nubigenæ (dicas Rhæcumque Pholumque
Nunc iterum in Lapithas approperare truces)
Descendunt Centauri, Omolen Othrynque nivalem
Linquentes rapide; Thessala silva locum,
Quadrupedes quacumque ruunt, dat euntibus ingens;
Et virgulta gravi spissa fragore sonant.
Huic pendent crotali, septem compacta cicutis
Ast illi pendet fistula disparibus.
Eximium cœlavit Opus non unicus Auctor:
Nomina clara Virum basis utrinque refert.
Sculpsit *Aristèas Papiasque Aphrodisæi*:
Testantur Græcis nomina litterulis.
Sed majora vocant miracula. Cerne lapillis
Ut picturatum sternitur omne solum. (14)
Mille coloratis rutilant asarota (15) figuris
Mille opus effinxit Musaque tesserulis.
Tænia circumdat flores, & poma Coronis,
Spica sed in medio Vermiculusque nitet.
Insistunt magnum quatuor cratera columbæ (16)
Hæc sitit, at bibit hæc; hæc venit, hæc revolat.

Quid

Quid mihi cum puero jactes nunc Zeuxidis uvas?
Quid mihi lineolas velaque Parrhasii?
Cessit Apellèum sæclorum dentibus olim,
Vicit, jo! nostrum sæcula dentis opus.
Magne Vir, antiquis qui moribus undique fulges,
Cui virtus priscis splendet imaginibus,
Præmia digna tuis meritis antiqua vetustis
Quæ tibi servarunt sæcula longa, cape.
Debueras pridem violas perfundere cocco.
Differt Roma, suas dat Tibi Tibur opes.
Quas colis, Astreæ, (17) Signis insignibus Ædes
Quam bene conveniunt, Vermiculoque nitent!
Quam merito quicumque Urbi novus advenit Hospes
Convenit & dominum Te, & monumenta tua!
Hæc modo. Sed properant felicia tempora, Triton
Quæ cecinit, Siculo dum veherere mari.
Dum veherere mari Siculo juvenilibus annis,
Legatus Venetum dum peteres Meliten; (18)
Dum Solymæorum classes in prælia contra
Otthomanos Venetis Classibus auxilia
Conjunxisse paras; quod protinus obtinuere
Momenta eloquii ponderaque alta tui;
Jactatum meminisse juvet Te fluctibus (19) olim
Tyrrhenis, simul & fluctibus Ioniis.
Sidera dum tumidum peteret mare, dumque carinas
Jam jam tacturas tartara nigra putes.
Antennæ & gemerent, & malus saucius Euro,
Et Caurus fractis funibus instreperet.
Vulneribus Lybicus foderet dum lintea mille
Remigio feriens nudum & utrumque latus;
Nobilis & frustra veheret Te filia silvæ
Pontica, & auratis puppibus alta ratis.

Na-

Navita cum ſuperos vexaret & ipſe Magiſter
Incaſſum fuſis exululans precibus;
Hinc ſcyllæorum fremeret rabioſa canum vis,
Inde abſorpturis fœda Charybdis aquis:
Ludibrium ventis dumque huc ferretur & illuc
Pulſa ratis, tenebris dum fera ſævit hyems;
Quattuor aut ſeptem digitis a morte remotus,
Tunc ſteteras quanti tæda fuit ſpatii.
Sed vicit Superos Pietas Tua, Carcere cæco
Concluſit ventos Æolus, ira maris
Detumuit tandem, cæli de parte ſerena
Intonuit lævum proſpera cuncta movens.
Tunc ſcopulo Triton pelagi conſedit in alto,
Fatidicus ſortes concinuitque tuas.
Lætus Alexander, qui nunc ſalis æquora currit,
Evadet furiis incolumis Pelagi.
Huic meritos tandem ſua Roma parabit honores,
Longa hos quantumvis tempora diſtulerit.
Metaque difficilis ſtadii non Purpura tantum
Huic fuerit: *majora his ego vaticinor.*
Evenient, Vir Magne, inſtant tua Præmia jam jam.
Hanc mihi tu propera, Lucifer alme, diem.

❦XI❦

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU

EPISTOLA. XI. TIBURTINA

A D

NOBILISSIMUM ADOLESCENTEM

JOAN. BAPTISTAM

ROSPIGLIOSUM-BORROMEUM

EXCELLENTISSIMI DUCIS

Z A G A R O L I

F I L I U M

In Maritimo ſuo delicatiſſimo Macareſio Ruſticantem

Unde Vulpio Elegantem Elegiacam Epiſtolam miſerat

ANNO A V. P. CIↃIↃCCXXXXII.

T 2

ADOLESCENTI PRÆSTANTISSIMO
JOANNI BAPTISTÆ ROSPIGLIOSO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOCIETATIS JESU

LITTERA ab Etrufco de Te mihi reddita Rure;
Quam memor officii deproperavit Amor,
QuamTibi dictarunt Charitefque Novemque Sorores,
Ingenii certe Partus Apollinei,
Ut me lætitiis cumulavit, Amice, fubortis!
Intulit atque animo gaudia quanta meo!
Ergo vales, noftrique Tuo fub pectore curam
Abfentis fervas ufque procul memorem?
Ante Tuos oculos & noftra pererrat imago?
Et defiderii pars ego facta Tui?
Et Tibi fqualet ager fine me, Tua Rura voluptas
Sordent pene Tibi me reputanti animo?
Hoc fatis: ultra etenim vel plura (1) laceffere Divos
Qui poffim tanta dives amicitia?
At Tu Romulidum Decus & Stirps vera (2) Parentum
Antiquis titulos addere perge novos.
Et quamvis Summa ducas Infigne Tiara (3),
Inclytum & exornet Purpura (4) multa Genus;
Tu tamen hæc aliena puta nifi, quid Tua Virtus
Fumofis proprium fubdat imaginibus.

Nec

Nec Tibi, ut Aſcanio, tantum ſit Troia (5) Ludus,
Aut bijugis currum, aut ducere quadrijugis.
Aut choreis noctes vigilare, vel alea pernox
Delicium fuerit curaque prima Tibi.
Ad populum phaleras manda, plauſus & inanes;
Virtutis veris dita animumquo bonis.
Pectore nunc puro, Juvenis, nunc adbibe verba
Doctorum; Sophiæ nunc cape lætus iter.
Optima (6) dumque dies ſurgentis Te tenet ævi;
Utere; nec vacuam, nec ſine fruge ſinas.
Virtutem cole cum primis. Quid (7) multa? pudicus
A teneris Animus turpia deſpiciat.
Sit pius in Superos; Majoribus obque ſecundet;
Comis in Æquales; ſubdita ſuave regat.
Ocia quantumvis captes modo dulcia Ruris,
Ne frangant Animos ocia lenta Tuos.
Sed Tibi ſint ſapiens muta & Rura ipſa Magiſter;
Rure Tuo factus ſanior huc redeas.
Seu (8) viride adſpectas Regalibus Ædibus æquor,
Adſpicis ex illis ſeu mare cæruleum,
Tunc ſubeat: *fœnoque marique ſimillima vita eſt*
Noſtra, virenſque brevi, naufragiiſque patens.
Quam colis Etruſci vaſtam modo Littoris oram,
Quot Populis quondam culta, Superba fuit? (9)
Nempe *Fregenarum* (10) Urbē iſthic, *Bebiana* (11) fuiſſe
Mœnia, cum (12) *Lorio*, cum (13) *Statuis*, perhibent.
Alſium & (14) antiquo ornatum cognomine Portu
Alſietina (15) ſuæ nomina fecit Aquæ.
Nec procul hinc (16) *Ceræ-Veteres*, fundata vetuſto
In ſcopulo ſedes, Urbs & *Agylla* (17), Tibi.
Vejentum hinc quondā Tuſcis Urbs maxima (18) *Veji*,
Romanis Trojo (19) longior ille Labor.

Hic quondam *Cremeræ* (20), Fabiorum infamia, flumẽ.
Oppidaque antiquo (21) tot celebrata Lare.
Parte alia bifidus (22) Tibris Tyrrhena laceſſens
Æquora, de Portu triplice (23) clarus erat.
Ulpius (24) interior dextrũ; ſed *Claudius* (25) ante hunc,
Lævum munibant (26) *Oſtia* Regis Opus.
Aſt ultra hæc (27) Latium; Lavinaque Littora bellis,
Deſcenſu (28) & Phrygii nobilitata Ducis.
Omnia ſed fuerunt. Ipſæ periere ruinæ.
Hiſtoriis ægre eſt, tanta fuiſſe, fides.
Ardea, (29) quæ Turni, *Laurentum* (30) Regna Latini,
Qua (31) veſtris poſita eſt Aurea Sella Foris,
Occultant catuloſque feræ (32), tutumque cubile
Præbent, qui obruerunt mœnia celſa, rubi.
Scilicet abſumſit, quod conterit omnia, tempus,
Et longa extinxit ſic decora alta dies.
Si pereunt & Regna igitur, moriuntur & Urbes,
Mors etiam ſaxis nominibuſque venit:
Quid vano tumeat periturus homuncio (33) *flatu?*
Deliciis nimis & geſtiat occiduis?
Quin potius ſurſum tantum immortalia ſperat?
Quin parat æternum non peritura bona?
Hæc Cæli, Terræque Liber, mi dulcis Amice,
Vel ſolo intuitu Te docuiſſe potis.
Novimus iſta tamen quænam ſint gaudia; veſtro
Quod cælo ingenium eſt, ingeniumque ſolo.
Nunc quamvis ſacra (34) nos compede Roma moretur,
Viſimus aſt olim Rura *Macareſii*.
Impoſitos veſtris viditque *Aurelia* mannis
Nos *Via*, quæ *Guidi Caſtra* ſiniſtra ſecat.
Atque humilis nobis pons eſt tranſmiſſus *Aronis*,
Qui ad *Turrim* tacitas in mare volvit aquas.
Al-

Alma dies Veneris mensem findebat Aprilem,
Cum subii fausto Regia Tecta pede.
Undique divitiæ, atque ampla ac pretiosa supellex:
Omniaque a vultu sunt cumulata bono.
Tunc mihi sum Divum mensis accumbere visus,
Sumere nectareas ambrosiasque dapes. [TER;
Stant circum GENITORQUE TUUS, TUAQUE INCLYTA MA-
TU; CUM GERMANO, ET FRATRE QUATERNA SOROR.
Tum *Corradinus* (35) *Princeps*, *Lercarius* atque,
Lectus Romulea & plurimus Urbe comes.
Hærebat laterique meo *Burgundius* (36) *Heros*
(Injecit Socio, heu! Parca inopina manum.)
Hic me præ reliquis Gentis spes prima CAMILLUS (37)
Immeritum visus mille fovere modis.
Sæpius ipse sua misit mihi munera quadra,
Et subiit nostrum sæpius ipse larem.
Ipse regens (38) mannos *Turrim* me visere *Petræ*
Adduxit; tumui (39) hoc Automedonte diu.
Innumera atque armenta boum, ditissimi equarum
Pone greges vestri, stagnaque (40) visa mihi.
Castra (41) *Palidori*, vetera (42) & monumenta, Ruinæ,
Et nova visa etiam sunt tua Castra, *Palus*.
Quacumque adspiceres, Cornu bona Copia pleno
Visa est immensas fundere Ruris opes. (43)
Quid memorem vestris saltus venatibus aptos,
Unde onerat mensas plurimus Urbis aper?
Grata quid aucupia, & quid coturnicibus Agros
Undique confertos, sæva ubi cessit hiems?
Vicino & sapidos, quos verrit ab æquore, pisces,
Instructa assiduis plurima cymba dolis?
Quidve ipsum mare velivolum, quod mille carinis
Sulcatum longo tramite prospicitis?

Deni-

Denique jure Locum Graii dixere *Beatum*:(44)
Hoc Tua, *Macaresi*, Nomina namque sonant.
Esse beata tamen nunquam terrestria ab omni
Parte queunt. Dulci semper amaror inest.
Sic & deliciis vestris offunditur aer,
Frigora si cessent & gravis, & nocuus.
Hunc videas spissas tetrum sudare lacunas,
Et capiti, & stomacho indicere bella Tuo.
Heu fuge morbosas terras, fuge littus iniquum.
Hoc iterum, redeat cum nova bruma, petes.
Tiburti interea melius quæ proxima *Cœlo*,
Dum vernant flores, *Rura Gabina* (45) subi.
Ut tandem nitidum Te *Regia Celsa* (46) *Quirini*
Accipiat, reducem visere nosque juvet,
Cum *Doctore Tuo* (47), risit cui dexter Apollo,
Quem Comites Musæ, & Pallas amica, fovent.
Sed propera. *Gemini* (48), precor o, compellite ad Urbẽ
Vos *Carum*, semper qui mihi serus erit.

FINIS LIBRI SECUNDI.

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU
EPISTOLARUM TIBURTINARUM
LIBER TERTIUS

Hendecasyllabis exaratas concludens.

I.

ANGELO MARIÆ QUIRINO

CARDINALI AMPLISSIMO

OLIM CORCYRÆO NUNC BRIXIANO ANTISTITI MUNIFICENTISSIMO

Pro aureo ſuo *De Primordiis Corcyræ* dono accepto Libro

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOC. JESU

*EUCHARISTICON.**

QUIRINE o, Decus Hadriæ, repoſtæ
Archææ (1) Pater Eruditionis;
Non tot Alcinoi fuere in Hortis,
Quos Corcyra ſinu beata quondam
Fovit, Deliciæ; quot in Libello,
Quem miſti mihi munus, aureo iſto
Sunt flores nitidique candidique:
Vel gemmæ potius; reconditique
Theſauri innumeri Elegantiarum.
Non ſic Nauſicaæ manus virentes
Eſt Hortos populata; ut inde patri
Donum, faſciculum domum referret
Florum verſicolorum, odore, cultu,
Vincentem Heſperidum beata rura;
Ut Tu mellificas apes ſecutus,

Argivos veteres, ſimul Latinos
Auctores populatus, inde Succi
Eſt quidquid melioris, ebibiſti.
Unumquemque ſuis locanſque cellis,
Favis aurea mella depluiſti.
Et fucos pecus improbum repellens
Ignavumque loco, albicante cera,
Et ſolis nitidam ferente lucem,
Poſt tot ſæcula tam tenebricoſa,
Nunc *Primordia* clara reddidiſti
Corcyræ, lacrymis adhuc madentis,
Flentis turgidulis, miſellæ, ocellis,
O Paſtor Bone, de Tuo receſſu.
Quare tanto ego munere obligatus,
Gratias Tibi maximas referre
Impos, atque agere; attamen perennes,
Dum vivam, memori has habebo mente.
Tu pergas minimum omnium Clientum
Me patrociniis Tuis juvare.
Sic Tibi Deus Optimus, Patrone,
Det quæcunque rogaveris, benigne.
Tandem ſic Homines Tuæ Supremæ
Virtuti referant pares honores!
Qvirine o, Decus Hadriæ, repoſtæ
Archææ Pater Eruditionis.

AN-

II.

ANGELO MARIÆ QUIRINO
CARDINALI AMPLISSIMO
BRIXIANÆ URBIS ANTISTITI AMANTISSIMO MUNIFICENRISSIMO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOC. JESU
Pro Volumine *De Brixiana Litteratura* ſibi donato
*GRATIAS IMMORTALES.**

MAGNI MAXIME PASTOR, O QVIRINE,
ET CVSTOS GREGIS; omnibus fovere
Quem Tu deliciis amas, modiſque
Illuſtrem omnibus, inclytumque ubique,
Inſignem facere uſque, & uſque pergis;
Hos mihi lepidiſſimos Poetas,
Scriptorum & reliquos habere donas,
Olim Brixia quos tulit Beata;
Cum poſtliminio, prius repulſæ,
Fauſto ad nos pede Litteræ redibant.
Fortunata nimis, nimis Beata
Vere Tempora, quæ ſuos Catullos,
Tibullos, & Horatios, ſuoſque
Marones genuere, Tullioſque!
[Nam me Flaminii (1) juvat venuſta
Hos Muſa celebrare nunc lepores.]
Poſt tot ſæcula, totque poſt tenebras,
Tot poſt Auſoniæ graves ruinas,
Tanta Lumina tempore uno in una
Tam Brevi Regione Brixiana

Oriri potuiſſe ? quæ vel ipſa
Sola, barbarie queant fugata,
Priſcum reddere Litteris Latinis
Splendorem, veteremque dignitatem!
Salvete, o Decus, o perennis ævi
Veſtri Gloria, Candidi Poetæ,
Scriptorum, & reliquum Chorus, QUIRINO
Qui PARENTE velut, novas in auras
Lucis conſpicui magis rediſtis.
Vos, & Carmina Veſtra ſempiterno
Urbes Italiæ colent honore.
Vos & Gallus, Iberque bellicoſus,
Et Germania docta, Sarmatæque,
Et Gentes Batavæ remotiores
Mirabuntur, & ultimi Britanni,
Erit dum Latiis honos Camœnis.
AT TE (2) BRIXIADVM DECVS, QVIRINE
MVSARVM, PATER, ATQVE RESTITVTOR,
Qui me munere tam bono beaſti,
Mecum ſæcula nulla conticebunt.

III.

ANGELO MARIÆ QUIRINO
S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO
JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOC. JESU
Pro Vindiciis PAULLI II. *Romani Pontificis in Vaticanis Comitiis elaboratis An. Sal.* MDCCXL. *ſibique Tibur dono miſſis* GRATIAS.*

DIſertiſſime Præſulum, QUIRINE,
Quot ſunt, quotque fuere Purpurati,
Quique poſt, aliis erunt in annis;
Gratias Tibi maximas SECUNDUS
PAULLUS BARBUS agit, perenne in ævum
Nuper VINDICIIS Tuis renatus.
Per TE Callimachique, (1) Platinæque,
Pomponj, & reliqui canes, Averni
Peſtes Pontificem Optimum inſecutæ,
Poſt tot ſæcula, totque poſt latratus,
Tot poſt vulnera, tabidoſque morſus,
Fel, crudele venenum, obaruere.
Oſor hactenus ille litterarum,
Quod minus foret ipſe litteratus,
Gemmarumque ſiti febriculoſa
Laboraſſe habitus, voluptuoſi
Tantum putidulo placens popello
Circi plauſibus; hic putatus uſque
Et ventri atque gulæ obſecutus eſſe,
Tot, per TE, maculis, QUIRINE MAGNE,
Tot, per TE, nebulis modo abſolutus,
Orbi oſtenditur ore tam nitenti,
Ut nec Lucifer ipſe mane ſurgens,
Nec Sol adveniens decore tanto,
Nocturnis tenebris prius fugatis,
Effundat radios nitentiores.

Livor, rumpere! Litteratus ipſe
Paullus Barbus amaſſe Litteratos
Jam deprenditur; Inclytæque Stirpis
Ortus germine, grandia aſſecutus,
Non ſe, at Pontificem, nitente gemmis
Exornaſſe Tiara: inutileſque,
Damnoſaſque ſimul, ſinu remotas.
Bene e femineo, ſacraſſe Summi
Paſtoris Capiti inde margaritas.
Livor rumpere! (2) Paullus Barbus idem
Prudens, Munificus, Pius, Benignus,
Caſtus, Sobrius, Optimæ notæque
Inter Pontifices locandus ultro,
Quirino tenebras fugante Magno,
Claret luce magis meridiana.
Doctas vindicias tegent tenebris
Nulla Sæcla: micabit omne in ævum
Paulli ſic Decus inclytum Secundi,
Ut pulchro irradians Eous igni.
At Te, munere qui novo beaſti
Tiburtem Unanimis Tui receſſum,
Amœnaſque clientuli latebras
Amœnas magis inde reddidiſti;
Qui Conclave latendo Vaticano,
Non unum, at duplicem, Bonis dediſti
Nuper Pontificem Optimum; ſecundet
Numen Propitium; impleatque cuncta
Sic, quæ Vota facis, perenne in ævum,
Erunt Vindiciæ ut Tuæ perennes;
Quot ſunt, quotque fuere Purpurati,
Quique poſt, aliis erunt in annis,
Diſertiſſime Præſulum, Quirine.

AN-

IIII.

ANGELO MARIÆ QUIRINO
CARDINALI AMPLISSIMO,
BRIXIANÆ URBIS ANTISTITI MUNIFICENTISSIMO
JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOC. JESU
S. P. D.

Nuper, EMINENTISSIME PRINCEPS, certamen erat Corydon cum Thyrside magnum. Pro Urbe Roma de QUIRINO SUO decertante, illumque reposcente stabat Corydon. Pro Brixia retinente mordicus, Thyrsis. Ambo florentes ætatibus, Arcades ambo: & cantare pares, & respondere parati. Alternis igitur contendere versibus ambo cœpere; alternos Musæ meminisse volebant. Hos Corydon, illos referebat in ordine Thyrsis.

Urbs Roma ad Brixiam Urbem de Eminentissimo ANGELO MARIA CARDIN. QUIRINO ejus Antistite.

FELIX, Brixia, ter quaterque Felix!
Parum hoc est, deciesque centiesque!
Est parum hoc quoque, millies beata!
Felix, Brixia, & absque fine Felix!
Non quod tot populosa Te arua cingunt,
Et Valles riguæque fertilesque,
Certamen Cereris quibus, Lyæi,
Pomonæque simul; quibus Minervæ est:
Sebinive Lacus (1) quod ambit unda hinc,
Benaci (2) hinc, fremitu Marino adaucta,
Campos: mœnibus aut tuis oberrat
Hinc quod Ollius, hinc & inde Mela, (3)
Amœnissima culta qui propagant:
Florens Ingeniis Virorum & armis
Non quod clara, potens, Decus fuisti

Clararum Insubriæ una Civitatum:
Aut quod Templa tenes, Vias, & Urbis
Moles nubibus arduis propinquas,
Ornatas opibus, nitore, cultu,
Quo solent Dominæque Regiæque
Urbes: Te licet augeant Fodinæ
Tam dites; nimio & superba ferro
Sis; quod Mulciber usque in officinis
Mollit plurimus, excoquit, liquatque,
Longosque in calamos trahit rigatos, (4)
Quos bellis adhibentque Mauri, & Indi
Ipsi atque Antipodes magis remoti;
Te haud, hoc, Brixia, dicimus beatam.
Felicem sine fine prædicamus,
Non quod ferrea, Brixia es; beatam,
Sed quod, Aurea Sæcla, qui reduxit
In Te moribus Aureis, Bonisque
Florentem Artibus extulit, diesque
Te amat tollere singulas & horas,
Magnum Præsulem habes tuum Quirinum.

V.

Respondet Brixia Romæ.

Magnum Præsulem habens meum Quirinum,
Felix jure vocor, magisque Felix
Quam quod sim reliquis bonis beata.
In me *Hic* Aurea Sæcla suscitavit
Sanctis moribus artibusque doctis;
Pastor Forma (1) Gregis sui benigne
Factusque ex animo, vigil, tuensque

Cau-

Caulas perpetuo diu atque noctu.
Non *Hic* prætrepidus caſarum agreſtum
Alpinas pedibus nives obire:
Æſtus haud timet; haud timet rigentis
Stridentiſque hiemis feras procellas.
Hic, Nilus velut, arua qui Canopi
Et Phari rigat, in beata rura
Exundat quoties aquis, hiulcos
Campos alluvie occupans feraci,
Omnis ridet ager, refertque Meſſes;
Fugit dira fames, fugitque egeſtas;
Vaſti ſic GREGIS alta dum QVIRINVS
Aſcendit juga, Valliumque ad imos
Fert ſeſe impavide invios receſſus;
Rident omnia: deque Liberali
Et de Munifica manu reſurgunt
Squalentes modo pallidæque turbæ.
Hic vultus (2) ſimul exerit Paternos,
Et lætus Populis dies; nitentque
Jam ſoles melius; domi cachinnorum-
-Eſt quidquid, (3) movet excitatque plauſus.
Hoc præſente mihi, omnibus venuſta
Rura denique gaudiis redundant.
Felix jure igitur, magiſque Felix
Quam quod ſim reliquis bonis beata,
Felix Brixia prædicor; PARENTEM
MAGNVM PRÆSVLEM HABENS MEVM QVIRINVM.

VI.

Roma iterum Brixiæ.

SED jam Munifica Benignitate
Ditata es ſatis & ſuper Quirini
Felix, Brixia. Redde jam Parentem
Urbi Romuleæ ſuum petenti.
Romæ Depoſitum refer, nec ultra
Differ. Roma ego ſum. Meus Quirinus.
Sedes, denique, Collis hic Quirini (1) eſt.
Romam, Brixia, provocare (2) noli.
Nec perdes tamen; at fovere perget
Septem ex Arcibus, ut fores propinqua,
Te, præſens velut; arduus velut Sol
Terras lumine proſpicit remotas,
Nec calore fovet minus propinquis.
Orbis *Hunc* petit Univerſus. Urbi
Redde, Brixia, Romulæ Quirinum.

VII.

Brixia Romæ.

IN quemquam cadit (1) heu ſcelus ſceleſtum,
Heu tantum ſcelus! ut mihi meus Sol
Vita & Spiritus, unde cuncta noſtræ
Urbi proveniunt, fatente Roma,
Te fatente quidem, ſed invidente,
Abſcedat procul! heu ſcelus ſceleſtum!
Quis hoc ſuſtineat? pati quis (2) unquam

Hoc

Hoc possit? rapiare, Magne Pastor,
Tun' Mihi, ut patiar? quis hoc, quis unquam
Nefas dicere, cogitare quivit?
Edico Tibi, Roma: provocare
Me jam desine de meo QVIRINO:
Nam nil proficies; nec impetrabis,
Hunc Sponsum thalamis meis dicatum,
Pastoremque Gregi meo, amovere.
Quare, desine, Roma, provocare.
Esto sat Tibi singulos in annos
Sacris Liminibus (3) quod excolendis
Bis, incommoda negligens viarum,
Te Romam, properat, videre NOSTER.

VIII.

Roma denique Brixia.

AT, AT: negligimur? nec impetramus?
„Terrarum Dea, (1) Gentiumque, Roma,
„Cui par est nihil, & nihil secundum?
Adeste Hendecasyllabi quot estis,
Omnes, undique, quotquot estis, omnes,
Et Rerum Dominam, insciam repulsæ,
Vindicate. Meum refer QVIRINVM
Sponte, Brixia, ne coacta reddas.
Romam, Brixia, provocare noli.
Romæ redde libens suum QVIRINVM.
Surdis auribus obstinata pergin?
Hunc, quem Depositi loco abstulisti,
Me invita Domina virum tenere?
Inconsulta facis; tuoque damno:

In-

Inſtant namque tibi pericla ſumma ;
Et ſero monitis meis dolebis,
Aurem haud applicuiſſe . Namque tempus
Felix approperat ; nec eſſe longe
Jam quit læta dies ; Meus Qvirinvs ,
Qua ſeptem Dominos videre Montes
Summa ſede ſedens , Quiritiumque
Præcinctus triplici Caput Tiara ,
Cœptet jam ſtabilis , nec inquilinus.
Flebis , Brixia , tunc , miſella , flebis
Abſentem ; potius vel invidebis.
Gaudebit Pia Roma reſtitutum :
Quin Orbis quoque geſtiet Parentem
Commvnem *ſibi redditum Qvirinvm*.
. . . .
. . . .
Hæc memini , & victum fruſtra contendere Thyrſin.
Ex illo Corydon , Corydon eſt tempore nobis.
Sic in obſequium Romæ Optatiſſimi Principis Bianor
CranèusPaſtorArcas,hoc eſt Joſephus Rocchus Vulpius
Societatis Jesu Romæ Idib. April. An. A.V.P. 1739.

ALE-

IX.

ALEXANDRO LOPEZ

PRÆCLARÆ INDOLIS ADOLESCENTI

BIANOR CRANEUS P. A.

De Elegantiſſimis Elegis elegantiſſime recitatis Gratulatur.

JUCUNDE, unanimis, venuſte Amice,
Alexander, (1) ad exitus ſecundos
Rem tam commode & apte, & expedi
Duxiſti; ut videare doctus artem
Dicendi, Aonio Novem Sororum
Ab Cœtu? ut Charites, Bonique Divi,
Et Phæbus Pater, atque amica Pallas
Te jactare ſuum queant Alumnum.
Tu doctos Elegos, pares Tibulli,
Naſoniſque Elegis pares; Catulli
Quos nec Muſa ſibi dari recuſet,
Majeſtaſque ſuos velit Propertj,
Auditus recitare, pol! diſerte es! (2)
Feſſis quale ſopor virente in herba,
Rivo quale ſitim levare in æſtu,
Carmen tale Tuum, elegans Poeta,
Defluxit bibulas coronæ in aures.
Sed diverſus ego, nimis moratus
Dum Tiburte ſolo, Tuos omiſi,
Amiſi pariter miſer lepores.
Emendare volens male aſt omiſſum,
Dextram continuo adprobationem,
Paucos Hendecaſyllaboſque mitto,

Pignus qui Tibi ſint perenne amoris,
Omiſſæ vice Gratulationis.
Hos Baldus (3) legat, ille Baldus, opto,
Tam bellos Elegos, & Elegantes
Qui ſcripſit, dedit & Tibi canendos.
Et me gratum, ut amat, velit Sodalem
Rurſum Carminibus ſuis beare.
At Tu quidquid id eſt ineptiarum,
Quod mitto Tibi Craneus (4) Bianor,
Poſt Tuos, precor, Optimos Sodales,
Ne prodire ſinas in ora Volgi.
Sic Pindi (5) juga ſumma poſſidere,
Sic Tullj Eloquium meique (6) Livj
Det Phæbus Tibi, carmen & Maronis,
Jucunde, unanimis, venuſte Amice.

X.

P. ANGELO CALOGERA'

EX B. ROMUALDI URBANA CONGREGATIONE,

Opuſculorum Philologicorum, Editori ſolertiſſimo.

Solers Angele, (1) Diligens, Diſerte,
Edamus bona Opuſcula, & juvemus.
Rumores Juvenum, & loquaculorum
Omnes unius æſtimemus aſſis.
Ede Opuſcula mille (2), deinde centum,
Et mille altera; dein ſecunda centum,
Addam & tertia mille, deinde centum.
Dein cum millia multa fecerimus,
Perennabimus illa ſempiternum,
Ne quis improbus invidere poſſit,
Cum tantum ſciat eſſe Opuſculorum.

XI.

AD MARCELLUM CRESCENTIUM

ROMANUM ADOLESCENTEM NOBILISSIMUM

SACRI LIBELLI DEDICATIO.

CUI dono, petitis, ſacrum Libellum,
Qui ridet, nitet, & coruſcat auro?
CRESCENTI, (1) Tibi, namque digniorem
Haud ſperem reperire Te, Libello.
Te, MARCELLE, Liber videre geſtit,
Et vult luminibus Tuis videri.
CRESCENTI, lege, ſed precor, libenter
CRESCENTI, lege, ſed frequenter, opto.
CRESCENTI, lege, corde ſed parato.
Hunc Tu ſi bibis intimis medullis,
Eſt hic reddere Te potis Beatum.

XII.

AD COSMUM DE ANGELIS

SEMINARII ROMANI CONVICTOREM,

Dum illi Elegos Beato ALOYSIO GONZAGÆ inſcriptos traderem recitandos.

QUOD nec Fratris amore, nec Sororis,
Nec charæ mihi Patriæ, aut Parentum;
Quod nec per genium meum rogatus
Feciſſem, Tibi protinus petenti
Scripſi (1) COSME, Elegos, ut imperaſti,
Longos (Juppiter) & laborioſos!
Hos doctæ recites velim Coronæ
Sic ut non minimum placere poſſint.

Haud ægre facies; modo (2) Aloysj
Si quæ nomine vota lacrymaſque
Exponis, lacrymas putabis eſſe,
Queis lenire velis Tuos Parentes,
Ut, quo Te quoque novimus teneri,
Te deſiderio Tuo relinquant.

XIII.

CAROLO MANDOSIO S. J.

ELEGIARUM SCRIPTORI EXIMIO ELEGOS MITTIT.

Vos rudes, Elegi, & nihil politi,
Audetis Caroli (1) ſubire dextram?
Neſcitis, celebris manus Poetæ,
Ut Naſone magis, magis Tibullo
Cenſura rigidæ, graves litura
Sint, dum Carminibus ſtudent legendis?
Scimus. Sed Caroli manus ſubimus
Ut docti poliamur a Poetæ
Stylo, ne pudeat palam videri.
Nos, Tu, Caſtalidum Decus Sororum
Natos de ſterili Parente verſus,
Vates ſuſcipe dignior Corona.
Tu nos, Carole, debiles alumnos,
Si infelix pater obfuit, juvabis.

XIV.

JOSEPHI ROCCHI VULPII E SOC. JESU
AD CL. V.
FRANCISCUM BENALEAM
DE MARCO FUSCARENO
SENATORE AMPLISSIMO,

Cum is Venetiis Ædis Divi Marci Procurator Meritiſſimus ingrederetur.

HANC Creſſa, Charites, Bonique Divi,
Et Phæbus pater, & Minerva ſignent
Albicante nota diem venuſtam!
Hanc diem niveam & nimis beatam,
O pulcherrime Sol, morante curru,
Producas mihi luce ſempiterna!
Ridete, o Hadriæ intimi Receſſus,
Et quantum eſt hominum venuſtiorum,
Nunc plauſus date: plauſibuſque veſtris
Carni littora ſentiant ſonare,
Atque Hiſtri, Illyriique, Dalmatæque,
Epiros, Dolopes, Corinthos, Andros,
Ægæum, Ionium, ultimique Thraces,
Imum Seſton ad uſque, ad uſque Abydon.
Muſarum Decus Ille Fuscarenus,
Suadæ Gloria Fuscarenus Ille,
Refert promeritis pares honores.
En ut purpurea rubens abolla
Sancto Concilio Patrum reductus
Urbe ex Romulea ad ſuos penates,
Marcus (1) ingreditur velut Sacerdos,
Procurare dedit cui Senatus
Supremum Patriæ Sacrumque Limen.

Fe-

Felix Patria, ter quaterque Felix,
Centies, Patria abſque fine Felix!
Jam non Mæonidem invidere Achilli,
Æneæve velis ſuum Maronem,
Magnum aut denique Livium Quiriti,
Si Marcus Tua Geſta Poſterorum
Parat temporibus perenne in ævum
Victuris modo conſecrate chartis.
Qualis ille Tibi, Beata, fulget,
Et quantus nitet! at refulſit olim
Quantus (2) Vindobonæque Cæſarique!
Urbi (3) Romuleæ deinde quantus!
Vos, Vos (4) Arcadiæ mei Sodales,
Tiburtes (5) quoque Tuſculique Cœtus,
Quos tot colloquiis ſuis beavit,
Et quos aureo ab ore penduloſque
Defixoſque moratus eſt, dieſque
Somnique immemores ad uſque lucem.
Vos, Vos dicite, quantus Hic refulſit.
Vos majore tubaque, viribuſque
Valentes melioribus, ſonate.
Aſt ego Hendecaſyllabos trecentos,
Et quot ſunt, licet advocare coner,
Impos ſim tamen, obruarque laudis
Magna mole Tuæ, opprimarque totus,
Patrone Optime, Marce Fuscarene,
Heroo bene vix canende plectro,
Auſit tibia ſi puſilla noſtra
Te ad cælum lepido vocare verſu.
Te, (6) Benalea, dulciore Muſa,
Teque (7) *Parrhaſium Nemus* ſuorum,
Doctis carminibus ferent ad aſtra.

AN-

XV.

ANGELO MARIÆ QUIRINO
S.R.E. CARDINALI AMPLISSIMO,
VATICANÆ BIBLIOTHECÆ PRÆFECTO AMANTISSIMO VIGILANTISSIMO

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOC. JESU

Pro ingenti ſuo, & docto Volumine Commentariorum in Epiſtolas Franciſci Barbari Veneti Senatoris Eruditiſſimi ſibi donato.

ECCUJUS tot Epiſtolas Volumen
Altæ mentis Opus, manuſque doctæ
Claudit? tot ſeries negociorum,
Tot rerum Hiſtorias domi foriſque
Geſtarum memorans, tot & revelans,
Dono quod mihi das, QUIRINE MAGNE,
Eccujus? legeſis (reponis ipſe)
Noſtrum, quem tibi prævium Laborem,
Allegavimus, omnia & tenebis.
Pol factum bene! pol, Labos venuſte!
Culta o BARBARIES mei Patroni!
Si Te BARBARUS ipſe ſuſcitatus,
Ad nos unde negant redire quemquam,
Læto ex Elyſio redux videret,
Ut Te ſuſpiceretque, ut & probaret!
Suas delicias, ſuos amores
Ut Te continuo in ſinu teneret?
Te ſuis tenebriſque fulguraſſe
Tantum Phoſphoron, ut ſibi placeret!
Tam ſcite graviterque & erudite,
Tamque apte appoſiteque & eleganter,
Hoc Volumine ſingula explicantur,

Non

Non pote ut meliora protuliſſe,
Ad mentem magis & ſuam locutum;
Si ſe Barbarus explicaſſet Auctor.
Jure plaude Tibi reductus ad nos.
Tanto, Barbare, clariore cultu,
Et tanto facie nitentiore.
Te exhinc ſuſpiciam, virorum & inter
Clarorum magis, & magis diſerte,
Te ſubſellia prima collocabo.
Nec multos tibi præferam Sodales;
Qui Te hoc lumine reddidit coruſcum,
Uno ſed mihi ſis minor Quirino.

XVI.

MARIO COMPAGNONO MAREFUSCO PATRITIO MACERATENSI,

Præſuli in Romana Curia & Aula digniſſimo,
JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOC. JESU
Natalem Diem XI. *Septemb.* MDCCXLI. *fauſtiſſimam apprecatur.*

ASCLEPIADEI.

MIRABAR ſolito candidior dies
Surgens mane novo quod mihi fulgeret;
Quodque hieme in media Sol melius nitens
Deterſis propere ſplendidior rotis
Lucem hanc lætitiis undique ſpargeret;
Geſtirentque meo Gaudia pectore
Sole & more novo: denique quod domi
Feſtis concinerent omnia plauſibus.
Miranti at ſubito Delius adſtitit,

Et

Et jussit solitum sumere barbiton,
Qui dudum tacito sorduerat situ,
Læta hæc me increpitans carmina dicere:
Salve, Festa Dies, quæ MARIO * prior
Vitæ contuleris lumine perfrui;
Eductum gremio divite de domo
Vultu prima tuo quæ Puerum fovens,
Ornandum Tribus hunc tradere Gratiis
Visa, & ut facerent Delicium suis.
Romæ dein Dominæ quod Patriæ fuit:
At mox ad Populos longius abditos
Virtus, Integritas, Justitiæ tenax
Cultus, ut MARII nomina proferant.
Seri, Læta Dies, inscia luminis,
Nullæ Te tenebræ obvolvere squallido
Velo umquam valealeant, vindicibus meis
Semper carminibus, dulce meum Decus
Quæ MARIUM recinent tempora in omnia:
Natalique suo semper amabili,
Solemnique mihi pene magis meo;
Festam semper agent Te, & celebrem Diem:
Parcæ, fila meo ducite candida
Vos semper MARIO tempus in ultimum:
Dexter (Te petimus) semper ades Deus;
Nostri Vota libens suscipe pectoris,
Quæ NATALE MARJ præstat amiculus.

XVII.

EIDEM CL. VIRO
MARIO COMPAGNONO MAREFUSCO,

*Item ejus Natali Die, cum Auctor Libellum*Centum antiquarum Inſcriptionum a ſe editum munuſculum mitteret, mutuatum ex Horatii Od.8. l. 4. Aſclepiadei.*

DONAREM *Pateras, grataque commodus,*
COMPAGNONE, *meis æra ſodalibus;*
Donarem Tripodas, præmia fortium
Grajorum; neque Tu peſſima munerum
Ferres, me divite ſcilicet artium,
Quas aut Parrhaſius protulit, aut Scopas;
Hic ſaxo, liquidis ille coloribus
Solers nunc hominem ponere, nunc Deum.
Sed non hæc mihi vis; non Tibi talium
Res eſt, aut animus, deliciarum egens.
Gaudes carminibus: carmina poſſumus
Donare, & pretium dicere muneri.
En inciſa notis marmora publicis,
Per quæ ſpiritus & vita redit bonis
Poſt mortem Ducibus, nunc Tibi mittimus,
Natalique Tuo, Nominis & die.
Quem lætus peragas, auguror hoſpites
Inter mille Tuos, hos epulis bonis
Atque hos alloquiis dulcibus aggregans;
Horum vota, MARI, certat amiculus
Complere, & Superos ſic Tibi candidos
Exoptat, veluti vult ſibi proſperos.
Servent Te incolumem tempus in ultimum,
Et donent meritis floridum honoribus:
Sumptas poſt violas continuent Tibi
Romanæ (evenient) tempora Purpuræ.

XVIII.

MARCH. ROBERTO TIBURTIO LASCARIS,

EQUITI HIEROSOLYMITANO, ET CONSTANTINIANO,
Egregio, & optime morato Juveni,

JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS SOC. JESU

TIBURTI omnibus e meis amicis
Jucundissime, mel merum, Leposque,
Musarum Decus, osque Gratiarum,
Oro, des veniam Tuo Sodali,
Si nunc serius atque debuissem
Meis versiculis (nec invideto)
Te Tiburtibus insero legendum.
Nomen semper in ore nam ROBERTI
TIBURTJ meminisse me vetabat.
TIBURTI, bona jamque pars mearum
TIBURTUM venias Epistolarum.
Quamquam LASCARIDUM * genus parentum,
Et regum series potentiorum,
Et duplex Equitum decus coruscum
Te exornent, licet Inclytumque reddant;
Sanctis moribus attamen renides,
Ornarisque magis, magis coruscas.
Perge, macte animis, viaque cœpta,
Qua ducit pietas, sequare semper.
Sirenum scopulos, voluptuosis
Vita Syrtibus intimas paludes.
Sic semper Charites, Bonique divi
Te lætum, ut faciunt, fovere pergant!

XIX.

AD COMITEM
JOAN. BAPTISTAM CAMUTIUM
S. PRÆCLARISSIMÆ AQUILEJENSIS ECCLESIÆ DECANUM
DE
WENCESLAO CAROLO S. R. I. COMITE PURGSTALL

In Goritiæ Supremum Ducem electo.

GAUDETE, o Populi! Forumque Julj;
Ledæique, Aquileja, quæ Timavi
Felix Fluminibus novem rigaris!
Et vos, Goritiæ beata rura,
Festis plausibus insonate: lætus
Adest namque dies, sereniorque,
Mire & candidulo nitens lapillo.
WENCESLAUS adest (1), Themisque secum,
Incorrupta venit Fides, simulque
Providentia, Faustitas, Quiesque,
Sinu Copia & omnium bonorum
Effuso. Aufugient scelus, nefasque,
Et calumnia tetra cum dolosis
Technis, Pauperiem quibus misellam
Vexant, dilaniant, Potentiores.
Cedent ferrea sæcla, & undequaque
Surgent aurea, pristinum decusque
Fulgebit Regione Juliana,
Hoc hoc Imperium gerente rerum.
Mens hoc alta jubet Ducis, probata,
Perspecta & Populis diu, augurari.
At Tu (2) CAMUTIE, & Tui Sodales

Exul-

Exultabitis, Infulæque vestræ.
Prisca Pax quoque Juliæ Tiaræ,
Et Concordia læta restituta,
Plus uno maneat perennis ævo.
WENCESLAUS adest: diem o beatam!
Gaudete, o Populi, Forumque Julj,
Lædeique, Aquileja, quæ Timavi
Felix Fluminibus novem rigaris!

XX.

AD
ANGELUM MARIAM CARDINALEM QUIRINUM
JOSEPHUS ROCCHUS VULPIUS S. J.

Se Tiburtinæ regionis amœnitatem reliquarum deliciis anteferre, imparem tamen Amplissimi Viri laudibus ibidem canendis esse.

PRIMA dicte mea, QUIRINE, Musa,
Et musa pariter canende summa;
Si Fortuna mihi sereniore
Vultu det regionis optionem,
Quæ me præ reliquis magis juvaret,
In qua vivere, qua interire malim;
Non vos Thessaliæ beata (1) Tempe,
Non ego (2) Alcinoi tuos, Homere,
Hortos invideam (3) Maronianos
Nec velim Calabros; Ocelle, nec te
Cunctarum nitidissima insularum
Clara, Sirmio, (4) Syllabis (5) Catulli.
Linternum (6) tibi, Scipio, relinquam;

Et primo (7) Capreas suas Neroni;
Bajas, Parthenopenque delicatam,
Et gratum Sybaritidis (8) Tarentum.
Non Mævania (9) me juvet Propertj,
Pelignive Ovidj juvent Penates.
Clausæ * Vallis amoribus, Petrarca,
Sordent (des veniam) tui recessus.
Mergilina (10) vale Actio venusta;
Frastori Caphii (11) inclytique versu
Montes parcite patriæ beati
Colles Euganei, (12) Hadriæque Littus;
Surrentina (13) mei valete rura
Versu Parthenii vocata in astra.
Non Rufinula, (14) Tusculumve priscum,
Præneste, (15) aut Gabii, Algidive frigus,
Littus Anxuris, Antiive Littus,
Albanus Lacus, aut Nemus Dianæ;
Quidquid denique ridet, undequaque
Fartum deliciis, juvet, locorum.
Argei nemorosa sed Catilli
Rura, atque Albuneæ Domus sonantis;
Tibur (16) fertile quæ rigatis undæ,
Fundit quas Anien pater pererrans;
Vos Pomaria læta sempiternis
Grata & fructibus, & virente fronde,
Rivis mobilibus rigata, vos, vos.
Gratæ vos Oleæ decus Minervæ,
Cedit bacca quibus minor Venafri.
Umbræ Collibus aviæ supinis,
Ardens quas Leo, quas Canis ferire
Non audent minimo valentve morsu.
O Cæli Plaga temperatioris,

Quam

Quam mulcent zephyri ſalubriores,
Soles reſpiciunt magis benigni,
Sedes ſis utinam meæ ſenectæ!
Salve Terra mei decuſque Horati
Hoſpes atque Amor, inclytæque Muſæ
Altrix, conſcia carminum ſacrorum
Quæ, Matinæ apis in modum, Poeta
Divinus recolens tibi canebat.
Grates, Terra, tibi, quæ Horatianis
Et mi carminibus meos amicos
Alloqui per Epiſtolas dediſti.
Magnum Nomen ego ſonare Colles
Tiburtes docui tuum, QUIRINE.
Hoc ſilvæ, hoc Anien pater ſonarunt.
Impar laudibus at Tuis Bianor
Ex hinc Arcadiæ (17) meos Sodales,
Ut mi ſuppetias ferant, vocabo.
Thyrri (18) fiſtula docta Te, Plat enus,
Alpheuſque, Lirenus, & Nicetas,
Cantabunt melius, queis rotuudo
Verſu atque ore dedit ſonare Muſa.
At Tu reſpice, quas Tibi ſacravi
Biſſenas, precor, allocutiones,
Quem Muſa cecini modo & ſuprema,
Prima dicte mihi, QUIRINE, Muſa.

FINIS LIBRI TERTII.

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU
ANIMADVERSIONES NON-NULLÆ
In ſuas ipſius Epiſtolas Tiburtinas.

JOSEPHI ROCCHI VULPII
E SOCIETATE JESU
ANIMADVERSIONES NON-NULLÆ
In suas ipsius Epistolas Tiburtinas
LIBRO PRIMO.
EPISTOLA PRIMA.

(1) Εὐπράττειν. *Bene agere*. Ἔῤῥωσο. *Vale*. Formulæ apud Græcos in Epistolis usitatissimæ.

(2) *Et Venetas simul, & Romanas, &c.* ANGELUS MARIA QUIRINUS CARDINALIS AMPLISSIMUS ab Veneta sua Republica Romam allegatus ad controversias quasdam Romanum inter Pontificem, & Venetum Senatum componendas, omnium ad probatione prudentissime composuit ac felicissime, Anno Salutis 1734.

(3) *Luce Palatina &c.* QUIRINUS idem CARDINALIS AMPLISSIMUS eodem, quo gravissimis eisdem componendis controversiis, tempore, Romæ subsisteret, Atrium Palatinarum Ædium magnificentissimarum, in quibus Venetæ Reipublicæ Oratores resident, & Veneti Cardinales Antiquiores apud Sanctum Marcum, à Paullo secundo Pontifice Maximo, Veneto ipso quoque ex Patricia Barborum Gente, pro Romanis ipsis Pontificibus olim extructarum, & a Pio Quarto item P. M. Venetis donatarum, harum, inquàm, Ædium Atrium, atque interiorem illam Partem, quæ Venetis Cardinalibus Antiquioribus, Titulo proinde Sancti Marci, attributa est, ornavit CARDINALIS QUIRINUS, tectorio, inscriptionibus, statuis, numismatibus, aliisque permultis eruditissimis ac politissimis rerum ad eas ipsas sedes spectantibus monumentis. Cujus Ornatus facies æri incisa, ac formis expressa, passim circumfertur.

(4) *Tuscula quosdam* &c. Rusticantur, qui Romæ vivunt, per hæc tempora in suburbanis secessibus amœnissimis, qui ferme hic nominantur; scilicet in Tusculano, modo *Frascati*, apud Albanum Pompeii, hodie *Albano*, juxta Appiam Viam; in cujus vicinia sunt, Mons Albanus, nunc *Monte Cavo*; Lacus Albanus, modo *di Castel Gandolfo*; quos inter, fuit Albæ Longæ sedes loco ferme, qui dicitur *Palazzolo*, ob elegantem Columnensium Regulorum Villulam ibidem constitutam. Circa est Castrum ipsum ab Comite Pandulfo Sabellio denominatum, ubi Suburbanæ Romanorum Pontificum Ædes amplissimæ Marinum, sive Marianum, hod. *Marino*, Columnensium itidem excultum Oppidum. Est ultra Albanum Pompeii, Aricia Chisiorum Principum, vulgo *La Riccia*; Cynthianum Cæsarinorum, modo *Genzano*; *Nemus Dianæ* nunc *Nemi*, Frangipanorum ad Lacum ejusdem Nominis; Lanuvium, nobis *Civita Lavinia* pariter Cæsarinorum; Loca Jovis Latialis,

tialis, Dianæ, ac Junonis Sospiræ cultu, & templis, olim celebratissima. Parte alia prope Viam Gabinam, & Prænestinam, adiri solent ad Vernas Autumnalesque Rusticationes culta Oppida in Agro Gabino e Prænestino, *Zagarolo* Rospigliosorum; *Gallicano* Pallavicinorum; *Poli* Comitum; Præneste Barberinorum, hod. *Palestina*; *Valmontone* Pamphiliorum. Et in Regione olim Æquicolarum, Varia, sive Vicus Vari, aut Varronis, vulgo *Vicovaro* Bolognettorum; *Sambucci* Astalliorum; *Arsoli* Maximorum; Castrum Sancti Viti, vulgo *Santo Vito* Theodulorum; aliaque Romanorum Principum ac Patriciorum nobilissimorum Prætoria, & suburbana excultissima.

(5) *Herculeum in Tibur*, &c. Ita passim apud Veteres scriptores Tibur est appellatum, de celeberrimo Templo, quo ibidem cultus maxima superstitiones Hercules fuit. Unde etiam in Herculis Tutela esse, dictum est. Vet. Epigram: *Tutela Rhodos est beata solis. Gades Herculis, uvidumque* TYBUR. Id Templum memorant eo loco surrexisse magnificentissimum, ubi nunc Divo Laurentio sacrum est Christianorum Templum Primarium. Hic, scilicet, Tibure, præceps Anio fluvius, hodie *Teverone*, aliis *Tiburone* ab ipso Tibure deducto vocabulo. Hic *Regna Palladis* oleæ inventricis, ob infinitam, ita dixerim, ejus arboris copiam.

(6) *Expulsis Siculis*, &c. Tiburtinæ Urbis pars ab Siculis olim incolentibus *Siculetum* fuit appellata; nunc *Castro Vetere*; estque veluti quædam Montana Insula, Anieni undique circumflua. Ibi Vetustissimum atque elegantissimum rotundum Ædificium potissima adhuc sui parte superest; quod vulgo dicitur *Il Tempio della Sibilla Tiburtina*.

(7) *Horatii exemplo præeuntis* &c. Q. Horatium Flaccum Lyricorum Latinorum Principem in Tiburtino secessu amores suos pene unice collocasse, nemo est qui nesciat. Luculentissimum ejus, inter alia quam-plurima, illud est testimonium Ode 7.ª l. p.ª *Laudabunt alii Claram Rhodon*, &c. *Me nec tam patiens Lacedæmon, nec tam Larissæ percussit Campus Opimæ, quam Domus Albuneæ resonantis, & præceps Anio, & Tiburni Lucus, & uda mobilibus Pomaria rivis*. Et votum illud ejusdem Poetæ Od. 6. l. 2. TIBUR *Argæo positum Colono sit mea sedes utinam senectæ; sit modus lasso maris, & viarum, militiæque*. Unde Auctor ejus Vitæ, qui Svetonius communiter creditur, de illo memoriæ prodidit: *Vixit plurimum in secessu Ruris sui Sabini, seu Tiburtini. Domusque ejus ostenditur circa Tiburni Luculum*. qui locus Antiquariis passim perhibetur fuisse ille, qui modo dicitur *Chiesa e Convento di Sant' Antonio da Padova presso Tivoli*. *Hinc tua Mecænas*: in Tiburtino pariter habuisse perhibentur antiquitus excelsas, & ornatissimas amplissimas Villas Mecænas Equitum Decus & Litterarum non Patronus modo, sed Patrocinium:

Quintilius Varus Augusti Cæsaris consanguineus, & Dux Variana sua clade funestissimi nominis: Pisones e Gente Calpurnia, ad quos Horatius Epistolam, *de Arte Poetica* scripsit. Et reliqui, qui hic nominantur; aliique quam plurimi in nostro de Tiburtinis Commentario, qui Pars est Decima Historiæ Veteris Latii Profani, singillatim recensiti |. Villarum rudera passim visuntur in Tiburtino; & aliquarum adhuc ex antiquo vocabula perseverant. Puta, *Villa di Mecenate*, *Quintigliolo*, *Pisoni*, *Pisonetti*, *Carciano*, quasi *Cassianum*. Et omnium maxime *Villa di Adriano* ab Ælio Hadriano

no Imperatore, vastissimæ instar Urbis ædificata. Cujus vestigia per multa magnificentissima surgunt adhuc; ac de cujus ruinis evolutis, in dies pretiosissima & elegantissima monimenta, tot post sæculorum investigationes, ac inventiones, eruuntur tamen adhuc, & effodiuntur: quasi de perpetua fodina aurum.

(8) *Cassius hic* &c. Cassius & Brutus, primi inter Julii Cæsaris percussores, in suas, quas proximam aliam alteri habuere, Tiburtinas Villas, ante ac post peractum facinus, secesserunt; plurium scriptorum, ac præsertim Ciceronis testimonio. Vid. Commentarium nostrum *de Tiburtinis Capp. de Villis*.

(9) *Et Valerj gemini*, &c. C. Valerius Catullus & Cajus Valerius Martialis Villas habuisse in Tiburtino, ipsi elegantibus suis carminibus testati sunt.

(10) *Eretum*, &c. Antiqua horum locorum nomina cum recentibus collata sic sonant: Eretum *Monte Rotondo* in Sabinis. Soracte *Monte San Silvestro*; & juxta, Oppidum *Sant Oreste*. Montes Corniculani, ubi olim Corniculum Oppidum Servii Tullii Romanorum Regis sexti Patria, nunc *Monticelli*. Vestini *Le Montagne dell' Aquila*. Marsicus Apenninus *Le Montagne di Celano*, supra Fucinum Lacum, nunc pariter *Lago di Celano*.

(11) *Carolus*, &c. *P. Carolus de Aquino* Soc. Jesu Neapolitanus Humanæ Litteraturæ Operibus permultis celebris, qui annos natus unum & & octaginta scribere: adhuc pergebat.

(12) *Pone venis*, &c. *P. Alexander SantoCanale* Soc. Jesu Panormitanus Sacer Orator pluribus annis egregius.

(13) *Hunc sequitur*, &c. *P. Hieronymus Tebaldus* Soc. Jes. Venetus, modo ap. S. Pe rum in Vaticano *Pœnitentiarius*, ut vocant.

(14) *Burgundus*, &c. *P. Horatius Burgundius* Soc. Jes. Brixianus, ad triginta prope annos in Romano Collegio Mathematicarum Disciplinarum Publicus professor, in quo pene ex improviso sublato hæc studia multum amiserunt.

(15) *Syrus*, &c. *P. Petrus Benedictus*, sive *Ambarak* Soc. Jes., ὀμμαραχίτης, Syrus Maronita ex Monte Libano, Sacræ Historiæ, & Veterum Linguarum peritia commendatissimus, quemadmodum Sancti Ephremi Syri Opera de Syrorum sermone in Latinum nitidissime translata, atque edita, inter cætera, testificantur.

(16) *Custos locupleti a Bibliotheca*, &c. Anonymus e Soc. Jes. Bibliothecæ instructissimæ Collegii Romani Præses, quo tempore ANGELUS MARIA QUIRINUS tunc *in minoribus*, ut ajunt, Bibliothecam eamdem frequentissimus adibat.

(17) *Placidus*, &c. Illustrissimus Præsul *D. Placidus Pizzamberi* Placentinus, Antistes Tiburtinus meritissimus, & Casæ Marii Abas Cisterciensis Primævi Instituti, vulgo *della Trappa*.

(18) *Baldinus*, &c. *P.D. Joannes Franciscus Baldinus* Congregationis Somaschæ, Brixianus, Sacrarum Congregationum Rituum atque Indicis Consultor, eruditis editis Operibus V. Clariss.

(19) *Revilio*, &c. *R. P. Ab. D. Didacus de Revillas* Mediolanensis Congregationi B. Hieronymi, in Romanæ Sapientiæ Gymnasio Matheseos Profes. sor; qui, tum alia, tum vero potissimum Tabulas Corographicas Tiburtinæ & Marsorum Regionis, sive Antistitum sacræ Ditionis, edidit.

(20) *Bejozzius*, &c. *R. P. Ab. Joachimus Bejozzius* Mediolanensis Congregationis Cisterciensis Insubriæ Proc. General. Romanæ atque universalis Inquisitionis adversus Hæreticam

Pra-

Pravitatem Consultor, & in Vaticanis proxime habitis Comitiis ad excipiendas Purpuratorum Patrum confessiones electus insignis Theologus.

(21) *Unde licet parvos*, &c. Describitur hic locus amœnissimus Tiburi summœnianus, juxta & circum Anienis ripas, e quibus permulti aquarum Dejectus atque Decursus amœnissime conspicui sunt; vulgo *Le Cascatelle* e regione veteris Ædificii, vulgo *il Tempio della Sibilla*; inter ea loca, ubi olim Mecænatis, Quintilii Vari, Horatii Flacci, Valerii Catulli, & Manlii Vopisci Poetarum Villæ fuisse perhibentur. Huc Umbras horum Poetarum convenire solitas fingitur, juxta Veterum fabulas. Dicuntur autem Auctorem hujus Epistolæ certatim provocasse in laudes Angeli Mariæ Quirini Cardinalis meritissimi: quemadmodum apud Virgilium Chorus Pastorum, & Vatum, ac Deorum Silvestrium Gallum Poetam circumstetisse memoratur. Eclog. 10. v. 19. & seq. *Venit, & Upilio; tardi venere bubulci; Uvidus biberna venit de glande Menalcas: Omnes, unde amor iste, rogant, tibi? venit Apollo; Galle, quid insanis?..... Venit, & agresti capitis Silvanus honore... Pan Deus Arcadiæ venit*; &c.

(22) *Nursini Patris exemplo* &c. Magnus Pater *Divus Benedictus* e Gente Anicia Romana nobilissima, Municipio Nursino (*Norcia*) exortus, cujus Instituto Sanctissimo, & præclarissimo Angelus Maria Quirinus ex per vetusta Veneta Patricia Gente, ab ineunte usque ætate, in Brixiano S. J. Nobilium Convictorum Collegio eatenus educatus, nomen dedit Florentiæ, ubi quoque humanis, divinisque litteris instructissimus florentissima adhuc ætate Præsul suorum creatus; ad Corcyrenses mox Insulas translatus, sacra demum Romana Purpura fuit insignitus; & Brixiensis sacer Antistes, & Vaticanæ Bibliothecæ Prefectus est renuntiatus, &c.

(23) *Expromensque Tuo de Pectore Bibliothecam Christi*, &c. Ita Sanctus Hieronymus De Nepotiano: *Pectus suum fecerat Bibliothecam Christi*. Quod dictum ipse Cardinalis Quirinus Benedicto XIII. P. M. Ursino, ante nos, adaptavit, ejusdemque Pontificis imagini a se editæ apposuit.

(24) *Purpura quorum scripta, Quirine, mihi, Tua præstantissima jussa*. Scripsit Auctor hujus Epistolæ Historiam Latinam Venetorum Cardinalium partes duas complexam; alteram eorum, qui Venetum Urbem; eorum alteram qui reliqua Venetæ Ditionis loca patriam sortiti sunt. Huic Operi Cardinalis Quirini jussu confecto, atque opportune prodituro Titulus est *Venetia Sacra Purpurata* &c.

(25) *Hæc Tiburtino canerem dum Colle Bianor*, &c. Auctoris Pastorium nomen inter Arcadas *Bianor Craneus*; qui Viri Amplissimi Cardinalis Quirini laudes usque adeo non exaggerasse profitetur, ut potius extenuaverit: *Propter egestatem linguæ, & rerum novitatem quod ajebat Lucretius*.

EPISTOLA SECUNDA.

(1) NOn *Tu Corpus eras*, &c. Adhibet hic opportune Auctor Horatii sententias, quibus passim tamquam gemmis suas ornavit Epistolas: aliorum quoque Poetarum dicta frequentissime usurpat; neque se tamen furti alligare apud æquos Judices veritus est; cum nusquam hoc dissimulaverit; immovero palam professus fuerit ab ipso exordio Operis hujus, Hora-

ratium se potissimum sequi voluisse, in Tiburtino suo, *Apis Matinæ more modoque grata carpentis thyma per laborem plurimum, circa nemus, uvidique Tiburis ripas, operosa parvum carmina fingentem.*

(2) *Altini littora*, &c. Sic Martialis Lib. 4. Ep. 25. *Æmula Bajanis Altini littora Villis*. Altini ex Urbe ab Attila Hunnorum Rege excisa, Venetis in Æstuariis, fama est, *Fuscarenam Gentem* Venetias olim transmigrasse, a primis usque Venetæ Reipublicæ temporibus: ibi certe primarias inter Patritias Familias, loco, re, virisque gestarum rerum gloria clarissimis semper in hanc usque diem florentissima fuit.

(3) *Est magnis signata viris*, &c. Venetorum Historiam scripsere, cum reliquis, *Petrus Bembus*, paucorum licet annorum; *Andreas Maurocenus*; *Marcus Antonius Sabellicus*; *Petrus Justinianus*; *Bernardus Justinianus*; *Nicolaus Doglionus*; *Paulus Paruta*; *Petrus Garzonius*; aliique; in præsens autem Venetæ Reipublicæ Historicus ab Senatu renuntiatus est *Eques Marcus Fuscarenus Divi Marci Procurator ex merito*.

(4) *Vulpius hinc nuper*, &c. ab excessus *Dominici Lazzarini de Muro* Maceratensis, Eloquentiæ, Græcarumque, & Latinarum Litterarum Cathedram implevit *Joannes Antonius Vulpius* in Patavino ipso Gymnasio Philosophiæ jam Professor honestissimo Veneti Senatus-Consulto, cum neque inter Candidatos sese in stadium dedisset, utpote quia sua contentus sorte nihil tale cogitaret. Quod, adnitente, inter ceteros, eximiæ auctoritatis Senatore Marco Fuscareno factum est, anno sal. 1736.

(5) *Mique atque meis*, &c. Venetis Patribus debere se plurimum non uno nomine Auctor candidissime ac gratissime palam semper profitebitur.

(6) *Si vivere longius illo*, &c. Romani Senatus auctoritas atque libertas quadringentos tantum & sexaginta duravit annos; nempe post Reges exactos ab Urbe condita CCXLV. ante Christum Natum, sive Vulgarem Æram, quingentesimo-nono, quando L. Iunius Brutus, & L. Tarquinius Collatinus primi Consules creati fuerunt, ad annum usque Urbis conditæ quintum a septingentesimo; ante Christum Natum, nonum & quadragesimum; in quo Iulius Cæsar, omni prorsus Romani Senatus auctoritate posthabita, unus unicus rerum potitus est: Dictatorque perpetuus dici voluit. Venetæ autem Reipublicæ Libertati ipsius atque Urbis Venetæ nascentis exordio, quod anno salutis CCCCXXI. ad VII. Kalendas Apriles contigit, in hanc usque diem, scilicet postridie nonas Decembres anni MDCCXLII. post mille trecentorum viginti duorum annorum spatium, & eo amplius, incolumis perseverat. Quodque potissimum est; Christianæ Religionis nullis unquam erroribus inquinatæ in gremio felicissime nata Respublica, educata atque alta, Depositum idem Sacrosanctum semper fidelissime conservavit. Quæ egregia Dei Optimi Maximi beneficia perennia ac perpetua Reipublicæ eidem meritissimæ, ut sint, auguramur.

(7) *Nec discendentis Mocenici*, &c. *Joannes Aloysius Mocenicus Venetus Senator Amplissimus, ac Divi Marci Procurator ex merito*, Romæ pro Patria Republica Orator cum esset, usque adeo ordines omnes præclaris ac præcelsis dotibus suis, sibi devinxerat, ut ejus audito ab aula discessu, ingentem universi mœrorem conciperent; neque aliter animæquiores facti fuerint, quam Marci Fuscareni successoris audita fama: Cum revera, omni prorsus procul adulatione, contigerit illud Poetæ, quod *uno avulso, non deficit alter*

ter aureus, & simili frondescit virga metallo. Virg. L. 6. Æneid. v. 144.

(8) *Livi Scriptoris ab ævo*, &c. Venit Magnus Romanæ Historiæ parens, *Titus Livius Patavinus* Romam, ut Romanam ipsam Historiam scriberet; quamvis senior in Patriam remeaverit. Sic quoque ceteri Historici Græci Latiniquæ passim fecere; puta, Plutarchus, Dionysius Halicarnassensis, Strabo, Dio Cassius, Svetonius, Plinius, aliique permulti; mirum enim quantum Romanæ ipsius Urbis Majestas ac præsentia Historiæ scribendæ semper animorum atque adminiculorum contulerit!

(9) *Quo Corradinus*, &c. *Petrus Marcellinus Corradinus Cardinalis Amplissimus* virtutum ac doctrinæ fama clarissimus, viginti ferme abhinc annis Epistolæ hujus Auctorem ab Moderatoribus Soc. Iesu depoposcit, impetravitque, qui Veteris Latii Historiam conficeret. De hac sermo est in præsenti Epistola. Editæ autem sunt in hanc diem Historiæ ejusdem Partes Octo; scilicet. 1. *De Latio ac Latinis in genere*. 2. *De Setinis & Circejensibus*. 3. *De Antiatibus & Norbanis*. 4. *De Veliternis & Coranis*. 5. *De Lanuvinis & Ardeatibus*. 6. *De Laurentibus & Ostiensibus*. 7. *De Albanis & Aricinis*. 8. *De Tusculanis & Algidensibus*. Ac jam perfectas habet Auctor in Adversariis paratasque ad prælum, cui propediem suppositurus est, Partem 9. *De Prænestinis & Gabinis*, & 10. *De Tiburtinis, ceterisque Veteris Latii Populis excisis*. Quibus eruditum sane ac multæ indaginis, plurimarumque utilitatum Opus confectum erit.

(10) *Tiburris Argæi*, &c. multis profecto laudibus Tiburtina Regio ac Rusticatio cumulatur; veris attamen omnibus, ac promeritis; cum potissimum Auctor in Tiburtino secessu amœnissimo, fontes interque, aurasque salubres, hanc Epistolam sociasque exaraverit; unde *Tiburtinas* jure denominavit.

EPISTOLA TERTIA.

(1) Soteria. Vox hæc Græca, *Salutaria* significans, a Latinis quoque usurpata fuit; ut munera, quæ amicis e morbo restitutis mitti solebant, innuerentur. In hanc sententiam Martialis amico Policarmo, qui ex frequentibus morbis convalescens gratulatoria hæc munera ab amicis exposcebat, scripsit; *Nam quoties surgis, SOTERIA poscis amicos*. Ep. 56. l. 12. Quoniam verò Poetæ in tenui censu communiter esse solent; hi, pro pretiosis aliis muneribus, carmina sua sanatis amicis mittebant; illisque *Soteria* Titulum inscribebant. Hujusmodi est P. Statii Papinii Carmen quartum, Silvarum libro secundo ad Rutilium Gallum, SOTERIA Titulum præferens. Hos imitatus Epistolæ hujus Auctor Angelo Mariæ Quirino Cardinali, Mecænati suo Optimo, e gravissimo restituto morbo, quo Romæ ad extremum pene spiritum fuerat conflictatus, anno sal. 1737. Octobri Mense, Epistolam hanc Tibure misit, gratulatoriam de pristina recepta valetudine; quam proinde merito ipse quoque inscripsit SOTERIA.

(2) *summo stantem me vertice*, &c. Quis Fortunæ Rotam, orbitam, sive Orbem, aut Globum, a Poetis attributum ignorat? volubilem semper & ima summis mutantem? Innuit igitur Auctor, se, qui, vivo, & benevalente Quirino Cardinali Patrono suo optimo, felicem ac proinde in Fortunæ

Rotæ

Rotæ apicæ summo stantem seipsum existimabat; audito ejus amittendi periculo tam præcipiti, ab Fortuna in imum pene sese dejectum Rotæ ejusdem, indoluisse.

(3) *Quæ præclara Tua est operata insignia Virtus?* Eo morbo Quirinus idem omnibus Christianæ Heroicæ Virtutis luculentissima præbuit exempla; siquidem mortem, quæ imminere existimabatur, non tranquillo tantum, verum & hilari vultu aspexit; morbi vim acerrimam constantissime toleravit. Christianis Mysteriis Omnibus præmature muniri voluit; inter eximia in Deum Pietatis argumenta. In pauperes autem qui semper largus & misericors, tum vero sese largissimum & maxime misericordem ostendit. Unice enim ad pias causas Testamentum condidit; adeuntes verò, non modo casum ejus ingemiscere noluit; verum etiam sibi ad beatam perennemque vitam approperanti atque adeo proximo gratulari, hortatus est, &c.

(4) *Heredes Monumentum Ne sequeretur*. Hac sæpissime formula in Testamentis condendis, dum de sepulcro disponerent, Latinos Veteres usos, scimus; quæ in ipsis quoque sepulcralibus inscriptionibus sic notabatur H. M. N. S. *Hoc Monumentum Heredes. Non Sequitur*. Quibus verbis significabatur, solum velle Testatorem eo sepulcro condi, nec unquam ab Heredibus illud alienari in alias Familias posse, quod etiam per *Externos Heredes* E. H. significabatur. Dicit itaque Auctor ab Cardinali Quirino supervacuam hanc curam omissam; & tantum de pauperibus Christi, heredibus instituendis cogitatum fuisse.

(5) *Ad usque Catilli mœnia*. Scilicet Tibur a Catillo Tiburto & Corace fundatum. Sic Horatius id appellavit lib. 2. Od. 18. ad Quintilium Varum, *Nullam, Vare, Sacra vite prius severis arborem circa mite solum Tiburis, & Mœnia Catili*. ubi pro *Catilli*, dixit *Catili*, mensuræ carminis ut inserviret; cum ceteroquin Scriptores reliqui omnes, ac præcipue Virgilius & Silius, *Catilli*, & *Catillus* constanter scripserint.

(6) *Vos tamen O superi* &c. Invocat hic Poeta eos præcipue inter superos, ut Quirino Cardinali patrocinentur, quibuscum ipsi singularia merita intercederent. *Beatissimam* in primis *Deiparam Virginem Mariam*, cujus nomine *Angelus Maria* Cardinalis appellatur; B. Petrum ob Romanam Purpuram, & Vaticanam Bibliothecam tot incrementis adauctam. *Sanctum Marcum* Venetorum Patronum; item B. Marcum Romanum Pontificem, in cujus honorem Tituli sui Basilicam Romæ Quirinus multimode exornavit. Eisdemque de causis Sanctos Abdon & Sennen M.M. quorum corpora in ipsa Basilica tumulata pretiosis additis ornamentis illustrata sunt. Quod multo magis de Sancto Philastrio dicendum, ob magnificentissimum Brixiæ Templum Princeps ab Cardinali Quirino procuratum munificentissime: & ob ejusdem Philastrii Opera recusa atque illustrata, una cum ceteris Brixiensium Patrum; maxime autem Sancti Ephremi Syri, &c.

Porro auctor hac invocatione imitatus est Virgilium, qui in fine libri primi Georgicorum a versu 498. celeberrimam illam Numinum invocationem habuit, ut Augusto Cæsari patrocinarentur, illumque incolumem Romanæ Reipublicæ conservarent *Dii patrii indigetes, & Romule, Vestaque mater*, &c. Ex qua poeticos colores, qui sibi magis congruere visi sunt, hic auctor in rem suam large desumsit.

EPISTOLA QUARTA.

(1) PAssionae, &c. *Dominicus Passionaeus Forosempronienſis Patricius*, ab ineunte ætate, Clementini Collegii Romæ Convictor futuræ ibidem virtutis egregia documenta dedit; atque illud inter cetera singulare, quod plurimas ex universa Philosophia positiones publice propugnavit coram Purpuratorum Patrum, Præsulum, nobiliumque ac doctorum virorum frequentissima Corona; quas ipse Clementi XI. P. M. dedicaverat, antemeridianis horis duabus, ac pomeridianis totidem, ann. sal. 1701. decima quinta Septembris, data cuicumque arguendi facultate; egregie usque adeo ac feliciter, ut faustissimos eximios progressus, qui postea sunt subsecuti, in adolescente præstantissimo, quotquot erudito certamini interfuerant, augurarentur. Inter Aulæ Romanæ Præsules mox cooptatus, gravissimis continuo tractandis rebus a Clemente ipso Pontifice adhibitus est. Hujus Viri Clarissimi tum alibi pluries, tum vero in Ultrajectino fere Omnium Europæ Principum inter Oratores Congressu prudentia ac Sapientia maxime enituit. Ad Helvetios inde Romanæ Sedis Nuncius est allegatus; postea vero Vindobonum ad Carolum VI. Romanorum Imperatorem. Quibus gravissimis in muneribus, cum Romanam Purpuram sæpius fuisset promeritus, ea tandem ab Clemente XII. ornatus est ann. sal. 1738. Litteras idem ac Litteratos Viros amavit semper ac promovit plurimum.

(2) *Hinc Venusinarum Legum*, &c. Lex sive Præceptum, aut Edictum Horatii Flacci Venusini Poetæ in Arte ipsa Poetica hujusmodi est. *Cui lecta potenter erit res, Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo*. Quam Legem servavit ad unquem Cardinalis idem Passionæus, quando laudandum sibi delegit *Christianum illum Martem Eugenium Principem a Sabaudia Turcarum Terrorem atque Exterminium*, egregia Funebri in illum Oratione scripta, atque habita coram Carolo ipso Imperatore, Universaque Cæsarea Aula plaudente.

(3) *Vulpia Cura*, &c. Eam Orationem Pasſionæus *Joanni Antonio Vulpio in Patavino Gymnasio Eloquentiæ Professori* excudendam allegavit Cominianis illis typis elegantissimis; unde etiam eodem procurante Vulpio, prodiit ornatissima ann. 1737. in 4. Chart. major. usqueadeo, ut non modo ipsa Orationis tela, verum etiam ejus Editio politissima, universorum, & ipsius quoque Cæsaris, commendationem meruerit. Quare Pasſionæus Vulpio Gratiarum actionis Epistolam humanissimam misit Vindobona; quam Vulpius, ut ederetur, in secunda Orationis Funebris in Eugenium Principem editione in 8. merito procuravit. Ea sic habet.

Lettera di Monsignor. Domenico Passionei Arcivescovo di Efeso e Nunzio Apostolico in Vienna Al Sig. Gio: Antonio Volpi.

Illustrissimo Signore.

Rendo quelle grazie maggiori, che sò e posso a V. S. Illustrissima, per la somma accuratezza, con la quale ha procurato, che dai Torchi rinomati di cotesto Comino esca alla luce il mio debole Componimento: potendola assicurare, che la bellezza del carattere, e l' esattezza della correzione suppliranno in qualche parte ai difetti, che il mio scarso ingegno avrà pur troppo commessi nello stenderlo. E per dir vero, quelle Opere, che anno avuta l' istessa sorte della

la mia, d'essere raccomandate alla sua somma Vigilanza, sostengono in tal maniera l'antico Onore d'Italia, che il nome de' Signori Volpi và del pari con quello dei Manuzi, e non invidia punto alla fama degli Stefani. Io, che pertanto tempo mi ritrovo fuori d'Italia, posso renderle più d'ogn' altro questa Testimonianza, che prego Lei di riguardarla come un' atto di Giustizia, e non come un sentimento di quella pienissima Gratitudine, che le debbo. E per fine me le rassegno con tutta la stima possibile. Vienna 19. *Ottobre* 1737.

Di V. S. Illustriss.

Devotiss. ed Obbligatiss. Ser.
Domenico Arcivescovo d'Efeso

(4) *Ditem, perraram Bibliothecam*. Cardinalis Pasionæi Bibliotheca ab ipso sapientissimo Viro tota ferme vita collecta undique & conquisita sagacissime ac diligentissime, inter potissimas Urbis merito recensenda est. Eam modo in Quirinali, honestissimo loco, scilicet in Palatio, cui nomen *Della Consulta*, elegantissime atque aptissime collocatam eruditi Viri suspiciunt, adeuntque frequentes.

(5) *Sermone Edocte utriusque*. Horatius Ad Mæcenatem; *Docte Sermones utriusque linguæ*. Od. 8. l. 3.

(6) *Te involuens virtute Tua*. Horat. Od. 29. l. 3. *Laudo manentem* (Fortunam) *si celeres quatit pennas; resigno quæ dedit, & mea virtute me involvo*.

(7) *Prima Valentini*, &c. *P. Valentinus Valentini Romanus nuper Procur. Generalis, nunc Generalis Abbas Monachorum Cisterciensium Congregationis Fuliensis, atque Episcoporum Examinator*. Cardinali Passionæo pernecessarius, propter eximias prudentiæ ac doctrinæ dotes, dum ipse Passionæus Roma abesset, ejus Bibliothecæ Curam gessit, &c.

(8) *Collisque a vimine dicti*, &c. In Colle Viminali Romæ P. P. Cisterciensium Fuliensium Ædes sunt, juxta Templum *Divi Bernardi ad Thermas*. Iis in ædibus per multos annos Bibliotheca Cardinalis Passionæi servata est; quarum partem ipse suis sumptibus ædificaverat. Porro Collis inde dictus est *Viminalis*, quod in eo fuerit antiquitus *Ara Jovis Viminei*, ad quam scilicet *Vimina* sponte sua enata prodigii loco habita sunt.

(9) *Diocletianarum*, &c. Ibi *Diocletiani Thermæ* magnificentissime fuerunt extructæ, quarum vestigia ingentia supersunt adhuc eo Tractu, qui dicitur *Termine*, ex antiquo *Thermæ*. Horum Calidarium seu *Vaporarium* rotundæ figuræ, fuisse ipsum Divi Bernardi Templum, ab antiquariis merito existimatur, Titulus Cardinalis ipsius Passionæi. Eas Thermas a Christianorum multis millibus ad opus damnatis ædificatas fuisse accepimus, qui consummato opere, omnes gladio necati sunt, ob Christi testimonium. Eorum Corpora *Via Ostiensi*, sive *Laurentina*, *ultra templum Beatorum Vincentii & Anastasii, ad Aquas Salvias*, sive *ad Tres Fontes*, extra *Portam Trigeminam*, nunc *Di San Paolo*, sepulta memorantur, loco, qui dicitur *Santa Maria Scala Cœli*. At *Beati Zenonis*, qui Omnium Dux fuisse traditur, *Corpus*, ad *Divi Andreæ* P. P. Soc. Iesu *in Quirinali* translatum, sub ara maxima requiescit, & nona Iulii, annua celebritate recolitur.

(10) *Soracte*, &c. hod. quoque *Monte Soratte*, sive *di S. Silvestro* prope Sabinos, ubi incolunt P. P. iidem Cistercienses Fulienses, loco, quo latuisse perhibent Beatum Silvestrum R. P. unde etiam evocatum eumdem memorant ab Imperatore Magno Constantino, ut Christiano ipsum lavacro ablueret. Quod *Romæ*, non vero prope Nicomediam, contigisse, post quamplurimos scriptores, validissimis argumentis, & rationum momentis, documentisque legitimis, probat P. Matthias

thias Furthman Germanus Monachus Sancti Pauli Primi Eremitæ in sua Dissertatione *De Costantini Romano Baptismate* edita hic Romæ anno 1742. quo vivimus.

(11) *Flaminia ....Sempronique Forum*, &c. Flaminia Via, (quod notissimum est ceteroquin) ab C. Flaminio Consule directa & instrata fuit ab Romæ Urbis Porta modo *del Popolo*, Ariminum usque; unde ab Æmilia usque Placentiam continuata est. Forum vero Sempronii ab institutiore Sempronio pariter nomen desumsit. Fora autem appellavere Romani ea loca, atque eas Urbes, in quibus prætor judicia publice, ac constituto Tribunali, exercebat. Hinc *Forum Cassii, Cornelii Sylla, Popilii, Livii, Flaminii* aliaque per multa.

(12) *Craneusque Bianor*, &c. Nomen Pastorale inter Arcadas Auctoris hujus Epistolæ.

(13) *Ritu Horatii*, &c. In his Epistolis, ac presertim hujus Libri primi, Epistolas Horatii secutum se ferme, Auctor profitetur. Assecutum autem esse, non audet dicere.

(14) *Fraternis concentibus usus*, &c. Ioannes Antonius Vulpius Auctoris hujus Epistolę germanus frater Romanam Purpuram Cardinali Dominico Pasioneo in hęc verba, litteris Patavio datis, est gratulatus: *Copia di Lettera*

Eminentissimo Principe.

Le Azioni Gloriose di V. E. e i Ministerii gravissimi da Lei sostenuti per si lungo spazio di tempo, con tanto Decoro, e Vantaggio della S. Sede Apostolica, e della Chiesa Universale, pareggiano in modo l' onore della Sagra Porpora, benchè massimo, e riputatissimo, a cui la Santità del Regnante Sommo Pontefice questi giorni addietro l' hà sublimata, che certamente non abbisognano di ricorrere a quello, che il Mondo chiama Fortuna e Felicità: perchè posti sulla bilancia della stima de' Saggi rimangono adeguati Merito, e Premio. Rallegromi dunque senza fine più con la Dignità medesima, che nuovo Splendore viene a ricevere dal soggetto virtuosissimo, al quale è stata giustamente conferita; di quello che io faccia con l' E. V. avendo io da gran tempo prevenute le odierne Congratulazioni, quando io ascoltava con diletto insieme, e con venerazione la Fama delle sue Doti singolarissime e di quell' Opere segnalate, che a si alto fine di lor natura l' andavano indirizzando. Godo altresì a mio riguardo, veggendo annoverato frà Principi di Santa Chiesa un mio Benignissimo Protettore; alla cui Approvazione io debbo in buona parte il Credito, che in Italia e fuori s' anno acquistato le mie Letterarie fatiche; e dal quale io posso sperare in avvenire Grazie sempre maggiori. Sento parimente consolazione incredibile per la causa comune degli Ottimi Studj, che oggi mai avranno nel Sagro Collegio de' Signori Cardinali un validissimo Difensore, e un liberalissimo Mecenate. Ma ciò, che più importa, un Sapientissimo Conoscitore, un giustissimo Estimatore, un Amantissimo Coltivatore. Onde più non abbiamo ad invidiare a quell' aureo Secolo i Farnesi, i Bembi, i Seripandi, i Comendoni, i Sirleti, gli Antoniani, i Bellarmini, i Baronj, e cent' altri Eroi di consumata Prudenza e Dottrina, che adornarono de' loro nomi immortali l' Ecclesiastico Augusto Senato. Cresce finalmente a dismisura il mio giubilo, quand' io penso al tempo futuro, e considero, come V. E. in ogni sua Dignità ha saputo in guisa diportarsi, che le genti l' anno sempre stimata degna di grado superiore. Voglia Iddio che un giorno s' avveri ciò che ora desidera, e presagisce il mio spirito. Ed intanto porgendo Voti all' Altissimo per la di Lei Salute e conservazione tanto importante, m' inchino al bacio della Sagra sua Porpora, e mi protesto, che sono e sarò sempre D. V. E. *Padova* 4. *Luglio* 1738.

Umilis. Ossequiosis. Obbligatis. Ser.

Gio: Antonio Volpi.

(15)

(15) *Simbriviis de Fontibus*, &c. Anio Fluvius, qui Tibur præfluit atque fæcundat, unde Tiburtina hæc Epistola missa est, Oritur supra Montes Trebanos, ultra Sublaqueum, ex Fontibus, qui *Simbrivii*, *Simbruvii*, & *Simbrivini*, *aut Simbruini* sunt nominati; qui nunc comparantur ab Auctore Fontibus Aponi celeberrimis prope Patavium, in Euganeis Collibus. De quibus Claudianus, & Martialis, & Lucanus, aliique Veteres auctores plurimi multa cum laude meminerunt.

EPISTOLA QUINTA.

(1) H*Erculea de Gente satus*, &c. Iosephus Maria Herculanus e Marchionibus Herculanis; Senogalliensis, & pluribus Patriciis Familiis Anconæ sanguine junctus, aliisque in Piceni Urbibus, opulenta ipse familia exortus, & in Romana Aula Præsul laudatissimus; post aliquot Pontificiæ Ditionis Urbes Gubernatoris munere administratas, ad suavissimos disciplinarum, bonarumque artium, quas a teneris usque semper excoluerat, decerpendos fructus totum se contulit, magistratibus reliquis abdicatis. Edidit proinde varii generis Opera commendatissima. Quare Auctor hujus Epistolæ illum ab se cultum ob excelsas, potissimum animi dotes, politissimamque omnigenam Litteraturam, profitetur.

(2) *Tua Mens excelsa*, *Tua & Sapientia*, &c.
Viri hujus Clarissimi excelsa Mens & sapientia tum privatis in sermonibus totaque honestissimæ vitæ ratione constanter traductæ, tum vero præclarissimis editis in Operibus tamquam *votiva descripta tabella*, ut Horatius ait, perspectissima est. Poetici namque ejus Fœtus, una cum purissima aureaque vena, elegantiisque omnibus & veneribus, profundissimæ Sapientiæ sensa involuunt semper atque exhibent: neque enim versus ejus sunt *inopes rerum*, *nugæque canoræ*. (Horat. In Arte v. 322.) verum optimæ pleni frugis; & Pietatis, Virtutumque ceterarum illicium potentissimum.

(3) *Virginis Intactæ*, &c. Deiparæ Musas suas tantummodo consecravit Herculanus felicissime; typisque Cominianis Patavinis ornatissime edidit Etruscorum Carminum elegantissimorum Libros Duos, hoc Titulo: MARIA. *Rime di Neralco Pastore Arcade* in 8. 1725. Horum primus in Elegiacos versus Latine a præclaro Poeta Siculo translatus fuit. At uterque recusi tum Brixiæ, tum vero Romæ tertio, apud Rubeum, ut jam explicabitur.

(4) *Lassa umbratos Cæli Sulamite triumphos*; &c. Innuitur hic excellentissimum Herculani Divini Poetæ Opus Dramaticum Pastorale, cui Titulus: *La Sulamite Boscareccia Sagra di Neralco Pastore Arcade*; quo Librum Salomonis *Cantica Canticorum* inscriptum, sapienter, profunde ac fideliter non minus, quam poeticis coloribus circumvestitum, exornatumque, explicavit, & Deiparæ in Cœlum Assumptæ perpetuam in illo Allegoriam latitare, ostendit. Prodiit item Romæ 1732., in 4. item rursus ibidem in 8. una cum carminibus: MARIA *Rime di Neralco*; quod nomen est *Ercolan* anagrammate involutum; apud Antonium Rubeum in 8. tabulis semper adjectis mysteriorum, quę celebrantur, scitissime expressis. Opus idem; *La*

Sa-

Salamite, ceteros inter Censores, etiam hujus Epistolæ auctor Supremorum jussu Magistratuum recensuit, & adprobavit; quemadmodum in fronte Libri cernere est.

(5) *Antipodasque ipsos duodena in nomina didis* scilic. *dividis*. Hor. Sat. 2. l. 2. v. 67. *Albucj senis exemplo, dum munia didit*. Significatur hic Geographicum Clarissimi Eruditissimique Præsulis Opus, quo, novo ordine, Universum Terrarum Orbem in duodecim partes, quæ in duodecim minores singulæ dividuntur, iterumque, ac tertio, & deinceps, in alias duodecim. Memoriæ auxilium Opportunius.

(6) *Circini ut in triplici cunctas comprendis hiatu*, Præclarum aliud Herculani Opus Architecturæ, quo mensuras Omnes Veterum Græcorum ac Romanorum Ædificiorum triplici Circini hiatu, sive mensura sapientissime complexus est, ædificiorum eorumdem exemplis ubique appositis, tabularum accuratissime expressarum adjectione. De Deo Optimo Maximo ait Scriptura: *Quis appendit tribus digitis molem Terræ*. *Isaiæ* (4. 11. 12.

(7) *Ab ipso Te Puero constans bona vera secutus*. Iuvenal. Sat. 10. *Omnibus in terris, quæ sunt a Gadibus, usque Auroram & Gangem, pauci dignoscere possunt vera bona*. At Herculanus noster vere *paucorum hominum, & mentis bene sana* (Hor. Sat. 9. l. 1. v. 44.) cuique & alia Horatiana conveniunt quam maxime; scilic.

Quod si me Populus Romanus forte roget, cur, non ut porticibus, sic judiciis fruar isdem (Ep. 2. l. 1. v. 11.) &c. tum illud: *Quid oportet nos facere, a vulgo longe lateque remotos* (Satyr. 6. l. 1. v. 1. 18.)

(8) *Cumque Novo Tua Parma Foro*. *Forum Novum* Oppidum prope Parmam in Æmilia, Ditionis est Gentis. Herculanæ, quæ proinde *Marchesi di Fornovo* appellatur. Parmæ autem educatus est Herculanus noster in Nobilium convictorum adolescentium Collegio, postquam Pueritiam Romæ in Romano Seminario laudabiliter exegisset.

(9) *Urbani Arcadia Pastores Obtinuere*. Celeberrima Arcadum Romæ Academia, cujus Herculanus sub Pastoris *Neralci* nomine Decus ingens & Ornamentum.

(10) Te INFOECUNDORUM, &c. Altera item Nobilis Academia Romæ *Infæcundorum* appellata, cujus Herculanus Præsul, Promotor, & Princeps.

EPISTOLA SEXTA.

(*) Alphonsus Comes *Aldrighettus* ex Patavina Familia spectatissima idemque Poeta elegantissimus Latina Etruscaque Musa; quarum specimen prodiit una cum Operum Jo: Antonii Vulpii Tomo 2. in 4. Patavii apud Cominum ann. 1735. Hoc de Laudibus Alvari Cienfuegos Cardinalis Carmen, quod illi Auctor miserat, pro sua humanitate multum probare visus est. Scripsit autem illud ac recitavit Auctor ipse Romæ ann. 1721. cum ad tradendam Rethoricam in Romano Collegio aggraderetur.

(1) ALVARUS. *Alvarus Cienfuegos* vir doctrina, ac tractandorum negociorum dexteritate insignis, Soc. Iesu, nobili loco natus est in Hispaniis, Oppido Aguerra Ditionis sacræ Antistitis Oviedi 27. Februarj ann. 1657. In Societatem cooptatus, Salmantinus Doctor, præ ceteris, Theologicas Di-

Disciplinas publice tradidit. Edidit autem Commentaria doctissima duo, *De summa Trinitate* alterum; alterum vero *De Sanctissima Eucharistiæ Sacramento*, & Hispanice Vitam fusiorem Sancti Francisci Borgiæ; præter alia, opuscula. Carolo Austriaco Archiduci exin Hispaniarum Regi Tertio dicto, mox Romanorum Imperatori Sexto Carissimus fuit. Ante illum autem ipsi quoque Decessori Carolo secundo Hispaniarum Regi. At Carolus Imperator virum de se suisque rebus optime meritum in Purpuratorum Patrum Senatum cooptari ab Clemente XI. P. M. summis votis enixissime postulavit, impetravitque die 20. Septembris 1720. Montis Regalis in Sicilia Sacer Antistes est renuntiatus; at Romæ per multos annos ipsius Cæsaris Pro Oratore ad Romanam Sedem; quam provinciam commendatissime obivit.. Excessit tandem Romæ, cum tertium supra octogesimum annum jam inchoasset, die Augusti 19. ann. 1739. atque in Templo Sanctissimi Nominis Jesu fuit tumulatus, cum tamen in Templo Sancti Ignatii solemniter de more illi fuisset parentatum.

(2) *Mnemosyne*. scilic. Memoria, quasi Diva quædam præteritarum rerum Custos.

(3) *Threicio*. Recitatum fuit hoc Carmen, quo tempore ingentes Christianorum Victoriæ adversus Turcas in Pannonia, & apud Temesvariam recentissimæ erant.

(4) *Hesperia in media*. Describitur hic Asturum Regio in Hispaniis, ubi Alvari Patria, quæ etiam *Oviedi Asturia* dicitur, montosa maxime plaga.

(5) ALVARUS *hac* Commentarii Doctissimi *De Trinitate* ab insigni hoc Viro Theologo editi tantum facta hic est mentio; quod alterum *De Sanctiss. Eucharistiæ Sacramento* nondum ille ediderat, dum hoc carmen recitaretur.

(6) *Est Regio Hesperiæ*, &c. florentissimum hic Lusitaniæ Regnum innuitur, cujus Urbs princeps Ulyssipo; quæ vox ex Græca origine *Ulyssis Labor* interpretatur; quamque proinde, sunt, qui dicant, ab Ulysse, maritimos inter errores suos, fuisse fundatam. Ceterum Lusitania a Poetis nonnunquam, inserviendi gratia metro, *Lusia* quoque nominatur.

(7) *Dum Ptolemaicum caput*, &c. P. *Joannes Baptista Ptolomæus* Soc. Jesu Pistoriensis ob Doctrinæ Virtutumque excellentiam ab Clemente XI. P. M. S. R. E. Cardinalis creatus.

(8) *Consortem in honore Salernum*. P. *Joannes Baptista Salernus* Soc. Iesu Consentinus ab eodem Clemente Pontifice ob egregia merita, ac præcipue in Saxonum Ducis Primogenito ad Romanam Fidem convertendo, qui nunc Augustus est Tertius Poloniæ Rex, item Cardinalis creatus.

(9) *Distincta coloribus Iris*. Idem atque illud Psalm. 44. v. 11. *Circumdata varietate*; sive ut alia habet versio, *Circumamicta Varietatibus*. De quibus tamen in unum Corpus coalescentibus, unique Capiti subjectis, merito illud potest usurpari: *Vox diversa sonat Populorum; vox tamen una est* Mart. Ep. p. l. p.

(10) *Pyrenes juga*. Scilic. Pyrrhenæi, qui altissimis jugis ac jugibus sive perpetuis Hispanias a Galliis separant.

(11) *Audiit hæc Siculo*, &c. nominantur hic præcipua aliquot Siciliæ Loca, ad significandas Montis Regalis Insulas in Sicilia prope Panormum, quibus Cardinalis Alvarus Cienfuegos, post Purpuram, inauguratus fuit.

EPI-

EPISTOLA SEPTIMA.

(*) P. *Joannes Baptista Spinula* Soc. Iesu, ex nobilissima Januensi Familia germanos fratres habuit duos item e Societate, scilicet *Paulum* vitæ Sanctitate illustrem, & *Carolum* Oeconomicis rebus religiosis aptissimum. Fuit ipse prudentia insignis, atque ideo *Georgio* item fratri suo S.R.E. Cardinali Innocentii XIII. P.M. A secretis Reipublicæ carissimus. Post varios in Societate laudabiliter obitos Magistratus, dum Germanicum-Hungaricum Collegium in Urbe Rector curaret, pie excessit.

(1) *Cosmi*. Cosmus Tertius Medices Magnus Etruriæ Dux Sextus Christianorum Principum exemplar luculentissimum.

(2) *Faber ad Janum*; vulgo *Fabriano* Piceni Civitas, quatuor olim inter Oppida insignia Italiæ recensebatur; quæ, cum inter Urbes seu Civitates non computarentur, eoquod proprio Sacro Antistite destituerentur; opulentiora tamen & celebriora multis Urbibus seu Civitatibus erant. Ea autem fuerunt *Barulum* in Apulia, vulgo *Barleta in Puglia*; *Pratum* in Etruria, vulgo *Prato in Toscana*; *Crema* in Insubria, vulgo *Crema in Lombardia*; & *Fabrianum* in Piceno, *Fabriano nella Marca*. Porro nunc singula propriis sub Antistibus Civitatis titulo jamdudum gaudent.

(3) *Altera Picenis*, &c. *Asculum Picenum*, vulgo *Ascoli della Marca*; ad discrimen *Asculi Appuli*: Asculum Picenum, inquam, Urbs elegantibus ædificiis ac viis ædificata est, atque exculta usque adeo; ut cum pulcherrima Urbe Etruriæ Principe conferri posse accolis visa sit. Unde & *La Fiorenza della Marca* fuit nominata.

(4) *Inter Urbs amnesque jacens*. *Interamna Umbriæ*, nobis *Terni*; ad discrimen *Interamna Samnitum*, vulgo *Teramo*. Sunt & aliæ *Interamna* duæ in Campania in Ditione Sorani Ducis, vulgo *l' Isola*, *e l' Isoletta*; quæ omnes de fluminum sive amnium vicinia hinc atque hinc illas alluentium, nomen. Sortitæ sunt.

(5) *Typhernum* vulgo *Città di Castello* Urbs Umbriç prope Tiberis cursum sita, in qua optimates Familiæ nobilissimæ.

(6) *Monte.....Politum*, modo *Monte Pulciano* parvum sed excultum ac prænobile Etruriæ Oppidum; unde viri clarissimi prodierunt plurimi, & Cardinales Celeberrimi; præcipue vero *Marcellus Cervinus*, qui & *Marcellus secundus* Pontifex Maximus, *Robertus Bellarminus*, *Robertus de Nobilibus*; Cardinales item, *Taurusius*, *Riccius*, &c.

(7) *Inque caput ruitura domus*, &c. Collegium Soc. Iesu Viterbii non admodum stabilibus fundamentis suffultum undique, ajunt; unde & quotidie ibidem degentes Socii Beatum Franciscum Borgiam, Patronum ceteroquin Civitatis, communiter ad hoc contra Terremotus in auxilium invocare solent.

(8) *Pistoris sed neque sedes*. *Pistoria* Urbs Etruriæ nobilis. In ejus agro Catilinam cum suorum exercitu consedisse primum, dicunt: mox prælio victum concidisse, atque ob insepultorum cadaverum putorem corrupto ex aere pestem sævissimam fuisse exortam; a qua peste, deinde Oppido Nomen factum *Pestonium*, ac deinde *Pistorium*.

(9) *Pratensibus Hortis*. In Urbe Etruriæ exculta atque amœna, nobis, *Pra-*

Prato, Collegium Convictorum adolescentium jamdiu floret sub P. P. Soc. Iesu institutione, vulgo *Collegio Cicognini*, de nomine Fundatoris appellatum.

(10) *Atlantide Maja*. Mercurium intellige Majæ Filium Mercatorum numen, ut est in fabulis. Ab hoc prohiberi nonnihil ac præpediri Litterarum Studia Liburni, Auctor hic significat, nec immerito: cum enim ea Civitas mercatoribus redundans, mercaturis ut plurimum sit intenta, Litterarum idcirco studia secundas habent.

(11) *Epidaurum*, ponitur hic juxta multorum sententiam pro *Ragusa* aut *Ragugi*, Urbe ac Republica in extrema. Dalmatia: quam tamen prope Vetus Epidaurum, sive Epidaurium consurrexisse, melior ac verior videtur sententia; cum Epidauri inclytæ olim. Urbis Locus proprie existimetur fuisse ubi nunc dicitur *Ragusi vecchio*.

(12) *Quid verum atque decens*, &c. Theologicarum Disciplinarum studium ingredi Auctor, cum hæc scriberet, mox debebat. Usurpavit autem hic Horatii versus perplures ex Ep. p. l. p. utpote suo argumento convenientissimos; quod & ubique passim, se non inscienter, neque furtim fecisse, semper profitebitur.

EPISTOLA OTTAVA.

(1) TRiste bidental. Locus nimirum fulmine ictus, ubi a veteribus oves mactabantur, ad Jovem iratum placandum: a voce *bidentes*, *bidental* appellatus. Loca porro hujusmodi studiose prisci vitabant. Ita Persius Satyra 2.

Triste jaces lucis, evitandumque bidental.

(2) *Tabulisve trium .... virorum.* Indicantur tabulæ, vel album, in quo recensebantur nomina proscriptorum a Triumviris, Octavio, M. Antonio, & M. Lepido; de quibus Iuvenalis 2. Satyra:

In Tabulam Sullæ si dicant discipuli tres.

(3) *Clarare poemata vatum Docta trium.* Io: Antonius Vulpius olim adolescens eruditas quasdam Annotationes conscripsit atque edidit in *Catullum Tibullum*, *Propertium*: Sed postea natu major locupletissimis. Commentariis *Catullum* enarravit.

(4) *Lucreti*, &c. Memorantur hic Auctores Patavii a *Josepho Comino* celebri Typographo polite admodum & splendide in lucem revocati, cura & sumtu *Vulpiorum*: quos Auctores multis modis & vario laborum genere, puta Præfationibus, Notis, indicibus, ornavit, illustravit, auxit, virisque principibus dedicavit præcipue *Jo: Antonius Vulpius*; probantibus & plaudentibus ubique gentium litteratis hominibus.

(5) *Fraternis auctos curis Celsosque*. Edendo Cornelio Celso Medicorum Latinorum principi, in typographia Cominiana, operam dedit *Jo: Baptista Vulpius* Anatomes Publicus Professor in Gymnasio Patavino, nunc emeritus: addidit Epistolas *Jo: Baptista Morgagni*, Anatomici celeberrimi, ad ipsum, & suam ad *Morgagnum*.

(6) *Cum Cajetano*. *Cajetanus Vulpius* Sacerdos *Jo: Antonii*, *Jo: Baptistæ*, & *Josephi Rocchi*, frater: cujus assiduæ diligentiæ plurimum debent optimorum scriptorum Editiones Cominianę; id ante omnia curavit, ut plura monumenta virorum pietate ac doctrina insignium, studiosis veræ virtutis profutura, in manus hominum quam

emendatissima pervenirent.

(7) *Quæ latii dedimus vulganda volumina*. Apud Cominum typis excusi fuere; *De Latio Veteri Profano* Tomi 5. Opus *Josephi Rocchi Vulpii* e Soc. Jesu hujus Epistolæ auctoris.

(8) *Quæ olim puero placuere*, &c. *Jo: Antonius Vulpius* elegantiorum litterarum a puero cupidissimus, ut facilius ætatem suam omnem in illis colendis exigere posset, solitudine potius atque secessu, quam luce hominum & frequentia semper delectatus est. Id ipse Epigrammate hoc mundissimo significare voluit.

> *Ussit me puerum doctarum forma sororum:*
> *Idem ego (fata jubent) urar amore senex.*
> *Sic poterunt juvenes ad nostrum dicere bustum:*
> *Quam tibi vita, fuit tam tibi longus amor.*

(9) *Moschina*. *Margarita Moschina*. Veronensis, Uxor *Jo: Antoni Vulpii*, mater familias iis virtutibus ornata; in quas, tamquam in speculum, intueri possint nuptæ mulieres; cura & providentia scilicet rei domesticæ, robore animi atque constantia in adversis, maxime vero erga virum amore; cujus gravem & afflictam valetudinem sæpius fortiter pertulit, omnique officio ac ministerio levavit.

(10) *Morgagno*, &c. Hic mentio fit nonnullorum hominum doctissimorum, qui scriptis editis immortalibus, per Europam inclaruerunt, & quibuscum *Jo: Antonius Vulpius* consuetudinem, atque amicitiam jampridem junxit.

(11) *Bipatens animis....... asylum*: Hoc epicheremate utitur Academia Patavina, quam Italice appellant *de Ricovrati*. Id autem scribitur super antro Nympharum Homerico, quod sibi eadem Academia tamquam insigne sumsit. *Ulipius Grinejus*, nomen est Arcadicum Romæ *Jo: Antonii Vulpii*.

LI.

LIBRO SECUNDO.

EPISTOLA PRIMA.

De hac Epistola ipsa Academia Patavina publicis litteris sic pronunciavit pro sua humanitate: *eam scilicet pulcherrimam, facili stylo deductam, Lingua nitore, Eruditione, Poeticis figuris, & Optimorum Poetarum imitatione refertam*. Quę laudes Zoilis potius & Momis ad retundendas eorum calumnias, si quas pararent, quam amicis benignisque Lectoribus, ad aucupandam gloriolam inculcatæ sunto.

(1) *Euganei Colles*, &c. Præcipua hic Patriæ suæ Auctor, & Vetustiora Monumenta simul memoravit; qualia sunt Celeberrimi *Euganei Colles* venatibus & vinetis delicatissimi; *Fontes Aponi* a Poetis plurimum commendati ob salubritatem, morborumque plurimorum remedium. *Arva Patavina* pinguissima, ob quorum fœcunditatem vulgatum illud per Italiam circumfertur proverbium; *Bologna Grassa*, *ma* PADOVA LA PASSA. Mœnia antiquissima & multiplicia, quæ nempe circuitu triplici triplicem veluti, Urbem ambiunt, fluminique circumflua. Duplex hoc est Urbem ipsam & Agrum alluens pluribus locis; ita ut in Agro Patavino nullus sit pagus qui a Flumine distet plus quam milliaria quinque. Nomen utrique Fluvio apud Antiquos Latinos *Medoacus*; alter vero *major* alter *minor* dictus; modo *la Brenta*, & *il Bacchiglione*, &c.

(2) *Qualem ego Te aspicio*, &c. *Venerabilis Dei servi Gregorii Barbadici Cardinalis & Antistitis Patavini Corpus ex* antiquo sepulcro eductum anno salutis 1725., triginta prope ante annos in altissima atque humentissima fovea tumulatum cum fuisset, integrum nihilominus, intactum, atque incorruptum omnino repertum est; utque evidentius res miraculo esset; vestes omnes, quibus contectum fuerat, atque arca ipsa lignea, intra quam fuerat collocatum, corrupta penitus apparuerunt.

(3) *Ut Byzantinus*, &c. Celeberrima est Divi Joannis Chrisostomi Byzantini Antistitis Historia; quod scilicet, cum demortui cadaver Theodosii Junioris jussu ex Cumana Ponti, ubi ærumnis confectus Vir sanctissimus in exilio decesserat, Byzantium delatum fuisset; inter alia divinitus patrata prodigia, illud stupendissimum operatum est: In sua nempe sede positum ut communibus Populi vocibus hoc enixe exposcentis fieret satis, os, tamquam si viveret, miraculo aperuisse, & in omnium auribus bene precandi formulam consuetam sacris Antistibus protulisse. *Irini pasi. Pax omnibus*.

(4) *Aerias Alpes*. Sacra Patavini Antistitis Ditio vastissima est; & ad Tridentinas usque Alpes pertingit, præruptas; frigore, nivibus, asperitate ascensuque difficillimas ad adeundum: inter eos præcipue pagos, quos vulgo dicunt *Li Sette Comuni*.

(5) *Inclyta Franciscus*. Significatur hic *Joannes Franciscus Barbadicus* Cardinalis, & Patavinus Antistes Venerabilis Gregorii fratris filius, ejusque virtutum imitator egregius, Patruique sanctissimi veræ gloriæ promotor strenuus.

(6) *Arcadas incertis*, &c. Dum hæc Epistola ab Auctore scriberetur, contigit Romæ, ut celeberrima *Arcadum Academia*, sive *Pastorum Arcadum Cœtus*,

tus, qui diversas eatenus sedes mutaverant, quo sese in unum cogerent, & congregarent ad carmina publice recitanda; liberalitate ac munificentia *Joannis Quinti Lusitaniæ Regis*, *Arcadis Pastoris acclamati*, stabiles sedes adepti fuerint; & in Janiculo Monte *Parrhasium Nemus* constituerint; cum antea Palatinum Aventino mutassent; aliaque Urbis loca instabiles fuissent pervagati. Illos autem ad cantum in Venerabilis Gregorii Barbadici laudes se sollicitaturum Auctor idcirco profitetur, quod unus ex illis esset, *Bianor Craneus* nomine.

(7) ARISTALGUS. Nomen Arcadicum Ioannis Francisci Barbadici Cardinalis.

(8) *Certabitis antro*. Scilicet Academici ipsi Patavini, qui dicuntur *Li Ricovrati*, & de quorum Epicheremate, scilicet, antro Nympharum Homerico dictum est a nobis Epistola ultima Libri primi. Vid. notas in ipsam nu. 11. Huic autem Accademiæ accensitus & Auctor fuit.

EPISTOLA SECUNDA.

(1) F*Allimur*, &c. Imitatum ex Virgilio Æneid. 6. in fin.

Sunt geminæ Somni portæ: quarum altera fertur
Cornea, qua veris facilis datur exitus umbris:
Altera candenti perfecta nitens elephanto;
Sed falsa ad Cælum mittunt insomnia manes.

(2) *Gallia testis ades*. *Joannes Aloysius Mocenico* Venetus Senator amplissimus, antequam Romæ ad Supremum Christianorum Pontificem, fuit Parisiis ad Christianissimum Galliarum Regem Orator pro Patria Republica, suavissimisque moribus utrobique omnium animos sibi devinxit.

(4) *Tu nuper mihi Phæbus eras*, &c. Italicum suum Epigramma Auctor his versibus in latinum transtulit; quod sic habuit, ad Jo: Aloysium Mocenico, cum Divi Marci Procurator ex merito creatus in expectatum Roma Venetiis reditum pararet:

Mio Sol, di vostra Luce e vostro Foco
(Qual serpe allor che in Ciel Tauro s'accende
Lustro e vigor con nuova spoglia prende)
Mentre mi allumo e scaldo, e non un poco;
Qual mi vi toglie Turbo e nero e fioco
A mezzo il die, e ad altro suol vi rende!
Quale atra agli occhi miei notte distende
Di Fortuna insolente amaro Giuoco?
Mà l'impeto del duol mal mi trasporta;
Se a me il Pianeta in disparir d'intorno,
Il natio Polo a illuminare hà tolto.
Così è, mia Bella, Santa, e Pronta Scorta,
Felicemente a Nona avete il Giorno
Corso, che a Vespro appena altri avria sciolto.

Alluditur autem ad præcoces meritorum susceptos fructus ab Excellentissimo Viro ea florenti ætate, qua ceteri vix prima semina jactare solent; sive ad emensum honorum stadium atque curriculum adeo mature, ut æquales paucissimos possit ostendere. Ceterum serpentis similitudo ex illo Virgilii desumta est Æn. 2. v. 471.

Qualis ubi in lucem coluber mala gramina pastus,
Frigida sub terra tumidum quem bruma tegebat;
Nunc positis novus exuviis, nitidusque juventa,
Lubrica convoluit sublato pectore terga
Arduus ad solem & linguis micat ore trisulcis.

De

De Ludo autem Fortunæ insolenti Horatianum illud pulcherrimum est. Od. 29. l. 3.

Fortuna sævo læta negocio
Ludum insolentem ludere pertinax,
Transmutat incertos honores,
Nunc mihi, nunc alii benigna.

De horis autem diei Nona & Vespertina ceterisque singillatim sæpe loquitur Etruscorum Poetarum Lyricorum Princeps Franciscus Petrarca.

(4) *Purpura Olorinis cesserit atque Togis.* Scilicet. *Candidis, Oloris, aut Cygni instar.* Supremi Venetæ Reipublicæ Duces candida chlamyde Pontici muris pellibus exornata uti solent; Divi autem Marci Procuratores Toga Purpurea.

Ceterum in hac Epistola ceterisque Elegiacis hujusce secundi Libri secutus est Auctor Propertium sæpius, & Catullum identidem, quam reliquos Veterum Poetarum; quod Nasoniani amici fortasse illi vitio verterint. Hi tamen, si qui forent, ad Julii Scaligeri Poeticam Artem, amplissimis pro responsis, quibusque abunde sibi fieret satis, amandarentur. Certe Græcorum Elegiacorum hæc est imitatio, & aurei Catulli, aureique Propertii; & gravitatem ac majestatem quamdam cum suavitate temperatam hæc scribendi Elegiaci Carminis ratio præsefert Ovidiana multo præstantiorem. De quo tandem illustrissimorum sęculi Decimiquinti, quin immo & nostri hujusce purgatissimi, Latinorum poetarum judicium sapientissimum esto.

EPISTOLA TERTIA.

(1) ANTONELLE. *Philippus Comes Antonellus* Pergulanus Patricius Senogalliensis Musarum, & Belli studiis clarus; inter Arcadas Pastores illustris, & ad Bondenum militiæ laude.

(2) *Bondenus.* Locus est in Pontificiæ Ditionis finibus prope Ferrariam, & juxta Padum, qui Pontificiis, præsidiis muniri consuevit. Vulgo *Bondeno*; & *Ospitale di Bondeno* juxta eumdem Tractum.

(3) VICTORIA &c. Lectissima Femina *Victoria ex Comitibus Marazzanis* Parmensis prima Philippi Comitis Antonelli uxor.

(4) CATHARIS. *Catharina ex Comitibus de Castracane* item femina nobilissima, altera Philippi Conjux a Fano Fortunæ; quæ Civitas ab Julio Cæsare deducta Romanorum Colonia, in antiquis monumentis dicitur *Colonia Julia Fanestris.*

(5) NICOLAUS. Illustrissimus Præsul *Nicolaus Maria Antonellus* duorum summorum Pontificum Clementis XII. & Benedicti XIV. ab Honorario Cubiculo V. S. Referendar. Pontificiarum Bullarum unus ex a secretis: Tabularii Pontificii, quod in Hadriana Mole servatur, Custos, Expergandis, Orientalium ac præcipue Græcorum Libris inter alios Præpositus. Basilicæ Lateranensis Canonic. vir moribus & doctrina spectabilis.

In hac quoque Epistola imitatio Catulli sunt disticha complura, in quibus orationis sensus suspenditur; quod Ovidianas auriculas possit non nihil asperitate offendere, quæ singulis distichis, atque etiam monostichis finitas periodos consueverunt audire. Ex Virgilio quoque plura, & Propertio, & ex Claudiano pariter unum alterumve mutuatum, minime dissimulandum.

EPI-

EPISTOLA QUARTA.

(1) BENEDICTE. *P. D. Benedictus Camposanpiero* ex antiquioribus & clarioribus Patavinis Patriciis Familiis, eximia doctrina, & virtutum dotibus vir clarissimus Ordinis Olivetani, Sacræ Theologiæ Lector ab annis plurimis, & in Vinea Domini Operarius indefessus in proximorum salutem permultos annos Romæ.

(2) *Mea* &c. *Christina Zeno* materfamilias Christianissima, ex improviso olim extincta Auctoris genitrix.

(3) *Euganeos Colles.* Sunt hi celeberrimi illi *Colles Euganei* atque amęnissimi Urbi Patavinę, quique delicatiorem & salubriorem Patavini Agri partem conficiũt. *Aponus* nunc *Abano* medicatis fontibus commendatissimus. *Mons celsa silicis*, quem alii *Montem* quoque *Celsum* appellavere, vulgo *Monselice*, ab prærupta *silice*, cui oppidum excultum assidet, & in qua olim Arx fuit inaccessibilis, denominatus. *Monte Ricco* prope ipsum, ab ubertate, qua dominos suos *divites* facit. *Este*, Latinis *Ateste*, sive *Atheste*, Oppidum perurbanum, & fructuum commerciis abundans, uvarum præcipue delicatissimarum laude percelebre, quibus ea nomina *Marzemina de monte bianca e negra*, *Garganega*, *Gropella*, &c. Inde nobilissima Athestinorum Principum Familia cognomen deduxit. *Monte Rosso*, *Monte Merlo*, *Monte Ortone*, ubi Deiparæ sacra ædes est, & imago prodigiis clara. *Cerro*, *Calaone*, *Rua*, silvis ac nemoribus frequens, inter quæ incolunt solitarii Viri sancti Romualdi asseclæ e Congregatione Montis Coronæ. *Arqua*, ubi adhuc Domus & Sepulcrum celeberrimi Francisci Petrarchæ visitur. *Cinto*, & *Venda*, omnium Euganeorum montium altissimus, in cujus vertice Olivetanorum P. P. sedes est. Hic Dianæ Bendidiæ dedicatus locus olim fuisse perhibetur. De quo videndus Laurentius Pignorius in originibus Patavinis. *Montare in cima a Venda* familiare est Patavinorum adagium, ad locum altissimum significandum.

(4) *Eusebii*....... *Vallem*, &c. Vallis Sancti Eusebii, *Val Sant' Eusebio*, & corruptius passim *Val San Zibio*; peramœnus Locus, quo jam in *Montaliorum* & *Burdegatorum* nobilium Patavinorum Civium Villam convenire solebant Poetæ plures prænobiles; præsertim vero *Jo: Antonius Vulpius* Auctoris frater, *Antonius Zeno* ejusdem avunculus, & *Matthæus Burdegatus*; quorum editis in carminibus Vallis hujus, amœnarumque in illa habitarum rusticationum, fit mentio.

(5) *Ad Pugnam*, &c. Cultum & amplum Oppidum *La Battaglia*, ubi celebres conficiendarum Chartarum sunt Officinæ. Prope hunc locum visitur magnificentissima Obizziæ Gentis nobilissimæ Villa, vulgo IL CATAJO *Del Marchese Obizzi*. Est pariter in ea Vicinia Deiparæ sacra Ædes *La Madonna del Pigozzo*. Duobus ex hinc milliariis Patavium versus, est *Mezza via*; Mox *Terra dura*, *Joannis Baptistæ Vulpii* fratris deliciæ.

(6) *vestra Ripa*. P. P. Olivetanorum Domus *Alla Riviera*.

(7) *Patavinaque Littora*. Villæ in Agro Patavino, juxta Medoaci Ripas amęnissimas; scilic. *Lungo la Brenta*.

(8) *Porta moratur aquas*. Machinæ illæ artificio plurimo extructæ, quibus Medoaci fluminis aquæ, qua Patavio Venetias itur, sustentantur, & intercluduntur; emittunturve, prout res poscere ad plurimas utilitates, judicatur.

tur. Vulgo *Porte della Brenta*, sunt autem *Le Porte Contarine, di strà, del Dolo, della Mira, del Moranzan*.

(9) *Litus ubi nautis*, &c. In his versibus, eosque secutis, usus est opportune Auctor multum Horatio suo, Satyra Libri primi quinta; in qua iter describitur habitum a Poeta per Fossam, in quadam Appiæ Viæ parte. Opportune, inquam; non enim ita ovum ovo simile est (quod prisci ajebant) sicuti ea itineris Horatiani descriptio iis convenit, quæ in meritoria cymba ultro citroque Patavio Venetias commeantibus diuque noctuque contingunt. Noctu tamen potissimum, in ea quæ dicitur *La Barca da Padova*.

(10) *Petri.....Campum*. Oppidum sive Castrum excultum, & perantiquum, in Agro Patavino, *Camposanpiero* appellatum; unde cognomentum traxit Gens nobilissima Patavina *Comitum Campi Sancti Petri*. Hic in Ædibus *Tisonis Magni* Comitis Campi Sancti Petri hospitatus est Gloriosissimus Divus Antonius Taumaturgus, licet Lusitanus, attamen Patavinus appellatus. Hic inter ulnas excepisse Puerum Jesum amicissime traditur; Divinis spectaculi piissimus Hospitator Tiso consors & particeps factus felicissime, memoratur.

(11) *Parenti*, &c. *Joannes Dominicus Vulpius* Auctoris pater & *Joannes Antonius, Joannes Baptista, & Cajetanus* ejusdem germani fratres.

(12) Cum *Consorte tori*. *Margarita Moschina* Veronensis, constantiæ, & conjugalis amoris exemplar.

(13) *Cœlestes Patrios*. Ita Quintus Catulus apud Ciceronem, hanc vocem *Cœlestes* substantive posuit, nitido illo Epigrammate. De Nat. deor. lib. 7.

Constiteram exorientem Auroram forte salutans,
Cum subito a læva Roscius exoritur;
Pace mihi liceat, COELESTES, dicere vestra;
Mortalis visus pulchrior esse deo.

Innuit autem hic Auctor hujus Epistola Cœlestes Divos Patavinæ Urbis Patronos: Præcipue vero *Linguam Divi Antonii* tot jam sæculis miraculo integram atque incorruptam: *Beatæ Justinæ* Magnificentissimum Templum structura non minus ac pretiosa supellectili, quam plurimorum Sanctorum Reliquiis insigne.

(13) *Sophia*. Ædes antiquissima Patavii, quam primarium olim ac Princeps totius Urbis Templum fuisse memorant; quamque *Divum Prosdocimum* Beati Petri Discipulum primum Patavinum Antistitem, Græcum Antiochenum, Græco *Sophia* vocabulo, *Divinæ Sapientiæ*, sive *Verbo Divino Dei Filio* sacrasse, tradunt. Apud hoc Templum incolunt nobiles ac Religiosæ devotæ Virgines sub Regula Sancti Benedicti; quas inter *Maria Angelica*, & *Maria Antonia* Auctoris germanæ sorores.

(14) *Post Claræ*. Scilicet post Claræ Sanctissimæ Assisiatis templum. Sub ejusdem Instituto Religiosissimæ, degunt Virgines; quarum una *Maria Christina Teresia* Auctoris item germana Soror.

(15) *Syracosiæ.....Ornato nuper Virginis in Gremio*. Scilic. Divæ Luciæ Virgini Syracusanæ sacra Ædes, ubi Vulpiorum Sepulcra.

(16) *Zene*. *Antonius Zenus* Avunculus, pietate, doctrina, obitis claris muneribus clarissimus, apud suam, quam sanctissime plurimos annos procuraverat, Divi Cantiani Ædem, Patavii, tumulatus; cujus sepulcro ab Jo: Antonio Vulpio sororis filio elegantissimum Carmen appositum est hujusmodi.

His ANTONIUS ille ZENUS ossa
Mandavit sua sedibus locari,

Dum

Dum tubæ sonus excitet jacentem:
Ille ANTONIUS, ille, qui tot annos
In Divi fuit Æde CANTIANI
Rector sedulus, elegans, disertus:
Quem sera domitum licet senecta
Luxerunt lacrymæ omnium bonorum.
Huic Clementia Numinis supremi,
Et magnæ favor annuat Parentis,
Quam Sancte coluit, colique jussit.
Hac migrare domo domum ad beatam.

(17) *Hæc dea terrarum*, &c. Ita antiquum Carmen

(18) *Omnia Romanæ*, &c. Propertius lib. 3. Eleg. 19.

(19) *Hac, alias inter*, &c. Virgil. Eclog. p.

(20) *Kalendas*. Scilic. Primam Novembris mensis diem anni 1741.

EPISTOLA QUINTA.

(1) *Carole*. *P. Carolus Mandosius* Soc. Jesu, Romanus ex illustri Familia, quæ Litteratos viros produxit; Poeta Latinus, ac præcipue Elegiacus nitidissimus, & in excitandis affectibus experientissimus. Post prælectam in Romano Collegio Rethoricam plures annos, Prati in Hetruria decessit.

(2) *Seu rapta est*, &c. Innuuntur hic Elegiarum Mandosianarum argumenta præcipua, in quibus mirifice humani affectus describebantur, excitabanturque in auditoribus ac lectoribus, quorum excellentiam miratus auctor hanc Epistolam admodum adolescens deproperavit, ac Mandosio tradidit; cujus Collega in Humanioribus tradendis disciplinis fuerat, senis aun. sal. 1711.

EPISTOLA SEXTA.

(1) *Juli*. *Julius Amalfitanus* Marchionis Cruccoli filius natu maximus olim Seminarii Romani Convictor. Est autem Cruccolum in Calabria Oppidum peramœnum, & fertile, ac populo frequens.

(2) *Et cecinit*. Sic Ennius ipse in sepulcrali Lapide, quem ipse sibi vivens posuerat, juxta Sepulcrum Scipionum in Appia Via. *Hic cecinit vostrum maxima facta Patrum*.

(3) *Virgilium*. Ita Virgilius ipse sepulcro suo juxta Neapolim inscribendum curaverat.

Mantua me genuit. CALABRI RAPUERE; tenet nunc
Parthenope; cecini Pascua, Rura, Duces.

(4) *Et domina procul Urbe*. Neapolim intellige. Regni enim Neapolitani Principes Viri procul libenter ab ea Urbe, degunt ut plurimum, & *Condit quisque diem Collibus in suis, & vitem viduas ducit ad arbores*, juxta Horatianum illud Od. 5. l. 3. &, ut Claudianus ille senex proxime Veronam in Epigram. *Felix qui patriis*, &c.

Indocilis rerum, vicinæ nescius Urbis,
Aspectu fruitur liberiori poli.

EPI-

EPISTOLA SEPTIMA.

* Cosmus de Angelis Bargæ in Hetruria Marchio, tunc temporis seminarii Romani Convictor, in cujus gratiam scripsit Auctor hanc Epistolam, eique publice recitandam tradidit.

(1) *Divini Mater Amoris*, Virgo Deipara ex imagine sua apud Collegium Imperiale Matritense in Hispania Beato Aloysio oranti consuluit, interiore quidem, sed certa emissa voce, ingressum in Societatem Jesu. Unde Imagini eidem *A Bono Consilio* nomen est factum, vulgo: *La Madonna del Buon Consiglio*.

(2) *Hoc velit & Mater*. *Martha Jana* piissima & lectissima Femina Sancti Aloysii Mater illum Divinis mancipavit obsequiis ipso ab utero, in ejus partu, & in Lauretanæ Domus accessu.

(3) *Hoc quoque crudelis*. Ex impetu quodam amoris simul atque doloris hoc dictum fingitur; ad Jobi sanctissimi imitationem; qui tamen in omnibus his non peccavit labiis suis, cum dixit: *Mutatus es mihi in crudelem*. Job. c. 30. v. 21.

(4) *Aut jubeas*. Retinentissima est Societas Jesu moris sui (quidquid aliquando calumnienrur inimici) ne quemquam, ex nobilibus præsertim adolescentibus, in Coetum suum admittat, nisi proximorum consanguineorum bona prius venia impetrata; genitorum præcipue. Hic itaquæ B. Aloysius quoddam quasi ab hac Lege privilegium rogat, aut imperari sibi, aut saltem permitti sibi a sæculo fugam. Quod tamen ab Sapientissimo Claudio Aquivivio non impetravit. Sed bona Patris sui venia tandem obtenta, Romam venit nit, &c.

Quamvis autem Sanctissimi Juvenis scholarum S. J. per Universum Terrarum Orbem Patroni beneficentissimi laudibus pleni sint omnes Libri, plenæ sapientum voces; *Et sit nulla manus, cujus non pollice ducta Testantur memores prospera vota notæ*: Auctor nihilominus hujus Epistolæ pro sua in peculiarem sibi Patronum a primis usque unguiculis clientela, paucula, quæ Liburni in Classe Rethorica, dum ibidem eam facultatem biennio traderet, publica sui suorumque auditorum eruditæ pietatis in Beatum Aloysium Monumenta reliquit, hic quoque attexuit.

Sub imagine igitur, Beatissimum Adolescentem modestissimum Verecundiæ Exemplar exhibente, hæc apponenda curavit.

> *Desine mendaci speculo componere formam*
> *O Juvenis. LODOIX sit sibi pro speculo.*
> *Sic oculos, sic ille manus, sic ora ferebat.*
> *Tuquoque sic oculos, ora manusque feras.*

Addidit quoque Epicheremata, vulgo *Emblemi, o Imprese*, præcipuas Sancti Aloysii complexa virtutes. Sæculi fugam avis evolans ruptis laqueis significabat: huic appositum illud Horatii: *Negata tentat iter via*. Od. 2. l. 3. Aetna mons flammas in vertice vomens, & prope nives intactas servans Beati Aloysii innocentiam candidissimam, inter perversi sæculi flammas, & aulæ incendia: huic inscriptum celebre illud Claudiani: *Scit nivibus servare fidem*. *De Rapt. Proserp.* l. 1. Item salamandra inter ignes integra cum Inscriptione: *Incendia ridet*.

Ex Hor. Ep. 5. l. 2. Heliotropium in solem sese convertens, assidui in Beato Aloysio intentique in Deum amoris & intuitus symbolum; cum Epigraphe: *Quo me cumque rapit* ex Horat. Ep. 1. l. 1. Modestiam Beati Juvenis dotes suas occultantis innuebat cupressus alte crescens, sed *Occulto Ævo* ex Horat. Od. 12. l. 1. *crescit, occulto, velut arbor, ævo fama Marcelli*. Pacem vero ab Aloysio inter Vincentium Mantuæ Ducem propinquum suum, & germanum fratrem Rodulphum compositam adventu ipso, significavit columba ad Noemum in Arcam rediens & paciferæ ramum Olivæ ore ferens, cum notis: *Pacem pro munere donat*; ex incerto. Tranquillissimam Sancti Aloysii mortem, qua imminente cecinit suavissime: *Lætatus sum in his, quæ dicta sunt mihi, in domum Domini ibimus*; & ad se accedentes gestiens consolatus est, dicens, ac repetens: *Lætantes imus, lætantes imus*; hanc inquam, tranquillissimam mortem aptissime repræsentavit Cycnus canendo moriens; cum inscriptione: *Sic ubi fata vocant*. Ex illo Ovidii Heroid Eleg. 7. pulcherrimo.

Sic ubi fata vocant, udis projectus in herbis
Ad vada Mæandri concinit albus olor.

Asperrimas corpusculi afflictationes in Juvene innocentissimo & verecundissimo adumbravit Rosa spinis circumdata, cum Epigraphe: *Pudor armat in hostes*. Virg. Æn. l. 10. v. 398. Cœlestium assiduam contemplationem, Aquila fixis obtutibus solem spectans, cui fuit inscriptum *fixis obtutibus hæret*. Ex Anonymo. Lilium inter spinas item Innocentiam cum *Pœnitentia*, ut vulgo dicitur: Notæ: *Præsidium & Decus*. Ex Horat. Od. par. lib. pri.

Aviti Principatus contemtum, manus ad terram coronam inversam jaciens, huic inscriptum: *Merses profundo; pulcrior evenit*. Hor. od. 4. lib. 4. Assiduum superos precandi studium, concha in medio mari aperta; cum lemmate: *Cœlestis origo*: ex Virg. Æn. lib. 6. v. 730. Avis autem, quæ dicitur *Paradisi*, Græcis *Apus* dicta, h. e. *sine pedibus*, cœlestem Beati Aloysii conversationem tantum: huic appositæ notæ: *Spernit humum fugiente penna*. Ex Horat. Od. 2. lib. 3. Plagas, quas vario flagellorum genere sibi imponebat incognitus & occultus interiorque hic Martyr, innuere potuit turbo, *nobis il turbine, la trottola*, cui Virgilianum suum appositum est.

Dant animos plagæ. Æn. l. 7. v. 383. Culpas illas seu Noxas vel minimas, vel nullas omnino, quas in se deprensas tantopere deflevit Aloysius, adumbravit speculum nævis nonnullis minimis, sed maxime splendentibus inspersum; cum inscriptione: *Maculis insignis*. Virg. Georg. 3. v. 56. Constantiam in virtutibus extremum ad usque spiritum, adamas malleo frustra percussus; cum litteris; *nullo penetrabilis ictu*. ex Ovidio. Stemma denique Beati Aloysii sive Insignia, vulgo l'*Arme*, Gentis Gonzagæ nobilissimæ, quod manus repellit, Principatus item Aviti contemptum significans; cum celebri illo Juvenalis satyr. 8. v. 1. *stemmata quid faciunt?* Et Gonzagæ Gentis & Familiarum Arbor Genealogica, quam manus pariter velut eradicat; cum inscriptione: *Et Genus & Nomen inutile*; ex Horat. od. 14. lib. 1. Hæc Omnia Aulam illam Rethoricæ Liburni exornare adhuc audimus, & Dedicationes duas Græcam alteram, alteramque Latinam Patrono eidem Sanctissimo Aloysio ab Auctore factas. Qui etiam Theologicorum suorum studiorum pro absoluto feliciter curriculo, Magno, quem vocant,

cant, Actu imminente, immortales hasce Divo suo Gratias egit.

Dive fave: portum jam jam tetigere carinæ,
Apparetque oculis terra petita meis.
Affer opem: lacero subeunt dumque Ostia velo,
Turpius, ah caveant, effice, naufragium.
Fixerit ut certæ mihi pes vestigia terræ,
Hoc tibi perpetuo in Marmore Carmen erit:

GONZAGÆ IMMENSO QUOD RAPTUS ABÆQUORE PORTUM INCOLUMIS SALVA CUM RATE CONTIGERIM.

EPISTOLA OCTTAVA.

(*) *S Anctus Joannes Franciscus Regis* Soc. Iesu, Gallus, ardore populos ad bonam reducendi frugem, & plurimorum laborum sacris in Expeditionibus tolerantia maxime illustris, in perditis mulierculis e vitiorum cœno educendis, præcipue enituit; unde a furibundis amatoribus incredibiles pœnas retulit; apertoque in vitæ discrimine persæpue versatus est: irriti nihilominus in illum conatus omnes fuerunt, ut ab inceptis desisteret; utpote adhibiti in *Justum & tenacem propositi virum* (quem) *Non Civium ardor prava jubentium, non vultus instantis tyranni Mente quatit solida: neque Auster Dux inquieti turbidus Adriæ, nec fulminantis magna Jovis manus. Si fractus illabatur Orbis, impavidum ferient ruinæ;* ut pulcherrime Horatius Od. 3. l. 3.

(1) *P. Franciscus Grimaldus* Soc. Iesu paucis ab-hinc annis extinctus, celebris Poeta Elegiacus Didascalicus; cujus edita habemus Opuscula Tria admodum elegantia. Scilic. I. De Vita Urbana. II. De Vita Oeconomica III. De Vita Aulica.

EPISTOLA NONA.

(*) F*Rancifcus Maria Lactantius* Sacerdos Fulginas, Philosophiæ ac Theologiæ Laurea insignitus, Humanioribusque Musis excultus Librum Veteris Latii Decimum-Tertium *De Aricinis* ab Auctore hujus Epistolæ Latinè cum ceteris conscriptum, in Hetruscum sermonem fidelissime transtulit.

(1) *Das Tuscas*, &c. Librum eundem a se ita translatum obtulit Lactantius Vulpio cum Elegiaca simul Epistola, cui nostra hæc respondet.

(2) *Gaudet & Hetruscis nunc mea Musa modis. Musa, Musarumque* nomine non tantum versus & versu exarata opera, verum & prosa oratione conscripta aliquando significantur; præcipue tamen humanæ Litteraturę. Hic igitur pro *Musa* Librum ipsum Aricinorum Historiam prosa oratione complexum intellige.

(2) *De Puero. Joannes Baptista Collicola* lectissimus adolescentulus & eximiæ indolis ac spei, qui, sub hujus Epistolæ Auctoris magisterio, Livii Historiam a teneris mirum in modum excipiebat, reddebatque memoriter.

(3) *Præclarorum Parentum. Francifcus Collicola* Spoletanus & Romanus Patricius, Pater. *Diana ex Marchionibus De Cavalleriis Ursinis*, primariis

item Romanis Patriciis, Mater.

(5) *Magnus Avunculus*. *Cajetanus de Cavalleriis Ursinus*, Nuncius pridem Romanæ Sedis Coloniæ Ubiorum; mox ad Ioannem Quintum Lusitaniæ Regem. Cardinalis a Clemente XII. P. M. designatus, & morte præceptus Purpuræ, dum i'li Romæ suprema omnia ac prosperrima vovebantur.

(6) *Patrui Purpura*. *Carolus Collicola* S. R. E. Cardinalis excellæ mentis ac miræ in agendis dexteritatis vir, olim Seminarii Romani Convictor, Patruus lectissimi nostri adolescentuli. In quem ipsum adolescentulum, cum e periculoso morbo convaluisset, & istud lusimus Gratulatorium Hendecasyllabon.

Gaudete, Hendeca *syllabi*, *quot estis*.
Nunc nunc plaudite, *quotquot estis*, *omnes*,
Meo Collicolæ, *meo sodali*,
Qui Flos est Equitum & Juvenculorum,
Francisci *Decus & Decus* Dianæ,
Unus Unicus, *& Parentum Ocellus*.
Morbo convaluit febriculoso,
Pro quo expalluimus timore Amici,
Et pro quo Superum omnium per aras
Vota fecimus, *impetravimusque*.
Cum Doctore suo valet Ioannes,
Cumque illo Historias legit Quiritum
Rursum. *Nos veteres suos sodales*
Invisens iterum diu silentes
Festiva fovet allocutione.
Gaudete, *Hendecasyllabi*, *quot estis*,
Nunc nunc plaudite, *quotquot estis*, *omnes*

Ε Ρ Ρ Ω Σ Ο.

Have *mi Joannule*. Have & Vale.

(7) *Sarmaticisque jugis*. Vastissimas Poloniæ, & Lithuaniæ Regiones intellige, unde in Sancti Athanasii Magni Græcorum Romæ Collegium alumni profecti ex Ordine Sancti Basilii, Græci, ac Rutheni Ritus, qui deinde in patriam restituti maximo Genti suæ & contribulibus sunt adjumento. Quibus, aliisque Græcis jovenibus eodem in Collegio alumnis Lactantius noster, optimis exemplis, & institutis, dum Præfectus eorum curam gereret, plurimum profuit.

EPISTOLA DECIMA.

(1) *Amphitruoniadis Colles*. Scilicet *Tiburtini*. Tibur enim Herculi sacrum fuit peculiariter, unde sæpissime appellatum *Herculeum* est; & Colles Tiburtini *Colles Herculei*. Fuit autem Hercules Alcumenæ Amphitryonis sive Amphitruonis uxoris Filius ex Iove, ut est in fabulis. Dictusque est passim *Amphitryoniades* sive *Amphitruoniades*.

(2) *Arboribus*..... *Palladiis*. Oliveta vastissimi tractus in Tiburtino. Oliva dicta est *Arbor Palladia*, eo quod ab Pallade inventa primum fingitur. Virg. *Oleæque Minerva Inventrix*. Georgic. lib. 1. v. 18.

(3) *Albuneæ templa*, &c. Ædificium Tibure adhuc extans creditum dictum que vulgo: *Il Tempio della Sibilla*.

(4) *Alexander*. Vir Clarissimus *Josephus Alexander Furiettus* Bergomas, in Romana Curia atque Aula Præsul Amplissimus, integritate & Doctrina, præsertim vero Iuris prudentia, & obitis egregie muneribus publicis, Iudex probatissimus.

(5) *Cecropio Seni*. Solon, qui Atheniensibus suis a Cecrope exortis leges dedit. Cecrops autem Pandionis filius Athenas fundavit.

(6) *Kalendæ*, *Ruri inimica dies*. Prima Novembris; qua die Tiburtinæ Autumnales Rusticationes desinunt ferme omnibus Romæ publica munia gerentibus. (7)

(7) *Cessante Rubrica*. Legum Codices intellige. Sic. Perf. Sat. 5. v. 90. Masurii Sabini Legalia Responsa, dicuntur *Rubrica Masuri*. *Præsertim si quid Masuri Rubrica notavit*; nomen autem inde deductum, quod rubro lapillo primum scribere consuevere, *rubrica* appellato. Hinc Sacrorum Officiorum leges ac ritus minio pariter descripta, *rubricæ* nobis dicuntur.

(8) *Et modò cum Lando*. Illustrissimus Præsul Franciscus Landus Placentinus, nunc Beneventanus Antistes, Tiburtini secessus hactenus in paucis amator, pietate, severioribusque pariter & amœnis doctrinis, obitisque Parisiis ac Romæ publicis muneribus, illustris.

(9) *Sancto modocumque Canali*. P. *Alexander Sancto-Canale* Soc. Iesu Panormitanus Sacer Orator tota Italia percelebris, nunc autem Romæ, in SS. Nominis Iesu, Sacrorum Librorum Interpres eximius.

(10) *Cancros*. Rusticas inter voluptates accensent nonnulli cancrorum fluvialium, vulgo *gambari*, piscationem, seu venaturam: quorum copia ingens in ripis Anienis, in Tiburtino.

(11) *Duplices uvas*. Scilicet celebres illas sapidissimas: *Cornetta di Tivoli, & Pergolese di, Tivoli*

(12) *Hadriaci Tractus*: nempe Vastissimæ ac magnificentissimæ Tiburtinæ Hadriani Cæsaris Villæ Spatia, quæ milliaria sex gyro, & longitudine tria complexa dicantur. Unde, tot post evoluta sæcula, totque adhibitas effossiones, assidue adhuc pretiosa antiqua monumenta eruuntur.

(13) *Centauros exhibuere duos*. Eximii Operis statuas intellige duas, quas paucis ab-hinc annis V. Cl. Alexander Furietius invenit in Tiburtino, e ruderibus Villæ Hadrianæ refossas. Artis miraculum.

(14) *Asarota*: pavimenta, quæ scopis minime verrenda sunt; sed pannis aut spongiis purganda & detergenda, ne corrumpantur: ex Greco σαίρω, quod est *Verro, & alpha privativo*: hinc *Asarota, scopis non verrenda*.

(15) *Picturatum sternitur omne solum*: scilicet pretiosissima Veterum pavimenta Musivo Opere contexta, quæ Furiettus idem in Hadriana Villa detexit, minutissimis e lapillis coloratis vividissime compacta. Hujusmodi appellaverunt Prisci Latini, sive Romani, *Opus Musiuum*, *Opus tessellatum*, *Opus denticulatum*, *Opus spicatum*, *Opus vermiculatum*; & quandoque etiam *Spicam* & *Vermiculum*; ut in Inscriptionibus Vetustis aliquando legimus.

(16) *Columbæ*, &c. Inter alia pretiosa hujusmodi pavimenta, detexit Furiettus idem singulare illud, quo columbæ quatuor (sive turtures, ut aliquibus magis videntur) repræsentantur, diverso unaquæque gestu, ad aquæ craterem stantes, prout hic describuntur.

(17) *Quascolis Astrea*, &c. In Ædibus Publicis *Montis Citatorii*, quo nobilium Hospitum & Advenarum concursus magni, ad Centauros, & Musiva hæc pavimenta spectanda atque admiranda, fiebant.

(18) *Dum peteres Meliten*. Meliten adivit Furiettus olim Venetæ Reipublicæ jussu, ut Venetorum ipsorum negocia cum Rhodianorum sive Melitensium Equitum Magno Magistro transfigeret, adversus communem Christiani Nominis Hostem.

(19) *Jactatum Te fluctibus*. Quibus in navigationibus, eundo redeundoque, fœdis fuit non semel tempestatibus agitatus, maximisque discriminibus objectus.

Non solum facto ; verum opprobrio quoque turpi.

(8) *Seu viride aspectas regalibus aedibus aequor*, &c. P. *Ubertini Carrarae* Soc. Iesu Poetę Celebris dictum fuit; ex Macaresianis Excellentissimorum Ducum Rospigliosorum aedibus magnificis duplicis Aequoris, seu Maris esse prospectum amoenissimum. *Viride* alterum Camporum latissime patentium; alterum vero *Caeruleum* Thyrreni Maris, cujus in Littore, sive Ora, est Macaresium. *Faenoque*, &c. *Omnis caro faenum, & omnis gloria ejus quasi flos agri; exsiccatum est faenum, & cecidit* flos. Isaiae Cap. 40.

(9) *Quam colis Etrusci vastam modò Littoris oram, Quot Populis quondam culta, superba fuit?* Ora Maritima ist hęc, vulgo *La Maremma di Macarese*, priscis sęculis Urbium atque Oppidorum celebrium plena fuit: quarum jam pridem ipsae etiam periere ruinae, vixque ab Eruditioribus sagacioribusque Antiquariis earum aliquot nomina situsque detecta sunt, ex minimo aliquo refosso recognitoque vestigio.

(10) *Fregenarum Urbem*. Quod Urbi *Fregenae* ad *Aronis* Fluminis ostia sita fuerit, ac proinde, ubi nunc *Macaresium*, legitur apud Philippum Cluverium in Italiae Descriptione; innuitque Tabula Cingulana Agri Romani, & Francisci Eschinardi S. I. in eam Enarratio. Porro Cluverius Lib. 2. Ital. Antiqu. p. 498. Lugd. Bat. 1624. fol. diligenter monuit, *Fregenas istas Etruscas* pluribus ab Scriptoribus cum *Fregellis Latinis*, , sive *Campanis*, modò *Ponte Corvo*, apud Aquinum, fuisse confusas. Ipse tamen utriusque Urbis latum & manifestum discrimen, pluribus Veterum testimoniis de utraque adductis, ostendit. De Fregenis autem Urbe, ubi nunc Macaresium est, olim constituta, ita Silius Italicus lib. 8,

Alsium, & obsessae campo squalente FREGENAE.

(11) *Bebiana Moenia*. Tabula Agri Romani Cingulana nuper laudata, antiquam Urbem *Bebianam* nomine in Macaresii vicinia constituit, prope Fossam, & Pontem. vulgo *dei tre denari*; ad pervetusta quaedam aedificiorum vestigia subscribens *Bebianae Rudera*.

(12) *Cum Lorio*. Eadem Tabula prope Fundum, seu Praedium, *La Bottachia*, subsignavit *Lorii Rudera*; nomen scilicet Priscae Urbis dirutae.

(13) *Cum Statuis*. Item in ea vicinia prope Diversorium, nunc *Monterone*, Locum designat ea Tabula *Ad statuas*, sive *statuae*; sic forte olim dictum ob insignes aliquas in eo statuas collocatas.

(14) *Alsium*. Fuit antiquissimis temporibus *Alsium* maritima Urbs celebris, cujus meminere Livius, Dionisius Halicarnasseus, Vellejus Paterculus, Plinius, Silius Italicus, Strabo, Ptolomaeus aliique Auctores; ut apud Cluverium videre est. Lib. 2. Ital. Antiq. p. 497. Edit. Lugd. Batav. Portus ejus *Alsiensis* dictus est. De quo Cicer. in Miloniana, & in Epistolis Familiaribus. Cluverius autem, cum aliis, situm Portus Alsiensis constituit, ubi modo est Castrum cum Arce, vulgo *Palo*, *& la Fortezza di Palo*. ex eo praesertim indicio, quod ibidem antiquus lapis fuerit detectus, cum litteris: DECUR COLON ALSIENSIS. Tabula verò cingulana Agri Romani ad ostium *Rivi Cupini* apud Palum, indicavit *Rudera Portus Alsiensis*.

(15) *Alsietina suae nomina fecit Aquae*. Ea Aqua, cujus Romae vulgatum est nomen, *Acqua di Bracciano*, quaeque potissimum emergit ad Fontem a Paulo. V. P. M. magnificentissime in Ianiculo extructum, nobis *il Fontanone*

none di San Pittro Montorio, ob hoc *Aqua Paula* dicta, ea, inquam, Aqua ab Romanis olim *Aqua Alsietina* fuit appellata: eo quod non tantum ex *Lacu Sabatino*, nunc *di Bracciano*, originem habuit; verum etiam, & quidem priorem longinquioremque, originem duceret ex *Lacu Alsietino*, qui in Agro Urbis *Alsii* fuit; quique hodie dicitur: *Lago di Straccia-Cappa*; prope Sabatinum; quemque alii cum Lacu, vulgo *Lago di Martignano*, confundunt.

(16) *Nec procul hinc Ceræveteres*. *Cerveteri*. Etruriæ suburbanæ Oppidum; unde Romani ritus in sacris adhibendos accepere, *Ceremoniæ* dictos. Oppidum etiam, *Cere* sine addito, dictum est.

(17) *Urbs & Agylla*: prope Cere silex est præcelsa, in qua urbem Agyllam fundatam memorant: quæ *Urbs* quoque *Agyllina* dicta. Virg. Æn.8. v. 478.

Haud procul hinc saxo colitur fundata vetustos
Urbis Agyllinæ sedes: Ubi Lydia quondam
Gens bello præclara jugis insedit Etruscis.
Hanc multos florentem annos Rex deinde superbo
Imperio, & sævis tenuit Mezentinus armis.

(18) *Urbs Maxima Veii*. Communior nunc antiquariorum Pars post Raphaelem Fabrettum, censet, locum, ubi olim celeberrima Urbs *Veii*, Agri Vejentis Princeps & Domina sedit, esse eum, in quo oppidum est *L' Isola di Farnese*, publica inter Diversoria: *La Storoo*, *& Baccanello*; haud ita procul ab oppido *Formello*, in Agro Romano, & Tuscia Suburbicaria. Fuere *Veii* primis Romanæ Reipublicæ sæculis Urbs potentissima, atque opulentissima; Hetruriæque Populorum ex principibus una, & forte omnium maxima.

(19) *Trojo longior ille labor*. Obsedere Romani, siveoppugnavere Vejos annis plusquam decem, cum tamen decennalis fuerit illa celebris Trojæ obsessio. In Vejorum Obsidione, primum sub pellibus ab Romano exercitu hiematum est. Capta demum fuit Urbs prodigio, ut Livius, narrat; Lacus Albani deductione facta, juxta oracula. Vide Librum nostrum *de Albanis* Tom. 7. Vet. Latii. Vejorum vix jam rudera, aut vestigia apparent: eorumque excidium ferme sine vestigiis in plures multumque diversas sententias de hujus Urbis antiquo situ, scriptores distraxit. De Veiis Livius diffusissime.

(20) *Hic quondam Cremera, Fabiorum infamia, flumen*, trecentorum Fabiorum Cæde, Bello Vejenti, nihil celebrius in Romana Historia. Ad Cremeram fluvium, in Agro Vejenti, ea fuit perpetrata. Fluvio nunc nomen *La Valca*. De Fabiis Livius pariter & Ovidius.

(21) *Oppidaque antiquo tot celebrata Lare*. Aliæ quoque Urbes & quidem celebres, extiterunt olim in ea vicinia & Regione: ut *Careja*, hodie *Galera*; quem prope pagum est Fundus *La Badia di Santa Maria in Celsano*, ad Venerabile Collegium Germanicum-Hungaricum Romæ pertinens. *Rubræ* hod. *Grottarossa*; *Fidenæ*, nunc *Castel Giubileo*; aliæque.

(22) *Parte alia bifidus Tibris Tyrrhena lacessens Æquora*. Habet Macaresius Fundus proximum Tiberim sinistrorsum; qui Antiquam Hetruriam a Latio divisit: ramisque duobus distinctus, ad locum ex eo dictum *Capo di rame*, Insulam efficit; quam; Veteres *Sacram* dixere: quamque circuitu octodecim passum millia complexam, Antiquarii memorant.

Duo-

Duobus deinde Ostiis in mare sese exonerat Tiberis; altero, vulgo *La Fiumara*; altero verò *Fiumicino*: tanto impetu, ut bellum potius, quam tributum, mari inferre videatur.

(23) *De Portu triplice Clarus erat*. Proxime Ostia Tiberis, tres olim percelebres Portus fuere.

(24) *Ulpius*. Latere Fluminis dextero, prope alveum, nunc *Fiumicino*, interius fuit *Portus Trajanus*, qui a nobis hic *Ulpius* dicitur ab Auctore Imperatore Cæsare *Marco Ulpio Trajano*. Ejus adhuc murorum circuitus, multæque marmoreæ columnæ, ad quas naves alligabantur, perdurant adhuc: sinus ejus ferme rotundus lacus instar, sive paludis, accolis dicitur *Trojanella*. De illo vid. Vulpium *Veteris Latii Tom. 6.*

(25) *Claudius ante hunc*. Dexter pariter Tiberi fuit *Portus Claudius* Imperatoris *Claudii* Cæsaris Opus, ad ipsum Littus Maris, ante Trajanum; quem Trajanus interiorem postea excitavit. Claudius figuræ pene ovalis fuit: ex eo, per fauces quasdam in Trajanum postea fuit aditus. Portus Claudius modo terra arenisque fere omnino est oppletus. Locum accolæ balbutiunt, *La Trojana*, ea opinione, quod de Trojanis hæc loca nomen desumpserint: cum revera corruptæ sint voces, *La Trojana*, *La Trojanella* & *Trajano*: eo quod Trajanus, & *Claudium Portum* restituerit ornaveritque, & novum de suo nomine *Trajanum* adjecerit. Porro duorum horum Portuum magnificentissime extructorum ex celebritate, Urbs sive Civitas olim conflata est *Romanus Portus*, sive etiam *Portus*, sine addito appellata. Fuitque Christianis sæculis Celebris ac Populosa; Sacro proinde Antistite decorata, qui *Portuensis* est dictus hodie, licèt ea loca in ruinis omnino jaceant; adhuc tamen Titulus *Portuensis* Antistitis superest; ejusque sacra Ditio oppida plura & pagos complexa. Vide Vulpium *Tom. 6. Veteris Latii* de his fuse agentem.

(26) *Lævum munibant ostia Regis opus*: sinistrum ad Alveum Tiberis, nunc *La Fiumara*, fuit ab *Anco Marcio* Romanorum Rege quarto Urbs excitata, *Ostia nomine*, sive *Ostia Tiberina*, ex vicinia duorum, Tiberis Ostiorum. Ea quamvis pene deserta, subsistit tamen adhuc, Titulusque Antistis sacri est; qui Cardinalium omnium est antiquissimus. Apud Urbem Ostiam primis Romanorum temporibus Portus fuit peculiaris, qui *Portus Ostiensis* est dictus: quamvis postea *Portus Romanus*, ab aliquibus etiam *Ostiensis* fuerit appellatus; ostiensi ipso desinente, atque oppleto.

(27) *Ast ultra hæc, Latium*: a Tiberi *Circejum* Promontonium, Veteris Latii pars Australis extendebatur.

(28) *Lavinaque Littora bellis, Descensu & Phrygii nobilitata Ducis*: Scilic. Æneæ Trojan. de quo Virgil. Æn. primo *Lavinaque venit Littora*. Oppidum modo *Patrica*, seu *Pratica*; in Latina ora maritima positum, sedem antiqui Lavinii constituunt Antiquarii.

(29) *Ardea, quæ Turni*. Extat hodieque Castrum *Ardea* dictum, muris circumdatum ex vivo prægrandi secto & quadrato lapide munitum. Fuit olim *Ardea* Rutulorum Civitas princeps, cujus rex Turnus; de quo Virgilius sex posterioribus Æneidos Libris fusissime.

(30) *Laurentum Regna Latini*. Laurentum Urbem constituunt Eruditi Viri plerique omnes loco in Latino Littore, dicto *Paterno*, aut *Torre di Paterno*; Tiberim inter atque Antium Promontorium. Egit Vulpius in Veteri Latio *De Ardeatibus*, & *Laurentinis*, duobus libris seorsim.

(31) *Quo vestris posita est aurea sella Foris*. Sic Propertius Suburbanarum plurium Civitatum desolationem commemorans Lib. 4. Eleg. 11.

Et Veii veteres, & Volscũ Regna fuistis;
Et vestro posita est aurea Sella Foro.
Nunc intra muros, Pastoris buccina lenti
Cantat, & in vestris ossibus arua metunt.

(32) *Occultans catulosque fera*. Idem ait Horatius de ruinis veteris Trojæ. Lib. 3. od. 3. *Dum Priami Paridisque busto Insultet armentum, & catulos feræ celent inulta*.

(33) *Quid vano tumeat periturus homuncio flatu*? Celebre est argumentum idem, quod homini, ruinas magnarum urbium intuenti, recordatio propriæ mortalitatis subire in mentem debeat, eoque ex aspectu debere illum superbe non sapere, sed proprie tenuitatis meminisse. Servius Sulpicius in Epistola ad Ciceronem, De Consolatione in morte Filiæ Tulliolæ, sic sapientissime. Lib. 4. Ep. Cic. Famil. Ep. 5. *Ex Asia rediens, cum ab Ægina Megaram versus navigarem; Cœpi regiones circumcirca prospicere. Post me erat Ægina: ante Megara; dextra Siræus; sinistra Corinthus; quæ oppida quodam tempore Florentissima fuerunt; nunc prostrata, & diruta ante oculos jacent. Cœpi egomet mecum sic cogitare. Hem. nos homunculi indignamur, si quis nostrum interiit, aut occisus est; quorum vita brevior esse debet; cum uno loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant. Vis ne tute, Servi, cohibere, & meminisse hominem te esse natum?* Sic pariter Actius Sincerus. Sannazarius Libro secundo De Partu Virginis, ℣. 213. & sequentibus.

Et qui vertentes immania Saxa, juvencos
Flectit arans; qua devicta Carthaginis arces
Procubuere, jacentque infausto in littore turres
Eversa: quantum illa metus: quantum Urbs dedit insultans Latio, & Laurentibus arvis!
Nunc passim vix relliquias, vix nomina servans
Obruitur propriis non agnoscenda ruinis.
Et querimur, genus infelix, humana labare
Membra ævo? cum Regna palam moriantur, & Urbes.

Quam pulcherrimam & verissimam plane sententiam Torquatus Tassus egregie in suum elegantissimum Poema sic transtulit: *Giace l'alta Cartago, e appena i segni dell'alte sue rovine il Lito serba, Muojono le Città; Muojono i Regni; copre i Fasti, e le Pompe arena & erba. E l'uom d'esser mortal par, che si sdegni; O nostra mente tumida e superba!* Ipse denique Sannazarius *in Theatrum Campanum*, sive *Ruinas Capuani Amphitheatri* Ep. 39. Lib. 2. *Editionis, Patavinæ ap. Comminum*, sic:

Dicite Semidei, silvarũ Numina, Panes,
Et si qua advẽta es Nympha fugata meo:
Cui licuit tantas saxorum evertere moles
Quas jam disiectas vix nemora alta tegunt?
His ne olim sueta est cuneis Campana juventus
Amphitheatrales læta videre jocos?
Nunc ubi tot plaususque hominum, vocesque canoræ
Tot risus, tot jam gaudia, tot facies?
Scilicet, heu fati leges! rapit omnia tẽpus.
Et quæ sustulerat, deprimit ipsa dies.

(34) *Nunc quamvis sacra nos compede Roma moretur*. Innuit hic Auctor, se quamvis modo detineatur Romæ ab nonullis sacris Congregationibus, quibus est accensitus, sacrisque a studiis Divinarum Litterarum, quas profitetur; alias tamen deliciis Macaresii Ruris interfuisse, eo deductum ab Excellentissimo Zagaroli Duce, ut ipsum cum nobilissimis Conjuge ac liberis suis, Sancti Patris Igna-

Ignatii exercitationibus imbueret; una cum domesticorum suorum gregibus copiosissimis: atque adeo, ut Macaresii Ruris colonos hinc atque hinc dispersos Divini Verbi pabulo recrearet.

Viam autem *Aureliam* antiquam, *Castrum Guidi*, ac *Pontem* fluvioli *Aronis*, Macaresium euntes obeunt, atque transmittunt.

(35) *Burgundius Heros*. P. *Horatius Burgundius* Soc. Jesu, vir religiosissimus, & Mathematicus celeberrimus, tunc Excellentissimorum Ducum sacris a confessionibus, pene ex improviso nobis ereptus Ann. 1741. Martio Mense.

(36) *Corradinus princeps, Lercarius atque. Petrus Marcellinus Corradinus, & Nicolaus Lercarius* S.R.E. Cardinales; virique Principes, & Patricii plurimi; aliique clarissimi ex Urbe accedentes hospites.

(37) *Gentis spes prima Camillus. Excellentissimus Dominus Camillus Rospigliosus* Excellentissimi Zagaroli Ducis filius primogenitus, qui Auctorem in suo Macaresio Rure benignissime excepit & humanissime.

(38) *Turrim me visere Petræ. Torre in pietra* Prætorium nobilis Falconeriæ Gentis haud ita procul Macaresio.

(39) *Tum vi hoc Automedonte diu.* significat Auctor se magni fecisse, quod a tam nobili Ductore huc atque illuc deductus fuerit. Fuit autem *Automedon* Currus Achillis auriga celebris & peritissimus; de quo Homerus. Juvenalis quoque ut nobilem ac peritum Currus ductorem significaret, *Automedonta* appellavit. Sat. prima.

(40) *Stagnaque visa mihi*. In vicinia Macaresii Ruris stagna sunt duo; quorum alterum Orientis, alterum Occidentis solis plagam obvertitur. Ex iis, quod Macaresio propinquius est, Excellentissimis Dominis Rospigliosis plurimum affert utilitatis.

(41) *Castra Palidori. Palidoro*. Castrum ac Prædium *Xenodochii Sancti Spiritus in Saxia Romæ*, inter Macaresium & Palum constitutum.

(42) *Vetera Monimenta, ruinæ...... tua Castra, Palus:* eadem Via, dextrorsum, rudera murorum apparent, quæ dicuntur *Palo vecchio*: ac deinde in ipso maris Littore Oppidum & Castrum *Pali* munitum occurrit. *Palo, & Fortezza di Palo.*

(43) *Ruris Opes*. Venatus Macaresii aprorum percelebres. Equarum armenta, Casei, vulgo *provature di Macarese;* Bubalini Fœtus lactentes. Coturnices totius illius oræ quando Aprili mense ex Africa ad nos redeunt, lassæque facillime capiuntur.

(44) *Locum Graii dixere Beatum*. Græca origo nominis *Macarese*, *Deliciarum & Gaudiorum Locum* significat: ea enim lingua *Macarios* idem est ac *Beatus:* quare *Macaresios* optime verteretur *Piccolo Paradiso Terrestre*.

(45) *Rura Gabina subi*. Delicatæ Rusticationes apud oppidum *Zagarolo* in antiquo Gabino Agro situm.

(46) *Regia Celsa Quirini*. Magnificæ Rospigliosorum Principum Ædes Romæ in Monte Quirinali.

(47) *Cum Doctore Tuo*. *Philippus Ingegneri* is est, Vir Clarissimus ac Pius Sacerdos, idemque, excellentissimi Domini. *Jo: Baptistæ Rospigliosi* Doctor egregius; atque Epistolæ ad Auctorem missæ, Cui hæc facta Responsio, Director, &c.

(48) *Gemini*. Sol scilic. in signo cœlesti *Geminorum*: uno verbo, *Majus Mensis*: quo tempore, pro aere, ob frigoris remissionem ad insalubritatem jam redeunte, Macaresiæ Rusticationes desinere consueverunt.

LIBRO TERTIO.

EPISTOLA PRIMA.

* HÆc Epistola edita est Brixiæ Anno Salutis MDCCXLI. in 4.

(1) *Archæa*: Revera Quirinus Cardinalis Amplissimus cum in aliis Editis Operibus variis, tum maxime in Libro, cui Titulus *Primordia Corcyræ* excellentissimam interioris, antiquiorisque Litteraturæ Eruditionem ostendit. Quod hic significant hæ veræ laudes, quibus dicitur: *Reposta Archæa Pater Eruditionis*. Si quidem in eo libro Eruditissimur Auctor quamplurima abstrusiora Græcorum Scriptorum Veterum testimonia in rem suam adducit; eorum veram sententiam aperiendo: falsis, atque contortis interpretationibus omnibus seclusis, & amandatis.

EPISTOLA SECUNDA.

* EDita est hæc Epistola Brixiæ An. Sal. MDCCXLI. in 4. & iterum ibidem in Epistola Italica Brixiani Civis ad Amicum: *De Brixiana Litteratura Progressu sub Cardinali Quirino Antistite*, ubi Hujus Epistolæ Hendecasyllabi dicuntur *Aurei sæculi Augustæi pares Carminibus, atque illis inferendi &c.*

(1) *Nam me Flaminii*, &c. Adhibet hic Auctor sententias & carmina quædam M. Antonii Flaminii, Latini Poetæ mundissimi, in re simillima: neque hoc furtim facit: sed edicit palam.

(2) *At Te Brixiadum* &c. Quicumque maxima, assiduaque incrementa perpendent, quæ Quirinus Cardinalis Sacris, Profanis, Græcis, Latinisque, & remotioribus quoque Orientalibus Litteris in Regione Brixiana promovet & procurat; ex quo, maximo ejusdem bono, Sacer ibidem est renunciatus Antistes, Mecænasque præest munificentissimus; is profecto, æquissimo jure & meritissimo Cardinalem eumdem *Brixiadum Musarum Decus* his versibus dici cognoverit, ac pronunciaverit.

EPISTOLA TERTIA.

* EDita est hæc Epistola Brixiæ An. Sal. MDCCLXI. in 4.

(1) *Callimachique*, &c. Hæc sunt nomina maledicorum scriptorum, qui Paulli II. P. M. nomini ac famæ detraxerunt, Duce Platina. Quorum calumniæ commentario, quod hic laudatur, ab Eruditissimo Sapientissimoque Quirino Cardinali penitus obtritæ ac dissipatæ sunt.

(2) *Livor rumpere* Paullus Barbus idem. Auctor hic utitur archaismo in hujus versus mensura; elidendo scilicet litteram S. in voce Paullus, ita ut sit legendum Paullu Barbus: velut est apud Ennium *Catus Æliu' sextus*, *& Vivus per ora Virum*; aliaque sexcenta apud primos Poetas Latinos.

EPI-

EPISTOLA QUARTA.

(1) SEbinive Lacus, &c. Hic nobis dicitur *Lago d'Iseo*, in Brixiana Regione.

(2) *Benaci*, &c. *il Lago di Garda*. De quo Virgilius Georg. 2. v. 160.

Fluctibus & fremitu assurgens, Benace, marino.

(3) *Mela*, &c. Flumen *Mela* certe in Agro Brixiensi: dequo tamen controversia est inter Recensiores ipsos Brixianos Scriptores, utrum prope Urbem, an procul fluat, sive, ut verius dicam, utrum intra, an extra Brixiæ mœnia: *Mela* Fluvium nominavit Virgilius Georgic. 4. v. 278.

(4) *Rigatos*. Calami sive cannæ ex Chalybe ductæ ad parvi tormenti bellici, vulgo *arcobugio*, armaturam. Ob lineam quandam sive sulcum, dicuntur *rigate*: quæ autem in Agro Brixiensi fiunt, ob ferri fodinas copiosas & excellentes, maximo ubique gentium in pretio sunt, & in regiones quoque remotissimas asportantur.

EPISTOLA QUINTA.

(1) FOrma Gregis. Talem requirit sacrum Antistitem Divus Petrus Ep. p. C. 5. v. 3. *Forma factus Gregis ex animo.*

(2) Hic *vultus simul exerit*. Ita Horatius de Augusto: *Vultus ubi tuus affulsit, Populo gratior it dies, & soles melius nitent*. Od. 5. Lib. 4.

(3) *Cachinnorum*, &c. Sic Catullus Epigr. 31. v. 14. *Ridete quicquid est domi Cachinnorum.*

EPISTOLA SEXTA.

(1) COllis hic Quirini, &c. Luditur hic in vocibus *Quirini*, & *Quirinali*; nec abs re quidem, ut videtur.

(2) *Provocare noli*. Sic Statius De Lucani Natali, Silvar. lib. 3. carm. 7. v. 361.

Boesin Mantua provocare noli.

EPISTOLA SEPTIMA.

(1) CAdit heu, &c. Virgilius Eclog. 9. v. 17. *Heu cadit in quemquam tantum scelus.*

(2) *Pari quis unquam?* Catullus Ep. 29. v. 1. *Quis hoc potest videre, quis potest pati?*

(3) *Sacris Liminibus*. *Ad Limina Apostolorum*, ut ajunt, accedere consuevit Cardinalis Quirinus ex Brixiensi sua Sede bis in anno, itinerum incommoda flocci faciens. Quin & ipsa itinera vacua nunquam a studiis litterarum præterire finit: cum vere de illis usurpet, quod scilicet *secum peregrinantur, & iter faciunt*. Testimonio sunt tot Epistolæ eruditissimæ, quas in itineribus scriptas, ad Viros Clarissimos datas edidit, pergitque edere in dies.

EPI-

EPISTOLA OCTAVA.

(1) *Terrarum Dea*, &c. Hos cum sequentibus versibus mutuatus est Auctor a Martiale & Catullo, ad suas ornandas Epistolas, tanquam opportunissimos, ita ut de suo melius dicere diffisus fuerit. Neque hoc abscondit; imo edicit palam.

EPISTOLA NONA.

(1) *Alexander*. *Alexander Lopo* Sem. Rom. Convictor e Ducibus Taurisani & Monteronis Patricius Lupiensis, sive Aletinus, sive Lyciensis, ex Matre nobilissima Caffarella Romana, &c.

(2) *Pol: diserte* &c. In Instauratione studiorum egregie recitavit in Romano Seminario egregiam Elegiam De Laudibus Friderici Christiani Primogeniti Saxoniæ Principis Regisque Poloniæ filii, ibidem Marianæ Congregationis Præfecti Ann. Sal. 1740. Kalendis Novembribus.

(3) *Baldus*. *P. Claudius Adeodatus Baldus* Soc. Jesu Liburnensis.

(4) *Cratteus Bianor*. Nomen Pastorale Auctoris inter Arcadas.

(5) *Sic Pindi*. Dum hæc Epistola ad Alexandrum Lopez fuit allegata, Rethoricæ Poesique ille operam dabat: quapropter opportuna in his facultatibus progressuum auguria eidem facta.

(6) *Meique Livj*: scilic. Patavini, & Auctoris civis & conterranei.

EPISTOLA DECIMA.

(1) *Angele*. P. D. Angelus Calogerà Monachus Camaldulensis Urbanus Venetiis Opusculorum Philologorum pluribus Tomis Collector, Editor, atque Illustrator.

(2) Mutuatam ex Catulli Epigrammate quinto hanc Epistolam nemo non videt: attamen in honestiori multo argumento.

EPISTOLA UNDECIMA.

(1) *Crescenti*. Est hic Illustrissimus Amplissimusque Presul *Marcellus Crescentius* ex vetustissima nobilissimaque Romanorum Crescentiorum Gente, qui post alia sancte in Romana Curia obita munera, ex Sacræ Rotæ Auditore Pontificius Nuntius in Gallias ad Ludovicum XV. Regem allegatus, mirum in modum virtutibus eluxit. Huic adolescenti, suoque in Philosophicis amicissimo Condiscipulo olim hanc Epistolam cum, pio, ornatoque Libello Auctor miserat.

EPI-

EPISTOLA DUODECIMA.

(1) COSMI *Cosmus de Angelis* Patricius Pisanus Bargæ in Etruria Marchio, Seminarii Romani tunc Convictor, multæ expectationis juvenis immatura nobis morte præreptus.

(2) *Aloysi*. Huic Elegiam de Beati Aloysii laudibus recitandam auctor tradiderat; ac præcipue Beati ejusdem Vota de Societate Jesu ineunda.

EPISTOLA DECIMATERTIA.

(1) CAROLI P. *Carolus Mandosius* Soc. Jesu Romanus Elegiarum Scriptor egregius, & Elloquentiæ ac Poseos Romæ Professor illustris.

EPISTOLA DECIMAQUARTA.

(*) EDita est hæc Epistola Romæ Ann. 1742. ap. Mainardum in 4. cum aliis ejusdem argumenti, Curante Francisco Benalio Tarvisino, &c.

(1) MARCUS. Excellentissimus Eques atque Senator *Marcus Fuscarenus* Venetorum suorum Publicus Historicus.

(2) *Quantus Vindobonaque*, &c. Ad Carolum Sextum Romanorum Imperatorem Venetæ Reipublicæ Orator fuit.

(3) *Urbi Romulea*, &c. Mox Romæ ad Clementem XII. P. M. & ad Cardinalium Collegium in Comitiis Vaticanis; denique ad Benedictum XIV. P. M. item Orator.

(4) ARCADIÆ *mei Sodales*. Scilic. Auctor Arcas est Pastor *Bianoris Cravei* nomine.

(5) *Tiburtes*, &c. Amœnissimis in Tiburtinis Tusculanisque Rusticationibus Fuscarenus nobilium Eruditorumque Coetuum Sal, Mel merum, & delicium fuit. Hinc merito dicitur hic *Musarum Decus, & Suadæ Gloria*. Ob suavissimam doctissimamque præcipue oris facundiam.

(6) *Te Benalea: Franciscus Benalea* Fuscareni intimus familiaris poeta eruditus Arcadum plurimos in laudes Patroni sui beneficentissimi excitavit.

(7) *Parrhasium Nemus*. Sedes Celeberrimæ Arcadum Academiæ Romæ sic appellatur.

EPISTOLA DECIMAQUINTA.

LIber ab amplissimo Quirino Cardinali dono datus Auctori hujus Epistolæ hunc Titulum præsefert: *Diatriba Præliminaris in duas partes divisa ad Francisci Barbari, & aliorum ad ipsum, Epistolas ab Anno Chr. MCCCCXXV. ad Ann. MCCCCLIII. nunc primum Editas ex duplici M. S. Cod. Brixiano, & Vaticano Uno. Has omnes alterum Volumen complectetur. Quin ad ejus calcem aderit Ampla earumdem Mantissa ex Forojuliensibus Biblioth.*

bliotb. Guarneriana MSS. Brixiæ excudebat Joannes Maria Rizzardi 1741. *Superiorum Approbatione*. In fol. parv. sive in 4. Chartæ maximæ: pagg. DCXVIII. sine Præfatione &c.

EPISTOLA DECIMASEXTA.

(1) MARIO Illustrissimus Præsul *Marius Compagnonus Marefuscus* Patritius Maceratensis egregiæ expectationis juvenis, & in florenti adhuc ætate maturis virtutum fructibus exornatus.

EPISTOLA DECIMASEPTIMA.

(*) Antiquarum Inscriptionum Libellus, de quo hic sermo, editus fuit Venetiis apud Simonem Occhi in 12. hoc Titulo: *Lettera del P. Giuseppe Rocco Volpi della Compagnia di Gesù al P. D. Angelo Calogerà Monaco Camaldolese; nella quale si espongono Cento Antiche Inscrizioni di fresca nuova scoperta, o correzione, con alcune brevissime Annotazioni per ciascheduna.*

EPISTOLA DECIMAOCTAVA.

(*) Lascaridum Gens Byzantina origine, Byzantii inter alios illustres viros protulit Imperatores duos, *Theodoros* nomine; ac *Joannem Lascaris* pariter Imperatorem. In Italiam deinde traducta, cum Comitibus Albio intemelii, vulgo di *Ventimiglia* Consanguinitate permixta est. Ex quibus prodiit *Joannes Paulus Lascaris* Militiæ Equitum Hierosolymitanorum Rhodiensium, nunc Melitensium, Magnus Magister. Nomen quoque Loco *Lascaris* appellato tribuisse videtur in Italiæ finibus prope Niceam in Subalpinis; in Lascaridum ipsorum ditione posito. Viris quoque Litteratis permultis inclaruit, ut *Joanne* ac *Constantino*, Græcis præcipue doctrinis illustribus, aliisque.

EPISTOLA DECIMANONA.

(1) *Wenceslaus adest*. *Wenceslaus Carolus Sacri Romani Imperii Comes de Purgstall* intimus Cæsareæ Majestatis a consiliis, olim Goritiæ *Locum-tenens*, & Aquilejæ Cæsareus *Commissarius*; mox meritorum suffragio ob gravissima egregie exercita munia, ad Ducis Goritiæ dignitatem evectus.

(2) *Camutiæ Joannes Baptista Camutius* e Comitibus olim Tolmedii in Foro-Julio, *Decanus*, ut vocant, nobilissimorum Aquilejensium *Canonicorum*, vir eximius, Romam ab Collegorum suorum Cœtu gravissimo ad maximi ponderis tractanda negocia allegatus.

EPI-

EPISTOLA VIGESIMA.

(1) T*Empe*. Amœniſſima Teſſaliæ Loca Poetis commendatiſſima.

(2) *Alcinoi...... Hortos*. In Corcyra Inſula celebres Alcinoi Regis Horti fuere, de quibus Homerus in Odyſſæa.

(3) *Maronianos....... Calabros*. Calabriæ ſeceſſu Publius Virgilius Maro plurimum eſt delectatus: ejuſdemque ſepulcralis inſcriptio memoratur ſic habens: *Mantua me genuit; Calabri rapuere*, &c.

(4) *Sirmio* Peninſula in Benacu Lacu; nunc *Lago di Garda* ab Catullo, (qui tamen ibi minime natus eſt, ſed Villa habuit) multum celebrata. De illa idem Catullus: *Peninſularum, Sirmio, Inſularumque, Ocelle*, &c. Epigr. 31. v. 1. nunc dicitur *Sermione*.

(5) *Syllabis Catulli*. Ita Martialis: *Verona docti ſyllabas amat vatis*. Ep. 61. lib. 1.

(6) *Linternum*. Locus peramœnus in Littorali Campania ora deliciis Scipionis Africani & ſeceſſu celebris: nunc quoque *Linterno* dicitur, & prope ipſum *Torre di Patria*, Cajetam inter ac Neapolim.

(7) *Primo Neroni*. *Tiberius Nero* primus ex Cœſaribus hujus nominis, quo deinde vocati ſunt, & *Domitius Nero* & *Claudius Nero* Ceſares. Notiſſimus eſt Tiberii ſeceſſus in Caprearum Inſula, contra Neapolim. De eo Juvenalis: *Principis anguſta Caprearum in rupe ſedentis cum Grege Chaldeo. Sat*. 10.

(8) *Sibaritidis Tarentum*. Sibaritarum & Tarentinorum Deliciæ antiquitus celeberrimæ, ingenio partim populorum, partim vero regionum amœnitate & cultu confectæ.

(9) *Mevania. Peligni*. Loca ab Propertio Ovidioque, cujus patria fuere, ſæpius ob amœnitatem commendata.

(10) *Clauſæ Vallis*, &c. Vallis prope Avenionem in Galliis, vulgo *Val Cluſe* a *Franciſco Petrarca* ob *Laureæ* ſuæ ibidem ſeceſſum ſæpiſſime commemorata.

(11) *Mergilina*. Promontorium, prope Neapolim *Jacobi ſive Actii Sinceri Sannazarii* ſeceſſu & verſibus celebratum, vulgo *Megozlino*.

(12) *Caphii*, &c. Inter elegantiſſima *Hieronymi*, *Fracaſtorii* (qui etiam *Fraſtorius* aliquando a poetis eſt dictus) carmina, *montium Caphiorum* ſçpe fit mentio; in quibus prope Veronam ſuam, fuit Fracaſtorii villa, ab hero multum amata, & frequentata.

(13) *Colles Euganei*. *Littus Hadriæ*. Villæ ſcilicet in Agro Patavino, tum in peramœnis Euganeis Collibus, tum juxta Medoacum, in planitie, mare verſus, extructæ, cultiſſimæ.

(14) *Surrentina...... Parthenio*. *P. Nicolaus Parthenius Giannetaſius* Soc. Jeſu poeta celebris ſurrentinum ſeceſſum frequentavit plurimum, dilexit, celebravitque. Loco nomen. *La Cocumella*: ibi Librum Carminum ſcripſit, inſcripſitque: *Æſtates Surrentinæ*.

(15) *Non Rufinula*. Villa peramæna Collegii Romani Soc. Jeſu in Tuſculano, prope Veteris Tuſculi ſedem, vulgo *La Rufinella*, de antiqui domini vocabulo, cui *Rufinus* cognomen; a quo etiam alia proxima Villa egregie ædificata, nunc Falconeriorum, *La Rufina* dicta eſt.

(16) *Praneſte*, &c. Suburbanarum, quas Romani tum antiquitus, tum per hæc tempora frequentare conſue-

verunt, rusticationum loca præcipua hic nominantur.

(17) *Tibur fertile*, &c. multis quidem, at veris meritisque, Laudibus Tiburtina Regio cumulatur. Quod vel ex eo pateat. Usurpantur enim Veterum Scriptorum, ac præcipue Horatii celebres de eadem regione sententiæ.

(18) *Arcadiæ Meos sodales*. Provocantur Arcades Pastores Auctoris collegæ in *Angeli Mariæ Quirini Cardinalis amplissimi* laudes; ac præcipue Patres Soc. Jesu quinque, auctoris ejusdem amici: scilicet *Tirrus Creopolita* h. e. P. *Josephus Carpani*; *Lirenus Boileus*, nempe P. *Contuccius Contucci*; Platenus Jeseus, sive P. *Antonius Casini*. Alseus Pisatides, qui est P. *Nicolaus Galeotti*, & *Nicetas Filantius*; scilic. P. *Carolus Nocetti*. Viri omnes eruditissimi, qui Romæ Poesim atque Eloquentiam Rethores publice professi sunt, & scriptis operibus tum vincta tum prosa oratione, inclaruerunt.

ILLU-

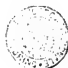
ILLUSTRIUM ALIQUOT VIRORUM

CARMINA

AD

P. JOSEPHUM ROCCHUM VULPIUM

SOC. JESU.

AD
JOSEPHUM ROCCHUM VULPIUM
SOC. JESU

Fratrem ſuum cariſſimum, a quo Romam invitatus fuerat miſſa Epiſtola (ut is appellare amat) Tiburtina,

JOANNES ANTONIUS VULPIUS.

SI poſſum viſa felix diſcedere Roma:
Si Tiberis faciunt flumina pota bonos;
Pace loquar veſtra, qui me retinetis, amici,
Et ſtudia, & Patavi plene quietis ager,
Impiger haud dubitem ſeptenas currere ad arces:
Nec me difficilis terreat ulla via.
Sed te complecti properem magis, optime frater,
Cernere quam Domina quidquid in Urbe placet.
Me tua præcipue Venuſinis proxima chartis
Invitant facili carmina ducta manu.
Illa tamen reſonat purgata ſemper in aure
Vox mihi: Tam longum quid meditaris iter?
Iidem ſunt homines mutato cardine cœli,
Eſt eadem pravis turba cupidinibus.
Hic tibi Romanis animum virtutibus orna:
Continuo hæc tellus Roma futura tibi eſt.

Edita eſt Patavii inter Carmina ejuſdem Jo: Antonii Vulpii denuo a Comino recuſa Ann. Sal. 1742. in 8. pag. 107. &c.

AD

AD REVERENDISSIMUM PATREM

JOSEPHUM ROCCHUM VULPIUM

E SOC. JESU

Virum Musis apprime Charum

JOANNES BAPTISTA ROSPIGLIOSIUS

e suo Macheresiano Rure.

ABsens Ipse licet, Tibi præsens, Maxime Vulpi
Sum tamen obsequio, quod nequit esse procul.
Hæc mea Charta fides tibi sit bene certa, nec obstat,
Quod sit Charta levis, pondus Amoris habet,
Quæque refert, dictavit Amor, quid plura requiris?
Pignora Amoris habes, dum mea Verba legis.
Accipe nunc igitur generosa Fronte Salutem,
Quam tibi Tyrrheno hoc Littore mittit Amor.
Littera si vero nimium sit rustica nostra,
Parce precor, quoniam Littera Rure venit.
Nec miraris Opus, quod nulla floreat Arte;
Nam Locus hic noster floribus usque caret.
Ingeniumque Loci sequitur mea Musa; quid ergo
Spernis? ad exemplum vivere nonne datur?
Si tamen hic esses, Regio spiraret Odorem
Undique Virtutum Floribus Ista tuis.
Tunc floreret Ager; tunc nostra hæc Prata virerent;
Et quæ durat adhuc, tristis abiret Hyems.
Tunc essent pariter faciles ad Carmina Musæ;
Tunc caperet felix, Te Duce, Carmen iter;
Cultæ namque tuæ tanta est Facundia linguæ;
Tantus honor mentis, tantaque Vis Animi;
Ut quoque Tu Sylvas, Tu Saxa, Ferasque moveres;

Et

Et renovata quidem Facta, vetusta forent.
Optarem jam plura loqui; sed Cynthius aurem
Vellit, & inde minans admonet, ut Sileam.
Nam nimis alta peto, pennis impervia nostris,
Hinc parere juvet: sit voluisse Satis.
Nam licet Equoreis hæc littera Surgat ab Undis;
Attamen orta Mari non erit Alma Venus.
Quin mea Musa licet Sale sit conspersa marino,
Hoc Sale plena, tamen nil Sapit Ipsa. Vale.

FRANCISCUS MARIA LACTANTIUS

Librum ſuum *De Antiquis Aricinorum & Nemorenſium Monumentis, ex Aurea Latii Veteris Latina Hiſtoria* Libro Tertio-Decimo in Italum vernaculum Idioma traductum, & ad Hiſtoriæ ejuſdem Auctorem

REVERENDISSIMUM PATREM
JOSEPHUM ROCCHUM VULPIUM
SOC. JESU

S. Congreg. Indicis Consultorem, Atque Episcoporum Examinatorem, allegatum, alloquitur.

ELEGIA

MISSUS *ab extrema, Liber, i, Regione Quirini:*
Quid jam, quid mecum pulverulentus agis?
I, Liber, affer Avo, quamvis vereare, ſalutem:
Græca more impatiens candida tecta ſubi.
Hæc ubi contigeris, ſparſis ſine lege capillis,
Et fuerint luteo limina tacta pede:
Janitor obtutus in te defiget amaros.
Barbara nam facies Dorica caſtra movet.
Protinus ille truci minitans cervice, requiret,
Quid venias, quæras quidue, quibuſve locis?
Tum penetrale tui Scitare Bianoris illic:
Dicito, te Auctori reddere velle tuo.
Panditur ecce tibi Vatis venerabilis ædes:
Illa quidem cunctis panditur Hoſpitibus.
Aut Illum invenies cum Relligione ſedentem,
Aut Libros inter, Piendunque choros.
Ni bona verba ſuis faciat Studioſus Alumnis;

Hæ-

Hæresin aut contra pervigil arma rotet.
Scilicet aurigerum fugit alta palatia Divum;
Nil mage quam fures temporis Ille timet.
Hic læva adspicies Patruos cultumque Parentem,
Improba cura tui quos vigilavit Avi.
Hos juxta, inferiore, petes, in sede loceris:
Ora tenent imum non bene culta locum.
Est aliquid doctis clarisque sodalibus uti,
Hosque infra Agnatos nomen habere tamen.
Ne pigeat, si forte diu te nosse Nepotem
Abnuat; incultum nil putat esse suum.
Oscula ne expectes, nec dulcia verba, jocosque.
Gaudeat his facies cui gelasinus inest.
Ne tamen ire, Liber, timeas: Avus ille negando
Talia signa palam, pectore mitis erit.
Nempe Agamemnonides fratrem cum novit Orestem,
Sustulit amplectens quem daret illa neci.
Celat Aricini Nemoris Dyctinna recessu
Hippolytum, curæ quum foret ille Deæ.
Sæpe quod abjicimus, taciti retinemus; & intra
Pectora, qui carpit carmina, carmen amat.
Interea quicquam de me si forte rogarit;
Quive per ingenium luce fruare meum?
Vivere me egregie dices, totumque referre
Officio acceptum consilioque suo.
Natalisque tui referens primordia; quando
Luminibus fulsit diva Minerva meis:
Tempus erat Cœli, (incipies,) cum pulchrior axis
Flectitur, & vernos provehit orbe dies.
Reddiderat pueris violas mitissimus annus;
Chloris odora novis sparserat arva comis.
Inque jugis, nivibus fuerat quæ cognita sedes,

Mulcebat patrio carmine Pastor oves.
Non erat, & somnus fessos irrepserat artus.
(Credita tum curæ Græca Juventa meæ.)
Ex templo evigilo; stagnique in margine puri,
Unde nemus circa cernitur, esse reor.
Hic ego sub platano recubans dum protegor æstu,
Mens novitate stupet pelliciturque loci.
Forte dies aderat, quæ non jucundior ulla;
Fulgidior bijugis Cynthius ibat equis.
Quumque daret cantum grata Philomela sub umbra,
Luderet & pastum non procul inde pecus:
Ecce repentino quassatur turbine tellus,
Et Jovis horrisono scinditur igne polus.
Hisque super, nimbi volvuntur ab æthere: dicas
Numina jam sævas conservisse manus.
Interea, divum magna comitante caterva,
Labitur, & nobis Nata Tonantis adest.
Casside præ reliquis, gemmisque insignis, & ostro
Emicat illa; solum palla superba tegit.
Majestas mire attonitam tenet ardua mentem:
Nititur erecta cuspide dextra Deæ.
Ac velut Oceani Titan quum fervidus undis
Surgit & ignivomis ore comisque micat;
Haud secus ad lævam clypeus vomit aureus ignes.
Ille Medusæo tristis erat capite.
Horruit bis animus, totoque in corpore sanguis
Hæsit, & excussæ diriguere comæ.
Tum mihi restituens sensim Tritonia vires,
Dat circumducta talia dicta manu.
Quid frustra, generose puer, mea signa vereris,
Quæ sunt pacato conspicienda sinu?
Hi Luci, hi Colles, hæc sunt Delubra Dianæ,
Hic

Hoc speculum, Nemus hoc relligione sacrum.
Hæc domus Egeriæ, Hippolytique hæc conscia Sedes:
Hic primum dictus Virbius ille fuit.
PASTOR AB ARCADIA INSIGNIS, NOMENQUE BIANOR;
DULCE CAMOENARUM, PIERIDUMQUE DECUS;
QUEM LATIALE SOLUM, SUPERI; QUEM PURPURA SERTIS
ORNAT, CUI CINGIT TEMPORA CALLIOPE.
SEDULUS ILLE. NOVO DIGESTIS ORDINE REBUS,
EXEMIT TENEBRIS HÆC LOCA CUNCTA SUIS.
ILLIUS ANTIQUOS ÆQUARUNT SCRIPTA LATINOS:
FORSITAN HÆC CALAMO VEL POTIORE NITENT.
FAMA VOLAT QUOCUMQUE SUI; ET FULGORE MINORES
URET, APELLEUM QUUM MORIETUR OPUS.
SEMPER HONORE MEO, SEMPER CUMULABITUR ARMIS:
NEC MIHI JAM CULTOR GRATIOR ULLUS ERIT.
Nunc age, si te cura mei, si gloria tangit;
Auctorem Hetruscis vertere perge modis,
Hæc, *ait*, & placido vultu Dea Bellica raptim
Tollitur, æthereis sedibus imposita.
Nec mora, jussa sequor quamvis operosa; priusque
Palladis officium Cynthia Virgo refert,
Noverit at facili, Liber, hæc ubi fronte Bianor,
Nestoreos videat, rite precare, dies.

JOSEPHI BARONII
POETÆ BRIXIANI CULTISSIMI
De Soteriis, sive de Epistola Tiburtina Doctissimi Viri

P. JOSEPHI ROCCHI VULPII
SOCIETATIS JESU
AD EMINENTISSIMUM PRINCIPEM

CARD. QUIRINUM

ODE.

EXPERGEFACTAS *ad sonitum fides*
Aptate, & omnem pandite VULPIO
Soteria ubertim ferenti
Pierides Helicona Divæ.
Stipate Vatem, non sine consonis
Vatem Camoenæ ducite gaudiis;
Ubi redonatum QUIRINUM
Aonio recreatis antro.
Hic est Deorum nectareas dapes
Condire dignus carmine VULPIUS.
Cui Delphicis heroa frontem
Calliope redimatque vittis;
Et CLARUS HEROS *Thespiadum* DECUS
Dilecta Musis pectora amabili
Coronet amplexu QUIRINUS
Moeoniis potiore sertis.

In obsequentissimi animi argumentum
J. B.

Edita est Brixiæ Anno quo Epistola III. Tiburtina Lib. I., sive Soteria, in folio apud eumdem Typographum.

I N-

INDEX

Epistolarum Tiburtinarum carminibus descriptarum Josephi Rocchi Vulpij Societatis Jesu.

LIBRO PRIMO.
HEXAMETRIS.

LIBRO SECUNDO.
ELEGIACIS.

Epi-

LIBRO TERTIO.
HENDECASYLLABIS.

Epi-

FINIS.

